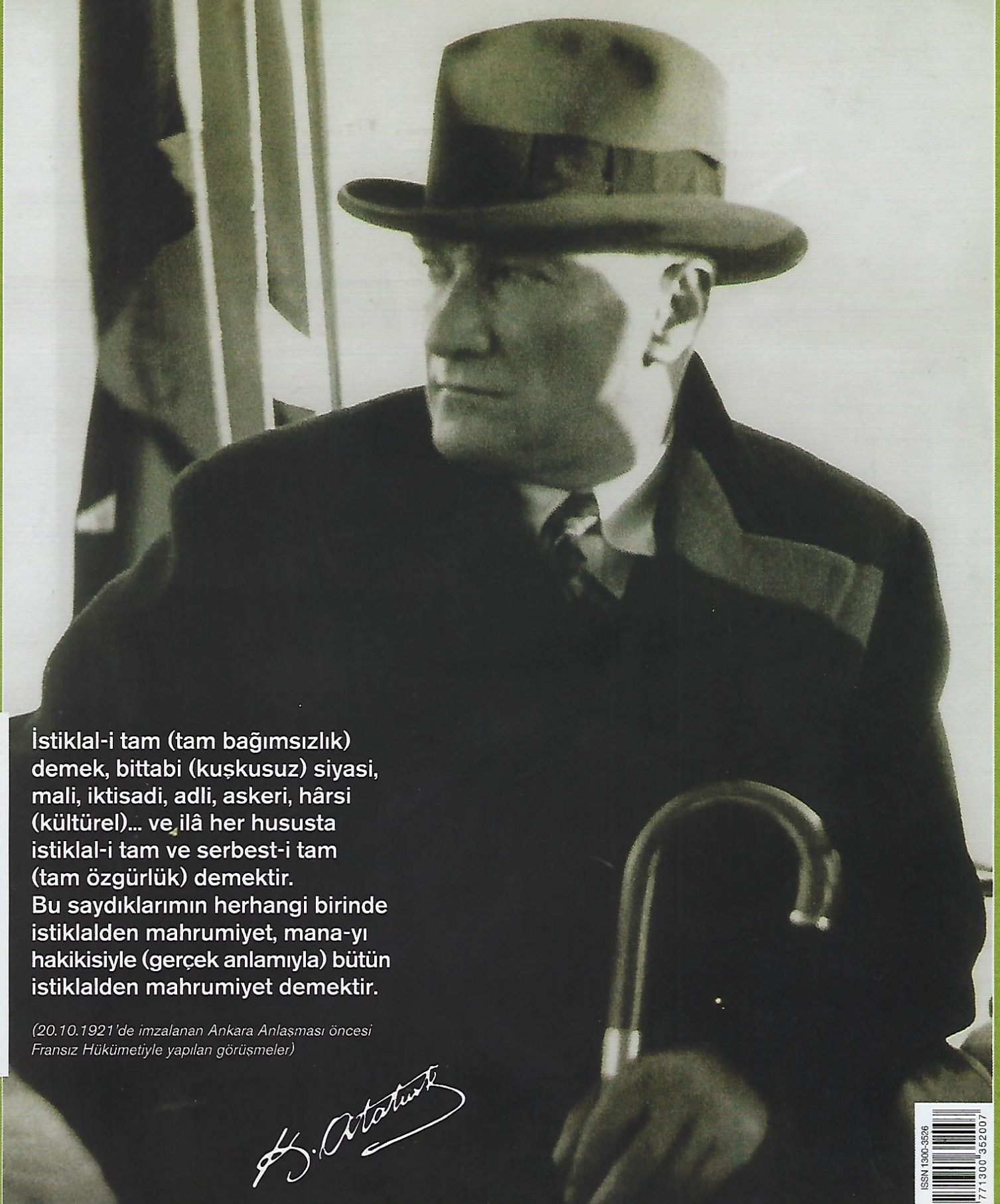

Çimento İşveren

Cilt 20 // Sayı 2 // Mart 2006

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası Yayın Organı

// dergi.omis.org.tr

İstiklal-i tam (tam bağımsızlık) demek, bittabi (kuşkusuz) siyasi, mali, iktisadi, adli, askeri, hârsi (kültürel)... ve ilâ her hususta istiklal-i tam ve serbest-i tam (tam özgürlük) demektir.

Bu saydıklarımın herhangi birinde istiklalden mahrumiyet, mana-yı hakikisiyle (gerçek anlamıyla) bütün istiklalden mahrumiyet demektir.

(20.10.1921'de imzalanan Ankara Anlaşması öncesi Fransız Hükümetiyle yapılan görüşmeler)

M. Kemal Atatürk

ISSN 1300-3526

771300-352007

Sosyal Taraflar mı, ortaklar mı?

Endüstri ilişkileri açısından olumlu gelişmeler yaşıyoruz. Öyle ki konu ile ilgili seminerlerde, toplantılarda yapılan konuşmalarda yanıtlılıkla “sosyal taraflar” diyen konuşmacılar ister istemez toparlanıp, “sosyal ortaklar” diyerek kendilerini düzeltmek zorunda hissediyorlar.

Gerçekten işçi - işveren çekişmesi ile geçen yıllara baktığımızda, dönemin şartları gereği normal görünen bu durum, günümüzde yaratılan sinerji ile karşılaştırılınca, yıllarca bir arpa boyu yol gidebilmek için boşuna çekişildiği düşüncesini yaratıyor. İş müzakerelere gelince, gergin ve zaman zaman sıkıntılı anlar yaşanmıyor değil. Ancak, birlikte çalışıp ortak kazanımlar için çaba harcamak söz konusu olunca durum değişiyor.

Kendi başarılarına önemli bir baskı gücü olan işçi ve işveren kuruluşları güçlerini ortak amaçları doğrultusunda bir araya getirdiklerinde, tek tek gösterebildiklerinden çok daha büyük bir güç ortaya çıkıyor. Cesaretlendirici somut örnekler de günden güne kendisini gösteriyor.

Geçtiğimiz günlerde **sosyal ortakların** şemsiye kuruluşlarınca, ortak projeleri için bir eğitim semineri gerçekleştirildi. Böylece, halen üç ayrı projeyi birlikte sürdüren TISK ve Türk-İş'in, “Eğitim ve İstihdamda Etkinlik Artırma Projesi” kapsamında, “il istihdam” ve “il mesleki eğitim” kurulları işçi ve işveren temsilcilerinin eğitimini gerçekleştirmeleri, bu boyutta bir ilk olması ile tarihe geçmiş oldu.

Konfederasyonlar boyutunda gerçekleştirilen ortak çalışmalar, sendikalar arasında da bir süreden beri başarılı olarak uygulanan projeler (Sendikamız ile T. Çimse-İş Sendikası, İNTES ile T. Yol-İş Sendikası'nın çeşitli ortak uygulamaları) iyi örnekler olarak gösterilebilir.

Tüm bu projelerde ve işbirliklerinde daha da iyi günleri görmemiz dileğiyle.

Burçak Çubukçu

burcackubukcu@cmis.org.tr

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası Yayın Organı

Cilt 20 /// Sayı 2 /// Mart 2006
ISSN 1300-3526
İki Ayda Bir Yayınlanır

Sahibi

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası
Adına **Ahmet Eren**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Av. **Sancar Bayazıt**

Editör

Burçak Çubukçu

Hakemli Dergi Yayın Kurulu

Prof. Dr. **Yusuf Alper**,
Prof. Dr. **İsmail Ataay**,
Prof. Dr. **Tankut Centel**,
Prof. Dr. **Toker Dereli**,
Prof. Dr. **Münir Ekonomi**,
Prof. Dr. **Ahmet Kumrulu**,
Prof. Dr. **Sarper Süzek**,
Prof. Dr. **Fevzi Şahlanan**,
Prof. Dr. **Nahit Töre**,
Prof. Dr. **A. Can Tuncay**

Yayın İlkeleri

Çimento İşveren Dergisi, Temmuz 1997'den beri Hakemli Dergidir. Yerel Süreli Yayıdır.

Dergimiz basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder.

Dergimizde yayınlanan yazıların her hakkı saklıdır.

Yazılı izin alınmadan iktibas edilemez.

Dergide yayınlanan yazılar yazarın kişisel görüşüdür, Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası'nı bağlamaz.

Dergiye gönderilen yazılar yayınlanmasa dahi iade edilmez.

Tasarım

Öykü Reklam Hiz. Ltd. Şti.

Tel +90 (312) 425 0090

Baskı

Ünal Ofset

Tel +90 (312) 229 8247

İdare Yeri

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası

Adres

Kuleli Sokak No:14
06700 Gaziosmanpaşa / Ankara
Tel +90 (312) 447 2025
Gsm +90 (532) 318 1122
Faks +90 (312) 447 8517
e-mail genel@cmis.org.tr
http://dergi.cmis.org.tr

ÜCRETSİZDİR

Avrupa Birliği Sürecinde

Türk Rekabet Hukuku ve Politikaları

1 GİRİŞ

Türkiye'nin 14 Nisan 1987 tarihinde A.T.'na (1.11.1993'den bu yana , Maastrich Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden sonra AT, Avrupa Birliği olarak anılmaktadır) "tam üyelik" başvurusunda bulunması, 31 Temmuz 1959'da yapılan ortak üyelik başvurusu ile başlayan Türkiye Avrupa Topluluğu ilişkilerinde bir dönüm noktası olmuştur. Ülkemiz 1996 yılında gümrük birliğine dahil olmuştur. 1999 Helsinki Zirvesinde Türkiye'nin resmen tam üyeliğe aday ülke olarak ilan edilmesi, yaklaşık 40 yıllık bir sürecin en zorlu aşamasına geldiğini göstermektedir.

Türkiye'nin AB üyeliği önündeki en önemli aşamalardan birisi Kopenhag Zirvesi ile oluşturulan kriterleri karşılamasıdır. 22 Haziran 1993 tarihinde gerçekleşen Kopenhag Zirvesi'nde Türkiye'nin AB ile ilişkileri gümrük birliği çerçevesinde sınırlandırılmıştır. Kopenhag Zirvesinde bir ülkenin tam üyeliğe kabulünü ön şartı olarak siyasi, ekonomik ve Topluluk Müktesebatına uyum konularında kriterler geliştirilmiştir: Buna göre tam üyelik, aday ülkelerin tüm organlarıyla demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, komşuluk ilişkilerini, insan haklarını ve azınlık haklarının korunmasını garanti altına alacak bir yapıya sahip olmalarına, ekonomide rekabete hazırlanmalarına, ortak para

birimine geçiše hazır olmalarına ve AB mevzuatına uyum sağlamalarına bağlanmaktadır.

Bu çalışmada, 3 Ekim 2005 tarihinde tam üyelik müzakerelerine başlayacağımız AB üyeliğimiz ve AB müktesebatından biri olan Rekabet Politikası konusuyla ilgilidir. AB'nin iktisadi kriterlerinden biri olan rekabet politikalarının bir uzantısı niteliğindeki Rekabet Hukuku mevzuatı, ülkemiz rekabet hukuku mevzuatıyla karşılıklı olarak incelenecektir.

Çalışmada öncelikle AB'nin kuruluşunu hazırlayan antlaşmalara değinilecek, daha sonra AB Rekabet Hukuku ve kapsamı ele alınacak olup son olarak da Ülkemiz rekabet hukuku AB Rekabet Hukukuyla karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

1.1. Rekabet Ve Rekabet Politikası Neyi İfade Eder ?

Türkan, rekabeti, "nispeten adil bir yarış ortamında, birden çok benzer konumdaki katılımcının , yarışma kurallarına bağlı kalarak , eş anlı olarak kıt bir şeyi veya istenilebilir bir konumu kazanma amacıyla yaptıkları çabalar" şeklinde tanımlamıştır (Türkan,2001;79). Bu tanım genel bir tanımdır. Ekonomik anlamda rekabet "iktisadi amaçlar için mücadele eden birimler arasındaki karşılıklı veya rakiplik durumları" şeklinde

tanımlanabilir (Lipsey ve Diğ.1987; 213). Rekabete çok farklı anlamlar yüklenebilir. Tercih edilmeyi uman, rağbet görmek isteyen rakip firmalar, üretimin kalitesini artırmak, ürünlerini çok daha çekici tarzda sunmak veya paketlemek aynı zamanda servis hizmetleri yönünden farklılıklara sahip olmak için kıyasıya yarışır. Böylece rekabet, en kaliteli ve faydalanma kabiliyeti en yüksek mal ve hizmeti, yine en makul fiyatla tüketiciye arz etmek amaç ve gayretini formüle eder.

Rekabet Politikası ise; rekabetçi bir piyasa yapısına ulaşmak, bunu da sağlamak için rekabetin olduğu piyasaları korumak, rekabetin olmadığı piyasalarda da rekabet koşullarını yaratmaktır. Rekabetçi piyasalar ise, topluma İktisadi, sosyal ve siyasi faydalar sağlar. İktisadi fayda olarak, üretimde etkinlik, kaynak dağılımında etkinlik ve yenilikte etkinlik sağlanırken, sosyal fayda anlamında; rekabetçi piyasalar iktisadi etkinliği gerçekleştirerek, düşük maliyet-yüksek üretim miktarı ve düşük fiyat sayesinde sosyal refah etkisi sağlayarak, aşırı karı engelleyerek, tüketicilerin korunmasını sağlayacaktır. Siyasal faydadan ise, rekabetin ekonomik gücün tek bir elde toplanmasını önleyip, topluma yaygınlaştırarak, iktisadi güce sahip olanların siyasi hayata da egemen olmasını engellemesi anlaşılmalıdır (Esen, 2003; 39-42).

2 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE REKABET HUKUKU

AB rekabet kuralları, Avrupa Topluluğunu kuran ve 1 Ocak 1958 tarihinde yürürlüğe giren Roma Antlaşması'nın (R.A) "Topluluğun Politikaları" başlığı altında işletmelere uygulanacak ortak hükümler arasında yer almaktadır. Bu kurallar, AB'nin genel hedeflerine ulaşılmasını sağlayacak hedeflerden birisi olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla AB hukukunda rekabet kurallarının yeri ve niteliğinin saptanabilmesi ve bu kuralların AB hukukuna uygun yorumlanabilmesi için AB'nin temel amaçlarını ve AB'yi bu hedeflere taşıyacak politika ve araçların neler olduğunu ortaya koyan Roma Antlaşması'nın 2'nci ve 3'üncü maddelerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Aşağıda kısaca AB ve ilgili antlaşmalarla ilgili bilgiler verilmiştir (DPT, 2000; 8)

2.1. AB Hakkında Genel Bilgi

Avrupa birliği birden bire ortaya çıkmış bir kuruluş değildir. Tersine oldukça uzun bir geçmişe sahiptir

Şaban Esen

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi,
Bartın Meslek Yüksekokulu
Öğretim Görevlisi

ÖZGEÇMİŞ

4 Nisan 1969 Gümüşhane'de doğmuştur.

1990 Yılında Uludağ Üniversitesi Balıkesir

Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek

Okulu'ndan, 1997 yılında Uludağ Üniversitesi,

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim ve

Organizasyon Anabilim Dalı'ndan mezun

olmuştur. 1997-1999 Yılları arasında Karadeniz

Teknik Üniversitesi Trabzon Meslek

Yüksekokulu'nda görev yapmıştır. Halen

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Bartın

Meslek Yüksekokulunda görev yapmaktadır.

"Giriş Engellerinin Stratejik Kullanımı ve

Rekabet Hukuku" çalışmasıyla doktora tez

öğrencisi olan Esen, evli ve 2 çocuk babasıdır.

ve buna öncülük eden bazı gelişmeler vardır. Denilebilir ki, Avrupa Birliğinin temel taşı 9 Mayıs 1950 tarihinde zamanın Fransa Dışişleri Bakanı Robert Schuman'ın yayınladığı ve Jean Monnet ile birlikte hazırladığı bir bildiri ile atılmıştır.

9 Mayıs 1950 Tarihinde, dönemin Fransa Dışişleri Bakanı Robert Schuman bir deklarasyon yayınlayarak; Ruhr Bölgesindeki, zengin kömür ve çelik madenlerini, II. Dünya Savaşı'ndaki düşmanı Almanya ile birlikte işleteceklerini, bunun için "uluslarüstü" nitelikte bir örgüt kurulacağını ve isteyen "demokratik" Avrupa devletlerinin bu örgüte üye olabileceklerini ilan etmiştir. Böylece, ileride Avrupa Birliği'ne doğru gelişecek yolda ilk adım atılmıştır.

Schuman Deklarasyonu'na İtalya, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un da olumlu yanıt vermeleri üzerine altı ülke, 18 Nisan 1951 tarihinde Paris'te imzalanan ve bu kentin adını taşıyan Anlaşmayla, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu (AKÇT) kurmuşlar ve bu anlaşma 23 Temmuz 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Daha sonra, 25 Mart 1957 tarihinde imzalanan Roma Antlaşmalarıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (AAET) kurulmuştur. Bu iki örgütün temelini atan Roma Antlaşmaları, 1 Ocak 1958'de yürürlüğe girmiştir.

Avrupa bütünleşmesi çerçevesinde varlığını sürdüren AKÇT, AET ve AAET'nin daha sonra yönetim organları birleştirilmiş, bu üç örgüt hukuksal varlıklarını kaybetmeksizin "Avrupa Toplulukları" adını almıştır.

22 Ocak 1972 tarihinde İrlanda, Danimarka ve İngiltere'nin katılma anlaşmasını imza etmeleri ve bu anlaşmanın 1 Ocak 1973'ten itibaren yürürlüğe girmesiyle; Topluluk "Kuzey"e doğru genişlemiş, üye sayısı da dokuza yükselmiştir. Süreç içerisinde Yunanistan, İspanya ve Portekiz'in katılımıyla Topluluk "Güney"e genişlemiş ve üye sayısı 12 olmuştur. Daha sonra, Avusturya, İsveç ve Finlandiya'nın katılımıyla 1 Ocak 1995 tarihi itibarıyla Topluluk 15 üyeli hale gelmiştir. 2004 yılındaki katılımlarla üye sayısı 25 olmuştur².

Başlangıçta bir ekonomik entegrasyon hareketi olarak gelişen Avrupa Toplulukları, zamanla sosyal politikaları da kapsayan bir bütünleşme hareketine yönelmiş; 1985 yılında imzalanan Avrupa Tek Senedi ile Avrupa Topluluklarını kuran Paris ve Roma Antlaşmalarında önemli değişiklikler yapılarak, entegrasyon hareketine ekonomik boyut

yanında sosyal boyut eklenmiştir.

2.2. Avrupa Birliği Rekabet Hukuku

Avrupa Topluluğu Rekabet Hukuku, Topluluğun kuruluş anlaşması olan Roma Antlaşması'nın 85-90. maddelerinde düzenlenmiştir (Akıncı, 2000: 35).

Avrupa Topluluğu'nu kuran Roma Antlaşması'nın 85, 86 ve 90. maddeleri Üye Devletler arasında mal ve hizmet ticaretinin serbestliğini sağlamak ve Ortak Pazar'a yoğun bir rekabet ortamı oluşturmak amacıyla rekabet kurallarını tanımlamaktadır³. Kurucu Antlaşmanın 85, 86 ve 90. maddeleri kapsamında Konsey ve Komisyonun tüzük, yönerge, görüş, duyuru ve Avrupa Toplulukları Adalet Divanı (ATAD) ve Bidayet Mahkemesi içtihatları, Topluluk Rekabet Hukuku'nun müktesebatını (içeriğini) oluşturmaktadır⁴ (Esin, 1998:1).

2.3. Avrupa Birliği Hukuku'nun Amacı

ATA'nın (Avrupa Topluluğu Antlaşması) yöneldiği hedeflerin başında, mal ve hizmetlerin serbest dolaşımı ilkesi çerçevesinde, üye devletlerin ekonomi politikalarını tedricen birbirine yaklaştırarak hem üye devletlerin birleşmelerini temin etmek hem de ortak pazar kurmaktır (Wesseling, 1997: 38). İşte rekabet politikası bu amacı gerçekleştirmeye yönelik belli başlı vasıtaların en önemlilerinden biridir (Massey, 1997: 100). Topluluk rekabet hukukunun amaçları şu şekilde özetlenebilir (Esin; A.g.k; 12).

- Mal ve hizmetlerin serbest dolaşımının sağlanabileceği, açık ve ortak bir pazar teşkil etmek,
- Rekabetin temel fonksiyonlarını (ekonomik, teknik gelişmenin sağlanması, topluluk üretim kaynaklarının en verimli şekilde dağıtımının temin edilmesi, kaliteli, ucuz mal ve hizmet üretimi amacının gerçekleştirilmesi gibi) hasıl edecek uygun bir piyasa sistemi kurmak,
- Piyasalarda "açıklık" ve "dürüstlük" ilkesinin hakim kılınmasıdır. Teşebbüslerin devlet yardımlarıyla kullanmasının yasaklanması, KOBİ'lerin desteklenmesi, tüketicilerin korunması gibi politikalar "dürüstlük" ilkesi çerçevesinde düşünülebilir.

³ Avrupa Birliğini Kuran Antlaşma'dan (Roma Antlaşması), sonra da Birliğe çeşitli tarihlere de yeni üyeler katılmıştır. Bugünkü üye sayısı 25'e çıkmıştır. Dolayısıyla bu süreç içerisinde birlik üyeleri arasında bazı antlaşmalar yapılmıştır. Bunlar sırasıyla, 1987 Tek Avrupa Senedi, 1992 Maastricht ve 1997 Amsterdam Antlaşmaları'dır. Amsterdam Antlaşması ile Roma Antlaşması'nın 85 ve 86. maddeleri 81 ve 82 olarak değiştirilmiştir. Bu çalışmada yararlanılan kaynaklarda eski usulden yararlanılmıştır.

⁴ 90. madde KİT'in kanun kapsamında yer aldığına ilişkin maddedir. Yani KİT'ler de teşebbüs olarak kabul edilmektedirler, yaptıkları rekabet ihlallerinden dolayı soruşturmaya tabidirler.

Tablo 1: Avrupa Topluluğu Rekabet Politikası

Rekabetle İlgili Kurumlar	Komisyon ve Parlamento ile ilişkilerden ve rekabetten sorumlu komiser Rekabet Genel Müdürlüğü (DG4)		
Rekabetle İlgili Yasalar	Roma Anlaşmasının 85.maddesi	Roma Anlaşmasının 86. maddesi	21/12/89 tarihli yoğunlaşmalarla ilgili Avrupa Tüzüğü
Konu	Anlaşmalar	Hakim Durumun Kötüye kullanımı	Birleşmeler ve Devralmalar
Firmaların İzleyebileceği Yollar	İhtiyari bildirim		Zorunlu bildirim alt sınırı:-dünyadaki yıllık ciroso 5 milyar ECU'dan (1993'de bu rakam 2 milyara indirilmiştir) fazla olanlar - bu firmalardan birinin Avrupa cirosu 250 milyon ECU'dan fazla olan ve - en azından bir teşebbüsün cirosunun üçte birinden fazlası tek bir üye devletin dışında gerçekleşmesi
Piyasaların analizi	DG4		DG4
Görevlendirme	Komisyon: şikayet ve kendiliğinden harekete geçme		Komisyon: bir üye devletin talebi ve kendiliğinden harekete geçme
Yetkiler ve Soruşturma araçları	Soruşturma ve yaptırım yetkileri. Soruşturma izni		
Karar Makamları	Komisyon Rekabet bir bilanço ve ekonomik gelişme	Komisyon Rekabet bir bilanço ve ekonomik gelişme temelinde Kamu yararı kriterleri göz önüne alınabilir.	
Kararlar	Bireysel veya grup muafiyetleri (yalnızca 85.İzin verme, yasaklama,yoğunluğu azaltma madde açısından). Para cezaları veya cezasız yasaklar		
İtiraz	Birinci Derece Mahkemesi (Lüksemburg) Avrupa Adalet Divanı (Lüksemburg)		
Kararları Uygulayıcı Makamlar	DG4 (Roma Anlaşması hükümlerinin ulusal makamlarca uygulanması)		

Kaynak: Dumez ve Jeunemaitre, Çev: Yakupoğlu,1999: 253

2.4. AB Rekabet Hukukunun Kapsamı

Üye devletlerin ulusal rekabet kuralları ve rekabet otoriteleri ile AB rekabet kuralları ve Komisyon arasında yetki paylaşımının sınırlarını "*Üye devletler arası ticaretin etkilenmesi*", kavramı çizmektedir. Üye devletler arası ticaret etkileniyorsa, AB rekabet kuralları; etkilenmiyorsa, ilgili üye devletin ulusal rekabet düzenlemeleri uygulanacaktır⁵.

AB rekabet kuralları, ilke olarak, ekonominin tüm sektörlerine ve özel-kamu sektörü ayrımı yapılmaksızın ekonomik faaliyette bulunan bütün teşebbüslere uygulanmaktadır. Ancak malların üretimi veya dağıtımının geliştirilmesi veya teknik ve ekonomik ilerlemenin hızlandırılmasına katkıda bulunan ve tüketici refahına katkıda bulunan anlaşma ve kararlara; rekabeti önemli ölçüde bozmamak kaydıyla bireysel veya grup muafiyeti tanınabilmektedir.

⁵ Örneğin, belli bir kasabada fırıncılar arasında imzalanan bir fiyat tespit anlaşmasının Topluluk pazar üzerinde herhangi bir etkisi olmayacağı için Avrupa Hukuku bu durumlarda uygulanmaz. Böyle bir anlaşma muhtemelen ulusal hukuk kapsamında olacaktır. Bknz. Karluk, Rıdvan, Avrupa Birliğindeki Rekabet Politikası, <http://www.eso.es.net/kurumsal/yazi.asp?14/15.05.2002>

Dünyada rekabet hukukunun tarihi, yüzyılı aşkın bir süreyi aşmasına karşılık, Türkiye’de rekabet hukuku hem kavramsal olarak ve hem de yasal düzenleme olarak oldukça yenidir.

AB rekabet hukukunda "*de minimis*" ilkesi temel ilkelerden biridir Bu ilkeye göre bir anlaşma, karar ya da davranış rekabet hukuku kurallarını ihlal eder nitelikte olsa bile, ortak pazardaki rekabet üzerinde hissedilir ölçüde etkisi yoksa AB rekabet kuralları uygulanmamaktadır, Bu ilkenin benimsenmesinin amacı, pazarı hissedilir şekilde etkileme gücüne sahip olmayan küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri rekabet hukuku kapsamı dışında bırakmak suretiyle bu işletmeler arasındaki işbirliğini kolaylaştırmak ve AB rekabet otoritelerinin gereksiz iş yükünden kurtarmaktır.

2.5. AB Rekabet Hukukunda Yasaklanan Faaliyetler

AB Rekabet Hukuku temel olarak Roma Antlaşması'nın yasal çerçevesine dayanmaktadır. Roma Antlaşması'nın 85 ve 86. maddelerindeki yasaklar temel yasak niteliğindedir.

85. madde işletmeler arası rekabeti bozucu nitelikte anlaşma, uyumlu davranış ve kararlar ile işletme birliği kararlarını, 86. madde ise pazardaki hakim durumun kötüye kullanılmasını düzenlemektedir. (Aşçıoğlu Öz, 2000).

85. madde Türk Rekabet Kanununun 4. maddesiyle, 86. madde ise 6. maddesiyle aynı konuları kapsadığı için burada ayrıca ele alınmayacaktır.

AB'de rekabet kurallarını uygulayan organ, Birliğin yürütme organı niteliğindeki Komisyon'dur. Komisyon üyeleri bağımsızdır ve temsil ettikleri ülkeyi değil, birliğin menfaatlerini gözetirler (DPT, 2000: 10-11).

3 TÜRKİYE'DE REKABET HUKUKU

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de 1980’li yıllar “rekabet”, “serbest piyasa”, “özelleştirme”, “yeniden yapılanma” gibi kavramların sıkça kullanıldığı yıllar olmuştur. Bu yıllarda dünyada yaşanan değişimler, daha rekabetçi ekonomilerin oluşmasına yol açmıştır. Özellikle ülkemizde ciddi sorunlara yol açmaya başlayan KİT’ler ve devlet himayesinde gelişen özel sektör, değişen dünya koşullarından etkilendikleri ölçüde uyum zorlukları içine girmişlerdir. Yaşanan uyum sorunlarının aşılmasında rekabet düzeninin, ithalat politikalarının, korumacı devlet tutumunun ve özelleştirme konularının önemi büyüktür (Topçuoğlu, 2001: 80).

Dünyada rekabet hukukunun tarihi, yüzyılı aşkın bir süreyi aşmasına karşılık, Türkiye’de rekabet

hukuku hem kavramsal olarak ve hem de yasal düzenleme olarak oldukça yenidir. 1970’li yıllardan bu yana, bu konuda çalışmalar yapılmış ve bu çalışmalara paralel olarak, rekabetin korunması alanında çeşitli kanun tasarıları hazırlanmış olmakla beraber, bu tasarılarından hiç biri 1994 yılına kadar yasalaşmamıştır. (Aşçıoğlu Öz, 2000: 33). Aşağıda Rekabet Hukukunun gerekliliğiyle ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Rekabet Hukukunun Gerekliliği

Ülkemizde Rekabet Hukuku’yla ilgili çalışmaların tarihi çok eskiye dayanmamaktadır. Bu konudaki ilk çalışma 1978 tarihinde “İç ve Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun” adı ile Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanmıştır. Bunu aynı bakanlığın hazırladığı “Ticarette Dürüstlüğün Korunması Kanunu” ve “Ticaretin Düzenlenmesi ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun” adlı iki tasarı izlemiştir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığının birleştirilmesinden sonra da, bu yeni bakanlık bünyesi içinde, 1984 yılında iki yeni tasarı hazırlanmıştır. Ancak her iki tasarı da, rekabet hukukunun gerçek amaçları değil, devlet korumacılığı ve müdahalesini geliştirme amacı öne çıkmıştır (D.P.T., 2000: 11).

Anayasanın piyasaların düzenlenmesiyle ilgili maddesi ve Avrupa Birliği ile olan ilişkiler , bir rekabet yasasını zorunlu kılmaktaydı.

3.1.1. Anayasal Zorunluluk

1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (Ekonomik Hükümler alt başlığındaki Piyasaların Denetimi ve Dış Ticaretin Değerlendirilmesi bölümünün) 167. maddesi devlete piyasaların düzenlenmesiyle ilgili olarak;

“Devlet; para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler...” hükmünü koymuştur. Bu hüküm devlete bir görev hükmü olarak kabul edilmektedir.

1961 Anayasasında bulunmayan bu hüküm, 1982 Anayasasına girmesinin sebebi araştırıldığında, Türkiye’deki ekonomik değişimin habercisi olan 24 Ocak 1980 tarihinde o günün hükümeti tarafından alınmış olan liberalleşme ve devleti ekonomiden çekme kararları karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar, 12 Eylül 1980 tarihinde askeri darbe olmuşsa da, daha sonra oluşturulan

Kurucu Meclis niteliğindeki Danışma Meclisi'nin yapmış olduğu 1982 Anayasası'nın devletin karma ekonomi sisteminden liberal ekonomi sistemine geçişini onayladığının bir ifadesi olarak bu hüküm anayasamıza girmiştir.

3.1.2. Avrupa Birliği İle Olan İlişkiler Açısından

Türkiye 14 Nisan 1987 Tarihinde Avrupa Topluluğu'na (1.11.1993'den bu yana Maastrich Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden sonra Avrupa Topluluğu, Avrupa Birliği olarak anılmaktadır) tam üyelik başvurusunda bulunması, 31 Temmuz 1959'da yapılan ortak üyelik başvurusu ile başlayan Türkiye-Avrupa Topluluğu ilişkilerinde bir dönüm noktası oluşturmuştur (Karlık, 1999: 577). Türkiye'nin AT ülkeleri ile ekonomik bütünleşme süreci 12 Eylül 1963 Tarihli Ankara Antlaşması ile başlamış ve 22 Temmuz 1970 Tarihli Katma Protokol ile pekiştirilmiştir⁶ (Şahin, 2000: 359). Son olarak ise 1995 yılında imzalanan Gümrük Birliği'nin son döneminin uygulanmasına ilişkin kuralları belirleyen 1/95 tarihli Ortaklık Konseyi Kararlarının uygulanmasıdır (Sanlı, 2000: 20).

Bu belgelerin tümünde rekabet mevzuatlarının uyumlu hale getirilmesi, daha doğru bir deyimle, Türkiye'nin Avrupa Birliği normlarına uygun bir rekabet mevzuatı benimseyeceğine dair taahhütler bulunmaktadır.

Nitekim, bu durum AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında da "Türk Rekabet Hukuku, AB Rekabet Hukuku ile büyük ölçüde paraleldir", şeklinde açıkça ifade edilmiştir (www.abgs.gov.tr).

Esin'de Rekabet Hukuku adlı eserinin giriş bölümünde Türk Rekabet Hukuku'nun hazırlanmasındaki amaçlardan birinin AT-Türkiye ilişkilerine bağlamakta ve; "Türkiye Cumhuriyeti, 6 Mart 1995 tarihli 1/95 sayılı 36.Dönem Ortaklık Konseyi Kararı'nın 33 ve 39. maddeleri ile tüm rekabet mevzuatını aynı ilkeler doğrultusunda kabul etmiştir. Böylelikle AT içtihat Hukuku ve muafiyet rejimi Türkiye'de uygulama alanı bulmuştur" demektedir. (Esin, 2001: 1).

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun, AB Rekabet Politikalarıyla çok büyük benzerlik göstermektedir. Karakelle'ye göre; "4054 sayılı Türk Rekabet Kanunu'nun rekabet sınırlayan anlaşma, uyumlu eylem ve kararların yasaklandığı 4. ve muafiyetin düzenlendiği 5. maddeleri Roma Antlaşmasınının 85.; hakim durumun kötüye kullanımının yasaklandığı 6. maddesi Roma Antlaşmasınının 86. maddesinin küçük değişikliklerle Türk hukukuna kazandırılmasından ibarettir. Keza birleşme ve devralmaların kontrolüne ilişkin Kanunun 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 97/1 sayılı Birleşme ve Devralma Tebliği'de, Avrupa Birliğinin 4064 sayılı "Merger Control" Tüzüğü'nün büyük ölçüde benzeridir"(Karakelle, 2000: 131).

3.1.3. Mevcut Ekonomik Durum Açısından

Yukarıda ifade edilen hukuki gereklerin yanı sıra, Türk ekonomisinde özellikle 1980 yılından bu yana uygulanan serbest piyasa sisteminin yarattığı, fiili durum, rekabetin düzenlenmesi ve hatta yeniden tesisini gerekli kılmıştır. Bu gereklilik kendini, aynı zamanda karma ekonominin özelliklerini gösteren piyasa yapıları açısından da hissettirmektedir. Bilindiği üzere 80'li yıllara kadar Türk ekonomisi, serbest rekabet şartlarının olmadığı, rekabet kültürünün bulunmadığı ve devletin veya devlet tarafından himaye edilen teşebbüslerin piyasaya hakim olduğu bir yapıda bulunmaktaydı. 80'li yıllardan itibaren ithalat, para, teşvik ve rekabet gibi ekonomik politikalarda uygulanan liberalleşme süreci, Türk ekonomisinin anti rekabetçi, bozuk yapısını düzeltmede yeterli olmamıştır. Bilhassa ekonomik yoğunlaşma⁷ konusunda yapılan iktisadi analizleri, Türk ekonomisinde izlenen liberal politikaların piyasalardaki tekelleri yapıyı fazla değiştirmede yeterli olmadığını ve rekabetçi yapının istenilen ölçüde yerleşmediğini ortaya koymaktadır. Ekonomik yapıda ağırlıklarını koruyan kamu iktisadi teşebbüsleri ve rekabet düzenine alışık olmayan yerli sanayi, halen imtiyazlı durumlarını korumaktadırlar. Bu durum genel olarak ülke kaynaklarının savurgan kullanımına ve zaten var olan enflasyonist baskının daha da artmasına sebep olmaktadır (Sanlı, 2000: 21).

Devlet; para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlenmesini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler...

⁶ Katma Protokol; Gümrük vergilerinin indirilmesini, bunun niteliklerini ve zamanlamasını, malların serbest dolaşımını, işçilerin serbest dolaşımını ve ekonomi politikalarının yaklaşımını düzenlemektedir (Kepenek ve Yentürk, 2000: 277)

⁷ Türk ekonomisindeki Pazar yapılarıyla ilgili olarak 1980 öncesi verileri dayanak alınarak iki çalışma yapılmıştır (Sanlı, 2000: 53). Bunlarda Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin yaptığı çalışmaya göre; tüm imalat sektörünün %65'inde yoğunlaşma derecesi kritik düzeyin üzerinde seyretmektedir (Katırcıoğlu, 1996: 86). Bağrıaçık tarafından yapılan bir çalışmaya göre ise; rekabet koşullarında üretilen toplam mal sayısının tüm mal sayısına oranı %11,68, mutlak monopol oranı %16,32, kısmi monopol oranı %17,47, mutlak oligopol oranı %25,37 ve kısmi oligopol oranı da %29,16 olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak eksik rekabetin bulunduğu piyasaların tümüne oranı %72, kısmi oligopol piyasasının rekabete yakın bir piyasa biçimi olarak kabulü halinde ise bu oran %60 olmaktadır (Bağrıaçık, 1993: 132-133). 1980, 85 ve 90 yıllarında ise iktisadi yoğunlaşma açısından kritik düzeyi aşan sektör oranı %58 düzeyindedir. Bu veriler, Türk imalat sanayiinde rekabetin niteliği ile ilgili iki önemli bulguyu ortaya koymaktadır. Bunlardan birincisi, Türk imalat sanayiinin yarıdan fazlasında, rekabet süreci iyi çalışmamakta ve piyasalar oligopolistik firmaların egemenliği altındadır. İkincisi ise durum kronik bir hal almıştır (DPT, 2000: 22).

Rekabet yasalarından beklenen faydalar, ancak siyasal iktidarlar tarafından tutarlı bir rekabet politikasının ve buna uyumlu ekonomi politikalarının izlenmesi ile gerçekleştirilebilir.

Bu bozuk fiili durumun düzelebilmesi ve piyasaların rekabet yoluyla islah edilebilmesi ihtiyacı, serbest rekabetin yasal bir düzenleme yoluyla etkin şekilde korunmasını zorunlu kılmıştır. Bu amaçla öngörülen 4054 sayılı Yasa, ekonomik düzendeki kartel anlaşmalarına ve ekonomik yoğunlaşmalara karşı etkin önlemlerle donatılmıştır. Fakat önemle ifade edilmelidir ki, salt Rekabet Hukuku düzenlemeleriyle rekabetin istenilen ölçüde korunması ve serbest rekabet ortamının gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Yukarıda da değinildiği üzere; rekabet yasalarından beklenen faydalar, ancak siyasal iktidarlar tarafından tutarlı bir rekabet politikasının ve buna uyumlu ekonomi politikalarının izlenmesi ile gerçekleştirilebilir. [A.g.k.,:21].

3.2. Rekabet Hukukunun Amacı

Genel olarak rekabet düzenlemelerinin amacı, piyasaların kendi doğal oluşumları içerisinde gelişimini temin ve piyasaları her türlü müdahalelerden (özel veya devlet) korumaktır (Philips, 1997: 5).

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'un (RKHK) amacını birinci maddede, *"mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamalar ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin⁸ bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamaktır"* şeklinde açıklamıştır.

Bu amacın gerçekleştirilmesine yönelik olarak kanun kapsamındaki işlemleri üç ana başlık altında toplamak mümkündür .

- 1- Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti önleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar,
- 2- Piyasada hakim durumda olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanması,
- 3- Hakim durum yaratmaya veya var olan hakim durumu güçlendirmeye yönelik ve bunun sonucu olarak rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlemler;

Her ne kadar, rekabet hukukunun amacı yukarıda sayılan olumsuzlukları gidermek olarak belirtirse de, Gürkaynak, rekabet hukukunun amaç kargaşası içinde olduğunu, rekabet hukukunun sadece belli bir amacının olması gerektiğini bu amacın da "iktisadi etkinliğin sağlanması" olması gerektiğini belirtmektedir (Gürkaynak, 2003: 99).

3.3. Rekabet Hukukunun Kapsamı

Bir kanunun kapsamından söz edildiğinde, onun uygulama alanı anlaşılır. Rekabet Kurumu'nun uygulama alanı toprak⁹ bakımından ve sektör¹⁰ bakımından ayrı ayrı düşünülmelidir (Topçuoğlu, 2001: 83). Geniş anlamda rekabet hukuku, işletmelerin davranışları sonucu rekabetin bozulmasından başka, piyasalarda rekabetin bozulması sonucunu doğuran, örneğin devlet yardımları, kamu alımları gibi hususlarla, uluslararası ticaret söz konusu olduğu hallerde ortaya çıkabilecek anti-damping uygulamalarını kapsamaktadır (Aşçıoğlu Öz, 2000: 18).

Dar anlamda rekabet hukuku ve politikalarının konusunu ise, işletmeler arası anlaşmalar, uyumlu davranışlar ve işletme birliği kararları ile hakim durumun kötüye kullanılmasının yasaklanması ve birleşme ve devralmaların kontrolü oluşturmaktadır.

4054 Sayılı RKHK'nun ikinci maddesi kanunun kapsamını şu şekilde çizmektedir; *"Türkiye sınırları dahilinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hakim durumda bulunan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu kanun kapsamına girer"* (Sanlı, 2000: 28).

3.4. Rekabet Hukuku Gereğince Yasaklanan Faaliyetler

Kanunda temel yasaklar 4. ve 6. maddelerde belirtilmiştir. 4. maddede, R.A. 85. maddesiyle paralellik arz eden, rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylemler ve kararlar örnek kabilinden belirtilmiş ve yasaklanmıştır. 6. maddede ise R.A. 86. maddesiyle uyumlu olarak, piyasada hakim

⁸ 4054 Sayılı kanunda teşebbüs; "piyasada mal ve hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler" olarak tanımlanmış olup (md. 3), 4054 sayılı kanunla ilgili açıklamada teşebbüs bu anlamda kullanılmıştır.

⁹ Toprak bakımından anlaşılması gereken Türkiye sınırları dahilidir.

¹⁰ Sektör; *Yaptıkları işin niteliğindeki benzerliklerden ötürü aynı grup altında toplanabilen, ancak ürettikleri mal veya hizmetin birbirini kolaylıkla ikame etmemesi nedeniyle, aynı pazara veya alıcı grubuna hitap etmeyen, bu nedenle de aralarında doğrudan rekabet bulunmayan işkollarının oluşturduğu gruba sektör denir. Örneğin; üretim sektörü içerisinde tekstil, gıda, otomotiv, elektronik vb. birçok işkolu (endüstri) yer alır (Alpugan, 1998: 105).*

durumda olan olan teşebbüslerin bu hakimiyetini kötüye kullanmaları yasaklanmıştır.

3.4.1. Teşebbüsler arasında rekabeti sınırlayıcı uyumlu eylem, anlaşma ve kararlar,

Bu husus, 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun tarafından yasaklanan üç temel fiilden ilkidir. Temel amacı, yatay ve dikey anlaşmalar ve uyumlu eylemler¹¹ marifetiyle belirli bir mal veya hizmet piyasasında rekabetin sınırlandırılmasının engellenmesidir. (Tusiad,1998:26).

Rekabet Kanunu'nun 4. maddesinde, teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin¹² belirli bir mal veya hizmet piyasasında rekabeti doğrudan veya dolaylı olarak engellemeleri ile rekabeti bozma ve kısıtlama amacını taşıyan eylemlerin yasak olduğu belirtilmektedir.

İlgili madde kapsamında hukuka aykırı olarak tanımlanan uyumlu eylem ve kararlar özellikle;

- Mal veya hizmetlerin alım yada satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,*
- Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması yada kontrolü,*
- Mal veya hizmetlerin arz yada talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,*
- Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot yada diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,*
- Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edinimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,*
- Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer bir mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın yada arz edilen hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi, olarak tanımlanmaktadır (DPT, 2000: 12).*

Maddede uyumlu eylem olarak kabul edilecek haller de belirtilmiştir. Buna göre bir anlaşmanın varlığının kanıtlanamadığı durumlarda, piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin;

- Rekabetin engellendiği,
- Bozulduğu -veya-
- Kısıtlandığı

Piyasalardakine benzerlik göstermesinin, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil ettiği öngörülmüş; Bununla birlikte taraflardan her birine, haklı ve gerektirici nedenlere dayanmak koşuluyla uyumlu eylem içinde bulunmadığını kanıtlayarak sorumluluktan kurtulma imkanı vermiştir (Ege, 2000: 242).

3.4.2. Muafiyet

4054 Sayılı RKHK'nun muafiyet rejimi, yalnızca temel yasak alan olarak ele alınan, "Anlaşma, karar ve uyumlu eylemlerle teşebbüslerin rekabeti sınırlayıcı nitelikte faaliyet göstermeleri" yasağına bazı muafiyetler getirmektedir. Diğer bir deyişle, hakim durumun kötüye kullanılması ya da rekabeti sınırlayıcı nitelikte birleşme ve devralmalara ilişkin herhangi bir muafiyet bulunmamaktadır (Tusiad, 1998: 41).

Söz konusu muafiyet rejimi tüketicinin yararını gözetken, mal ve hizmetlerin sunumunda gelişme ve iyileşme sağlayan, ekonomik ve teknik gelişme doğuran, ilgili piyasada rekabeti önemli ölçüde ortadan kaldırmayan ve gereğinden fazla bir sınırlama ortaya koymayan anlaşma, uyumlu eylem ve kararları kapsamaktadır.

Muafiyetle ilgili 5. maddede; "Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde ilgililerin talebi üzerine, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir" diyerek, muafiyet sağlanabilecek halleri özel olarak belirtmiştir. Bu haller;

- a) Malların üretim ve dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme veya iyileşmelerin yada ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması,
- b) Tüketicilerin bundan yarar sağlaması, ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

**Gürkaynak,
rekabet
hukukunun amaç
kargaşası içinde
olduğunu, rekabet
hukukunun
sadece belli bir
amacının olması
gerektiğini bu
amacın da
"iktisadi etkinliğin
sağlanması"
olması gerektiğini
belirtmektedir.**

¹¹ Uyumlu Eylem; İki veya daha fazla işletmenin, ekonomik ve rasyonel gerçeklerle açıklanamayan ve bir anlaşmaya dayanmayan fakat bilinçli olarak birbirine paralel hale getirilmiş rekabeti sınırlayıcı davranışlardır (Aslan, 2001; 81).

¹² Teşebbüs birliği, Kanun'un (RKHK) Tanımlar bölümünde(md.3); "Teşebbüslerin belli amaçlara ulaşmak için oluşturduğu tüzel kişiliği haiz yada tüzel kişiliği olmayan her türlü birlik" şeklinde tanımlanmıştır. Teşebbüs birlikleri, üyeleri arasındaki rekabetin kısıtlanmasına çeşitli şekillerde zemin hazırlamaktadırlar. Örneklemek gerekirse, bu birlikler, mesleki dayanışma ve benzer amaçlar altında, çok sayıda teşebbüsün bir araya gelmesine imkan vermekte ve bu suretle kartel anlaşmalarının önemli bir zaafını telafi etmektedirler. Teşebbüsler bir araya gelerek bilgi değişimini maksimum düzeye çıkarmakta ve bu da aralarında, farklı menfaatleri temin edebilecek nitelikte oldukça kompleks nitelikli anlaşma ve kararların oluşabilmesine imkan vermektedir (Sanlı, 2000: 156)

- c) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, muafiyet hallerinin sadece 4. madde için ve yukarıdaki tüm şartların sağlanması halinde geçerli olduğudur.

3.4.3. Hakim Durumun Kötüye Kullanılması

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a göre; "Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde yada bir bölümünde, bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu"^{13 - 14} tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır"(md.6).

Teşebbüslerin rakiplerinden ve alıcılarından (talepten) bağımsız olarak tespit edilen üretim miktarı ve/veya satış şartları ile belirli bir piyasa ya da Türkiye genelinde söz konusu mal veya hizmetin satış şartlarını münferiden belirleyebilme gücü, teşebbüsün ilgili piyasada hakim durumda bulunduğunu ifade etmektedir.

Hakim durumun tespitine ilişkin somut olarak belirtilebilecek kesin bir tanım bulunmamaktadır. Bir teşebbüsün hakim durumda bulunduğunu tespit etmek üzere Rekabet Kurumu tarafından yapılacak incelemede, ilgili mal ve hizmet piyasasının coğrafi büyüklüğü, iktisadi büyüklüğü, ilgili piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin sayısı, bu teşebbüslerin ferdi pazar payları, ilgili teşebbüslerin diğer piyasalardaki faaliyetleri, potansiyel rekabet gibi bir dizi ölçütün tespiti neticesinde, ilgili teşebbüsün münferit karar ve davranışlarıyla pazar fiyatını ve diğer şartlarını belirleyebilme gücüne sahip bulunmadığı tespit edilecektir. Farklı piyasalardaki hakim durum parametreleri farklılıklar sergileyeceklerdir.

3.5. Birleşme ve Devralmalar

RKHK'nun 7. maddesi teşebbüslerin hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin tümü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmelerini veya herhangi bir teşebbüsün yada kişinin diğer bir teşebbüsü kısmen yada tamamen devralmasını yasaklamaktadır (Tüsiad,1998: 38).

Bu itibarla birleşme veya devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmeleri için Rekabet Kurulu'na bildirilerek izin alınması şartı getirilmiştir. Diğer bir ifadeyle, Rekabet Kurulu'nun inceleyerek rekabetin kısıtlanması yada bozulması tehdidini arz etmediği kararına vararak müsaade ettiği birleşme ve devralmalar haricinde, her türlü birleşme ve devralmalar geçersiz kalacaktır.

3.6. Rekabet Kanununun Uygulanması ve Rekabet Kurumu

Rekabet Kanunu'nun uygulanmasını Rekabet Kurumu yürütür. Türkiye sınırları içerisindeki her türlü mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici davranışlar, Rekabet Hukuku'nun uygulama alanını oluşturur. Aslan, rekabet hukukunun uygulanmasını, konu bakımından, yer bakımından, zaman bakımından, anlam bakımından ve iktisadi bakımdan olmak üzere beş temel başlık altında toplamıştır (Aslan, 2001; 31-70).

Rekabet Kurumu ise, 4054 sayılı RKHK'nun TBMM'de 07.12.1994 tarihinde kabulünden sonra, kanunu uygulamaktan sorumlu Rekabet Kurumu'nun karar organı olan Rekabet Kurulu yaklaşık 27 aylık bir gecikmeyle 27.02.1997 tarihinde atanabilmiştir. Kurum teşkilatını kısa bir sürede tamamlayarak, bu durumu Kanunun geçici

Hakim durumun tespitine ilişkin somut olarak belirtilebilecek kesin bir tanım bulunmamaktadır.

¹³ Avrupa Birliği Hukukunda, piyasa paylarının hakim durumun belirlenmesindeki etkisi doktrindeki yazarlar tarafından farklı değerlendirilmektedir. Goyder'e göre, hakim durum olgusu, teşebbüsün payının ilgili piyasada %30'lara gelmesiyle başlamakta ve bu pay %45-50 seviyelerine geldiğinde ise, hemen hemen eşit paya sahip başka bir teşebbüs bulunmuyorsa, başka olgularla birlikte hakim durum karinesi kabul edilmektedir. Bu oran % 65'i aştığında ise, ilgili piyasada önemli bir rakip bulunmuyorsa hakimlik karinesinin çürütülmesi imkansız hale gelmektedir (Goyder,1998:302)

Amerikan Antitröst Hukukunda ise, Federal Mahkeme uygulaması hakim durumun varlığı için daha yüksek piyasa payı aramaktadır. Kintner'e göre Federal Mahkeme, %75 ve daha yukarıdaki piyasa payları hakim durumun varlığı için yeterli sayılmakta, %50'nin altındaki paylar ise başka faktörlerin değerlendirilmeye alınması ile saptanmaktadır (Kinter,1973 : 102). Areeda ve Kaplow'a göre ise, %90 ve daha yukarıdaki hakim durumun varlığı için tek başına yeterli görülmekte, %50'den aşağı piyasa payları ise genellikle yetersiz addedilmektedir (Areeda/Kaplow,1997 :565).

¹⁴ Rekabet kurallarıyla monopol (tekel) veya hakim durumun yasaklanmaması, esasen rekabet teorisinin bir gereğidir. Zira amaçlanan, teşebbüslerin rekabet etmeleri ise, bu rekabet sürecinin doğal sonucu, teşebbüslerden bir kısmının iktisadi mücadeleden galip ayrılması ve diğerleri karşısında üstün konuma gelmesidir. Bu galibiyet, ölçek ekonomisi, imtiyazlı haklar, verimlilik gibi pek çok nedene dayanabilir. Öte yandan, fikri/sınai haklar ve de özellikle patent hakkı elde eden bir teşebbüsün piyasada hakim konumda olması, hakimliğin "per se" yasaklanmamasının en iyi açıklamasını oluşturur. Şöyle ki, eğer bir teşebbüs yaptığı araştırmalar sonucunda yeni bir mal üretirse, doğal olarak bunu piyasaya sürecek ve bu andan itibaren bu mal piyasasında, patent korumasını da alarak tekel konumunda olacaktır. Dolayısıyla böyle bir durumun yasaklanması, hem hukuksal olarak, hem de rekabet açısından mümkün değildir. Nitekim RKHK, un madde gerekçelerinde 6. maddeye ilişkin olarak aynen şu ifadeye yer verilmiştir: "Bir teşebbüsün kendi iç dinamikleri sayesinde büyüyerek çeşitli sektörlerde hakim konuma gelmesi, Rekabet Hukuku açısından sakıncalı bir durum değildir. Aksine ülkemizde sermayenin yoğunlaşması, sermaye birikiminin ve yatırımlarının artması istenmektedir. Çünkü gelişen dünyada dış ticaret gittikçe artmakta, gümrük duvarları çeşitli anlaşmalarla ya indirilmekte ya da tamamen kaldırılmaktadır" (Sanlı, 2000: 275). Yine bu konuyla ilgili olarak Amerikan FTC verdiği bir kararın gerekçesinde: "Tekel gücü, daha üstün bir ürünün, ticari zekanın veya tarihi tesadüflerin sonucu olarak doğan büyüme ve gelişmeden kaynaklanıyorsa, buna itiraz edilemez. Rekabet etmeye zorlanmış olan başarılı bir rakibin kazandığına pişman edilmesi, doğru bir şey değildir"

2. maddesi uyarınca, 05.11.1997 tarihinde yayımladığı bir tebliğ ile kamuoyuna duyurmuş ve bu tarihten sonra başvuruları değerlendirmeye başlamıştır.

Kurumun ilişkili olduğu bakanlık, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'dır. Kurum görevini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi kurum nihai kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez (Devellenes,1998: 15). Kurumun merkezi Ankara'dır. Teşkilatı ise; Rekabet Kurulu, Başkanlık ve Hizmet Birimleri'nden oluşmaktadır. Rekabet kurulu biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere, toplam 11 üyeden teşekkül eder.

Rekabet Kurulu kararlarının yargısal denetimi Danıştay tarafından yapılmaktadır. Buna göre, Kurulun nihai kararlarına ve para cezalarına karşı kararın taraflara tebliğinden sonra Danıştay'a başvurulabilir.

4 AB REKABET HUKUKU VE TÜRK REKABET HUKUKU'NUN KARŞILAŞTIRMASI

Daha önce de değinildiği üzere, Türk Rekabet Hukuku büyük ölçüde AB Rekabet Politikasıyla örtüşmektedir. Temel başlıklar itibarı ile vermek gerekirse;

- Rekabeti bozucu anlaşma, uyumlu davranış ve kararlar, Roma Antlaşmasının (R.A.) 85. Ülkemiz Rekabet Hukukunda 4. maddede,
- Rekabet Kurallarının kamu işletmelerine uygulanabilirliği açısından, R.A. 90. maddesinde düzenlenen hüküm, Rekabet Kanununda, tanımlar kısmında, kamu kuruluşlarını da içine alacak şekilde, teşebbüs kavramıyla tanımlanmış ve özel ve kamu ayrımı yapılmamıştır. Dolayısıyla rekabet kanunu hükümleri kamu kuruluşlarını da kapsamaktadır.
- Birleşme ve devralmalar açısından, birleşme ve devralmalarla ilgili hüküm Türk Rekabet Kanununun 7. maddesinde düzenlenmiştir. Ülkenin tamamında veya bir bölümünde tekelleşmeye yol açabilecek birleşmeler veya özelleştirme sonucu mülkiyeti kamudan özele geçecek teşebbüslerle ilgili kurum görüşleri önemlidir. AB ise önceleri R.A.'sının 85 ve 86. maddeleri geniş yorumlanarak, daha sonraları ise (1990 yılından sonra) Birleşme Tüzüğü çıkarılmış ve bu tüzükte öngörülen kurallar çerçevesinde birleşme ve devralmalar düzenlenmiştir.

Türk Rekabet Hukuku büyük ölçüde AB Rekabet Politikasıyla örtüşmektedir.

Tablo 2: Avrupa Birliği ve Türkiye Rekabet Mevzuatının Karşılaştırılması

	ROMA ANTLAŞMASI (MADDE)	1/95 OKK (MADDE)	4054 SAYILI RKHK (MADDE)
REKABETİ KISITLAYICI UYUMLU EYLEM KARAR VE ANLAŞMALARA GETİRİLEN KISITLAMALAR	85/1	32/2	4
MEVZUATA UYUMLU OLMAYAN SÖZLEŞMELERİN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	85/2	32/2	56
MUAFİYET Muafiyet Yönetmelikleri	85/3	32/3 39/2-a	5 1997/2,3,4;...
HAKİM DURUMUN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞI	86	33	6
REKABETİ KISITLAYICI BİRLEŞME VE DEVRALMALARIN YASAKLANMASI			7 1997/1
KİT'LERİN KANUN KAPSAMINDA YER ALDIĞINA İLİŞKİN MADDE	90	41	2

Kaynak: TÜSIAD, 1998:14

AB ile Türkiye arasındaki rekabet mevzuatlarının uyumlaştırılmasının temel amaçlarının;

- Türkiye'nin AB'ye tam üyelik yolunda mevzuat uyumunun sağlanması ve malların serbest dolaşımı hedefine yönelik olarak Ortak Pazar'daki mevzuat ortamının Türkiye'de tesisi,
- AB ve Türkiye'nin uyguladıkları antidamping uygulamalarının durdurulması,
- Türkiye'nin rekabetçi özellik kazanmasıyla sanayi verimliliğinin artırılması, olduğunu söyleyebiliriz.

5 SONUÇ

Rekabet politikaları genel olarak serbest pazar ekonomisinin geçerli olduğu sistemlerde, teşebbüslerin ekonomik özgürlüğünü korumak amacıyla pazarda yoğunlaşmaları önlemeyi, pazarın yarışmacı yapısının korunmasını, büyük işletmeler karşısında küçük ve orta büyüklükte olan işletmelerin pazarda faaliyetlerini sürdürebilmelerini ve bunun sonucunda tüketicilerin bu süreçte azami fayda sağlamalarını hedeflemektedir.

AB ile müzakerelere başlayacağımız 3 Ekim 2005 tarihi itibarıyla, Türkiye'yi bekleyen pek çok uyum konularından biri olan Rekabet Politikalarıyla ilgili olarak, Türkiye 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunu 1994 yılında kabul etmiş ve kanunu uygulamaktan sorumlu Rekabet Kurumu da teşkilatlanmasını tamamlayarak 1997 yılı Kasım ayından itibaren çalışmalarına başlamıştır. Yukarıda ele alındığı üzere kanunu oluştururken büyük ölçüde Topluluk Rekabet Hukuku'nu esas almıştır. Dolayısıyla Türkiye müzakere edilecek olan konulardan biri olan Rekabet Politikalarıyla ilgili sorumluluğunu şimdiden yerine getirmiştir. Ancak bunu sadece AB'ne üye olmak amacıyla değil, ülkemizdeki rekabet kültürünün gelişmesi açısından da bir kazanım olarak görmek gerekmektedir. Rekabet yasası sonucunda ekonominin tüm kurum ve kuruluşları eskisine oranla daha iyi düzenlenmiş bir ortamda adil ancak sürekli bir rekabetin içinde olacaklardır. İşletmeler arası rekabetin sonucunda da, nihai kullanıcı durumundaki ülke vatandaşları bu rekabetin sonuçlarından maksimum derecede yararlanacaklardır.

KAYNAKLAR

1982 T.C. Anayasası

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun

AKINCI, Ateş, Rekabetin Yatay Kısıtlanması, Rekabet Kurumu Lisans Üstü Tez Serisi no; 5, Ankara,2001

ALPUGAN, Oktay, İşletme Bilimine Giriş, Per Yayınları, Trabzon, 1998

AREEDA Philip/ KAPLOW Louis, Antitrust Analysis, Problems, Text, Cases, 5th Edition, New York, 1997

ASLAN, İ. Yılmaz, Rekabet Hukuku, Ekin Kitabevi, Bursa, 2001

AŞÇIOĞLU ÖZ, Gamze, Avrupa Topluluğu ve Türk Rekabet Hukukunda Hakim Durumun Kötüye Kullanılması,Rekabet Kurumu Lisans Üstü Tez Serisi No;4, Ankara, 2000

BAĞRIAÇIK, Atilla, Türk Sanayisinde Pazar Hakimiyeti, İstanbul , 1993

DEVELLES, Yves, Rekabet Kurumu, Rekabet Kurumu'nun Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen "Türk Rekabet Hukuku ve Rekabet Kurumunun AB ve AB'ye Üye Ülkelerle Mukayesesi, Toplantı ve Paneli", Ankara 5 Mart 1998

DPT., Sekizinci 5 Yıllık Kalkınma Planı , Rekabet Hukuku ve Politikaları,Özel İhtisas Komisyon Raporu,Ankara, 2000

DUMEZ Herve' / Alain JEUNEMAITRE, Avrupa'da Rekabet/Teşebbüsler Açısından Oyunun Yeni Kuralları, Çeviren, Mehmet Mukadder Yakupoğlu, Mor Yayınları, Ankara,1999

EGE, Yavuz, "Dünyadaki Uygulamalar Işığında Rekabet Politikası ve Özelleştirme", Hazine Dergisi, Sayı,13 Ocak,2000

ESEN, Şaban, "Türk Rekabet Politikası ve Rekabet Politikasından Beklentiler", Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası Dergisi, Cilt:17, Sayı,4 Temmuz 2003, ss.36-45

ESİN Arif, Rekabet Hukuku, ESC Yayınları, Birinci Baskı, İstanbul, 1998.

GOYDER, D.C.,EC Competition Law, Oxford,1992

GÜRKAYNAK, Gönenç, Rekabet Hukuku Uygulaması için Hukuk ve İktisat Perspektifinden Amaç Tartışması, Rekabet Kurumu, 2003

KARAKELLE, İsmail Hakkı, Rekabet Politikası ve Türkiye Deneyimi,II.Uluslararası Rekabet Sempozyumu,Ankara, 2000

KARLUK, Rıdvan, Türkiye Ekonomisi, Tarihsel Gelişim, Yapısal ve Sosyal Gelişim, Beta Yayınları, 6. Baskı, İstanbul,1999

KATIRCIOĞLU, Erol, Bir Pazar Ekonomisi Kurumu Olarak Rekabet Hukuku, Rekabetin Korunması hakkında Kanunun Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Etkisi, Yayına Hazırlayan Doç.Dr. Nurkut İNAN, Tes-Ar Yayını, No:20, Ankara,1996

KEPENK, Yakup, Nuhan YENTÜRK, Türkiye Ekonomisi, Remzi Kitabevi, II:Basım, Ankara,2000

KINTER, Earl W., An Antitrust Primer, 2nd Edition, London-1973

LİPSEY G. Richard, O. Peter STEINER, D. Douglas PURVIS, Economics, 8. Baskı, New York, 1989

MASSEY, Patrick, Reform of EC Competition Law: "Substance, Procedure and Institutions" in HAVK, Barry E., International Antitrust Law & Policy, London 1997, ss.91-123

PHILIPS, Bernard, "Goals, Instruments and Insitutions Antitrust of Competition Law" in Symposium on Competition Policy, Economic Development and Internetional Trade, WTO, Geneva, 29 November 1997, ss.3-17

Rekabet Kurumu , Avrupa Topluluğu Rekabet Hukuku Mevzuatı,Çev., İ.Yılmaz ASLAN, Ankara,1997

SANLI, Kerem Cem, Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunda Öngörülen Yasaklayıcı Hükümler ve Bu Hükümlere Aykırı Sözleşme ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Geçersizliği,Rekabet Kurumu Lisans Üstü Tez Serisi no;3, Ankara,2000

ŞAHİN, Hüseyin, Türkiye Ekonomisi, Tarihsel Gelişimi-Bugünkü Durumu, Ezgi Kitabevi, 6. Baskı, Bursa 2000

TOPÇUOĞLU, Metin , Rekabeti Kısıtlayan Teşebbüsler Arası İşbirliği Davranışları ve Hukuki Sonuçları, Rekabet Kurumu Lisansüstü Tez Serisi no;7 , Ankara,2001

TÜRKKAN, Erdal, Rekabet Teorisi ve Endüstri İktisadı,Turhan Kitabevi,Ankara 2001

TÜSİAD, (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği), 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un Uygulama Esasları, Yayın no:Tüsiad-T/98-12/245 İstanbul ,1998

WESSELING, Rein, Subsidiary in Community Antitrust Law: Setting the Right Agenda, ELR,Vol:22, 1997, ss.35-54

www.abgs.gov.tr (Avrupa Birliği Genel Sekreterliği)

Vergilemede Adalet İlkesi Karşısında Düz ve Artan Oranlı Vergiler

Giriş

Toplum halinde yaşayan insanların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oluşturmuş oldukları en önemli organizasyon devlettir. Devlet kendisinden beklenen fonksiyonları yerine getirebilmek için finansal kaynaklara ihtiyaç duymaktadır. Söz konusu finansal kaynakların en önemlisi vergilerdir. Buradan hareketle vergiler için devlet varlığının temel koşuludur ifadesi kullanılabilir.

Tarihi süreç içerisinde vergilemeye ilişkin olarak bir takım ilkeler ortaya çıkmıştır. Vergiciliğin anayasası olarak kabul edilen vergileme ilkeleri, çeşitli vergilerin gerek kapsamı, gerekse yapılarının belirlenmesi bakımından uyulması gereken normlardır.¹ Vergileme ilkeleri, ayrı ayrı vergilerden veya bir vergi sisteminden beklenen ekonomik, sosyal ve mali fonksiyonların geliştirilmesi için vergi bileşiminin oluşturulmasında, tekniğinde ve uygulanmasında dikkat edilmesi gereken temel unsurlar ve kurallardır.² Vergileme ilkeleri belirli hedeflerin gerçekleştirilmesi ve bir vergi politikasının rasyonelliğinin

değerlendirilmesi için kullanılır.³ Bir vergi sisteminin başarısı veya başarısızlığı vergileme ilkelerine göre ölçülmektedir.⁴

Vergilemeye ilişkin ilkeler ilk olarak Adam Smith tarafından ortaya konulmuştur. Söz konusu ilkeler; adalet, belirlilik, iktisadilik ve uygunluk şeklinde sıralanabilir. Zaman içerisinde iktisat ve maliye teorisyenleri etkin bir vergi sistemine ilişkin ilkeleri çoğaltma eğilimi içine girmişlerdir. Bu bağlamda ortaya atılan ilkelere bazıları ise; genellik, verimlilik, esneklik, açıklık ve tasarruf olarak ifade edilebilir.

Ekonomik, mali ve sosyal nitelikler taşıyan vergileme ilkeleri, bir yandan ekonomik, sosyal düzen ve ideolojideki gelişmelere, diğer yandan vergi kurumunun nitelik ve amaçlarında meydana gelen gelişmelere paralel olarak zaman içinde önemli değişimlere uğramıştır.⁵

Tarihsel süreçte vergileme ilkelerine ilişkin tartışmaların hemen hemen tamamında adalet ilkesinin baskın kavram olduğu görülmektedir. Adalet ilkesi insanlığın evrensel değerlerinin belirlediği ilkelerin başında gelmektedir.

1 Salih Turhan, *Vergi Teorisi*, İstanbul, 1982, s. 291.

2 Fevzi Devrim, *Kamu Maliyesine Giriş*, Anadolu Matbaası, İzmir, 1996, s.181.

3 John F. Due, (Çevirenler: Sevim Görgün ve İzzettin Önder), *Maliye - Bir İktisadi Analiz*, 3. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1967, s.109.

4 İlhan Özer, *Türk Vergi Sisteminin Geliştirilmesi*, Maliye Tetkik Kurulu Yayınları, Ankara, 1972, s. 39.

5 Turhan, age, s. 291.

Vergilemede Adalet İlkesi

Vergilemede adalet ilkesi vergilemenin en eski ve en önemli ilkelerinden birisidir. Her zaman hakim olmamakla beraber vergi yapısı görüntüsünün en temel ölçütünü adalet ilkesi oluşturmaktadır.⁶ Bütün bu popüler cazibesine karşın, vergi adaleti anlaşılması zor ve istikrarsız uygulamalara sahip bir yapı arz etmektedir.⁷ Herkesin kamu harcamalarının finansmanına adil paylar ile katkıda bulunması gerektiği yani vergilemede adalet ilkesinin varlığı konusunda fikir birliği bulunmasına karşın, adalet kavramının taşıdığı subjektiflik nedeniyle bu adil payın ne olması gerektiği konusunda tartışmalar söz konusudur.

Tarihsel süreç içerisinde vergilemede adalet ilkesine ilişkin olarak iki yaklaşım ortaya çıkmıştır: Fayda ve ödeme gücü yaklaşımı. Vergilemede fayda ilkesine göre, kamusal mal ve hizmetler için ödenmesi gereken vergi söz konusu mal ve hizmetlerden sağlanan faydalarla ilişkilendirilmek suretiyle tespit edilmelidir.⁸ Fayda yaklaşımına göre vergi mükellefi ile devlet arasındaki ilişki John Stuart Mill'in ifadesiyle: "Bir şeyin kendisine eşit olan başka bir şeyle değiştirilmesi (quid pro quo terms)" esasına dayanmaktadır.⁹ Fayda ilkesine göre vergi, piyasa mekanizmasındaki fiyatın kamu sektöründe karşılığıdır. Nasıl ki piyasa tarafından sağlanan özel mal ve hizmetlerin bedeli olarak fiyat söz konusu ise kamu kesimi tarafından sağlanan kamusal mal ve hizmetlerin bedeli olarak da vergi söz konusudur.

Vergilemede ödeme gücü yaklaşımına göre ise kamusal mal ve hizmetler için ödenmesi gereken vergi söz konusu mal ve hizmetlerden sağlanan faydaya göre değil, sahip olunan mali güçle orantılı bir şekilde olmalıdır.¹⁰ Ödeme gücü yaklaşımının iki boyutu bulunmaktadır: Yatay ve dikey adalet. Yatay adalette eşitler, dikey adalette ise eşit olmayanlar arasındaki adalet ortaya konulmaktadır.

Suat Hayri Şentürk

KTÜ İİBF
Araştırma Görevlisi

Özgeçmiş

1976 yılında Trabzon'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Trabzon'da tamamladı. Maliye dalındaki lisans eğitimini 1998 yılında KTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini ise 2002 yılında KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı'nda tamamladı. Aynı enstitüde İktisat Anabilim Dalı'nda doktorasını devam ettirmekte olup, aynı zamanda araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır.

Buna göre gelir eğer tek ölçüt kabul edilirse, eşit gelir seviyesindeki iki insanın yatay adalet açısından eşit vergi ödemeleri gerekmektedir. Alternatif olarak dikey adalet uygulamasında ise düşük gelir sahiplerinin zenginlere göre daha az vergi vermeleri gerekmektedir.

Vergilemenin en önemli ve en çok benimsenen ilkesi durumundaki adaletin temini açısından vergi tarifesi çok hayati bir önem arz etmektedir. Vergi borcunun hesaplanabilmesi için matraha uygulanan ölçüler olarak tanımlanan vergi tarifesinin asli unsurunu genellikle oran olarak uygulanan "ölçüler" oluşturmaktadır. Buradan

6 Richard A. and Peggy B. Musgrave, (Çevirenler: Ömer Faruk Batırel ve Adnan Tezel), Kamu Maliyesinde Seçme Yazılar, İstanbul Üniversitesi İTİA Yayın No: 68, Ze Matbaası, İstanbul, 1976, s.118.

7 Gene Steuerle, "An Equal (Tax) Justice for All?", Tax Justice : The Ongoing Debate, Editors: Joseph J. Thorndike and Dennis Ventry, Urban Institute Pres, January 2002, p.253.

8 James R. Hines, "What is Benefit Taxation?", Journal of Public Economics, Vol:75, 2000, p.483.

9 Richard A. Musgrave, (Çevirenler: Orhan Şener ve Yaşar Mehtibay), Kamu Maliyesi Teorisi – Kamu Ekonomisi Alanında Bir İnceleme, Asil Kitabevi, İstanbul, 2004, s. 76.

10 Otto Eckstein, Public Finance, Prentice-Hall, Foundations of Modern Economics Series, 1964, p.55.

“Etik veya estetik değerler bağlamında açık olarak kötü veya hoş olmayan gelir dağılımındaki adaletsizliğe karşı dayanılacak tek unsur artan oranlı tarifeler olmalıdır.”

hareketle vergi tarifesinin asli unsurunun vergi oranı olduğu sonucuna varılabilir.

Tarifeler, matrahdaki değişimler karşısında oranların izlediği seyre göre; düz (matrahdaki artış karşısında vergi oranı sabit), artan (matrahdaki artış karşısında vergi oranı artıyor) ve azalan (matrahdaki artış karşısında vergi oranı azalıyor) oranlı tarifeler şeklinde üçlü bir ayırma tabi tutulabilir.

Geleneksel olarak vergi adaletinin sağlanmasında artan oranlı vergilerin diğer sistemlere göre daha üstün bir yapıda olduğu kabulü söz konusudur. Dünya genelinde ülkelerin ağırlıklı olarak artan oranlı gelir vergisi tarifelerine yer vermeleri de bu durumun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Artan Oranlı Vergi ve Vergi Adaleti

Artan oranlılık vergilemede adalet yaklaşımlarından ödeme gücü yaklaşımını temel almaktadır. Artan oranlılığın geleneksel kavramı daha fazla gelir elde edenlerin kamusal mal ve hizmetlerin finansmanına daha fazla katkıda bulunması şeklinde anlaşılmaktadır. Söz konusu fazla katkı oransal olarak fazlalığı ifade etmektedir.¹¹

Artan oranlı vergilerin teorik dayanağı olarak ortaya konulan yaklaşımlardan birisi gelirin marjinal verimler yasasına tabi olduğu varsayımına dayanmaktadır.¹² Bu yaklaşıma göre zenginlerin gelirinin marjinal faydası düşük olduğundan yoksul ile aynı oranda vergilendirilmesi adaletsizdir.¹³ Tüm bireyler aynı fayda fonksiyonuna - azalan marjinal fayda - sahip ve sosyal refah da tüm bireylerin fayda fonksiyonlarının toplamı olduğundan, zenginlerden alınan bir birimlik gelirin sosyal refahta yaratacağı azalış, fakirlerden alınan bir birimlik gelirin sosyal refahta yaratacağı azalıştan daha azdır.¹⁴

Artan oranlılığın dayanağı olarak ileri sürülen görüşlerden biri de vergi ödeme kabiliyetinin verginin konusundan daha kuvvetli bir şekilde arttığı inancıdır. Böylece 1000 TL tutarında bir

gelir, 500 YTL tutarındaki bir gelirin iki misli vergi ödeme kabiliyeti değil, fakat daha fazlasına sahip olmaktadır.¹⁵

Artan oranlılık vergi sistemine tarifeler aracılığı ile girmiş olmasına karşın sadece bununla sınırlı bir konu olarak kalmamış, gerçekleştirilmek istenen amaç doğrultusunda “vergi sisteminin gelir dağılımına müdahale derecesi” şeklinde ifade edilmiştir.¹⁶ Artan oranlı vergi savunucularına göre piyasa süreci sonucunda oluşan gelir dağılımı adaletsiz bir yapı göstermektedir. Bu adaletsizliğin giderilmesi amacıyla devlet artan oranlı vergilerle yüksek gelirli aleyhine, düşük gelirli lehine gelir dağılımına müdahalede bulunmalıdır. Tarihsel süreç içerisinde artan oranlılığın en güçlü dayanağını gelir dağılımında adaletsizliğin ve bu adaletsizliğin giderme konusunda toplumsal bir tercih bulunması oluşturmaktadır.

J.F. Due'ya göre en adil vergi sistemi toplumda mevcut fikir birliğine göre en adil kabul edilen reel gelir bölüşümü ölçülerine uygun (artan oranlı vergi) olanıdır.¹⁷ Henry Simons ise artan oranlı vergilerin üstünlüğünü şu şekilde ifade etmiştir:¹⁸ “Etik veya estetik değerler bağlamında açık olarak kötü veya hoş olmayan gelir dağılımındaki adaletsizliğe karşı dayanılacak tek unsur artan oranlı tarifeler olmalıdır.”

Geleneksel mali anlayışta vergilemede adaletin sağlanmasında artan oranlı vergilerin daha başarılı olduğu kabulü geçerli olmasına karşın özellikle 1980 sonrası dönemde artan oranlı vergilere yönelik eleştiriler yoğunlaşmıştır. Söz konusu eleştirilerin bir boyutunu da sistemin vergilemede adaletin gerçekleştirilmesinde yetersiz kaldığı noktasına yapılan vurgular oluşturmaktadır. Bu bağlamda artan oranlı vergilere alternatif olarak düz oranlı vergi ön plana çıkarılmaktadır.

Bu noktada önce genel hatları düz oranlı vergi sistemi ve vergilemede adaleti teminine ilişkin olarak ileri sürülen argümanlar ortaya konulacaktır. Daha sonra ise vergilemede adalet ilkesi açısından düz ve artan oranlı sistemlerin bir karşılaştırılması yapılacaktır.

11 Joel Emes, Jason Clemens, Patrick Basham and Dexter Samida, “Flat Tax Principles and Issues”, *Fraser Institute Critical Issues Bulletin*, 2001, p.12.

12 Michael A. Livingston, “From Milan to Mumbai, Changing in Tel Aviv: Progressive Taxation in Italy, Israel, India and US”, p. 8, <http://www.law.nyu.edu/colloquia/taxpolicy/020305.pdf>, 20.07.2005.

13 James Gwartney and James Lang, “Is The Flat Tax a Radical Idea?”, *Cato Journal*, Vol: 5, No: 2, Fall 1985, p.410-411.

14 Ekrem Karayılmazlar, “Artan Oranlı Gelir Vergisine Karşı Düz Oranlı Gelir Vergisi”, *Piyasa*, Cilt: 3, Sayı: 12, Güz 2004, s.102.

15 Fritz Neumark, (Çeviren: Orhan Dikmen), *Gelir Vergileri - Teori ve Pratik*, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 256, İktisat Fakültesi No: 29, Milli Mecmua Basımevi, İstanbul, 1945, s. 10.

16 John A. Kay, “Tax Policy: A Survey”, *The Economic Journal*, Vol: 100, Issue: 399, p. 36.

17 Due, age, s.113.

18 Gwartney and Lang, age, p. 412.

Düz Oranlı Vergi

Matrahın her düzeyine uygulanacak vergi oranının sabit kaldığı vergiye düz oranlı vergi denir. Düz oranlı vergide marjinal vergi oranı ile ortalama vergi oranı aynıdır ve bütün matrah düzeylerinde aynı kalır. Ancak matrahdaki artışla birlikte vergi miktarında da artış söz konusu olmaktadır.

Düz oranlı vergileme akademik literatürde birdenbire fark edilen yeni bir olgu değildir. Bu konu ilk olarak Kapitalizm ve Özgürlük(1962) isimli çalışmada Milton Friedman tarafından dile getirilmiştir. ABD Federal Gelir Vergisi tarifisinin düz oranlı ve söz konusu oranında vergilendirilebilir gelirin %23.5'i seviyesinde olması gerektiği Friedman tarafından ifade edilmiştir.¹⁹ Ancak akademik çevrede düz oranlı vergiye ilişkin en kapsamlı çalışmalar Stanford Üniversitesi profesörlerinden Robert Hall ve Alvin Rabushka tarafından 1981 yılında yapılmıştır. Son yirmi yıl içerisinde ABD'de düz oranlı vergilemeyi amaçlayan birçok öneri geliştirilmiştir. Söz konusu önerilerin büyük bir çoğunluğu Hall ve Rabushka'nın önerisini temel almışlardır.

Hall ve Rabushka tarafından geliştirilen düz oranlı vergi önerisinin merkezinde tek vergi oranı ve mevcut vergi sistemindeki gelir kaynaklarının yeniden tanımlanması bulunmaktadır.²⁰ Düz oranlı vergi reformu, hangi kaynaktan ve kim tarafından sağlanırsa sağlansın bütün gelirleri birlikte ve bir kez vergilendirmeyi öngörmektedir.²¹ Ayrıca bu şekildeki bir uygulama ile birlikte, mevcut sistemdeki vergi kredisi, indirim ve muafiyet gibi uygulamalara son verilmektedir.²²

Literatürde düz oranlı vergi özellikle etkinlik, basitlik, açıklık, tarafsızlık, vergi uyum maliyetlerinin düşüklüğü, ekonomik büyümenin artması, vergi bariyerlerinin asgariye indirilmesi gibi açılardan savunulmuştur.²³ Ancak düz

oranlı verginin savunucularına göre bu sistemin en temel özelliklerinden birisi belki de en önemlisi vergilemede adaleti temin etmesidir. Örneğin kendisi de bu sisteme ilişkin bir öneri geliştiren Richard Armey bu önerisinde: "düz oranlı verginin en büyük fazileti onun temel adaletidir" ifadesine yer vermektedir.²⁴ Düz oranlı vergilemenin kendileriyle adeta özdeşleştiği Hall ve Rabushka'ya göre ise bu vergi bütün vergiler içinde en adil olanıdır.²⁵

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi düz oranlı verginin savunucuları bu sistemin vergilemede adaletin sağlanması açısından üstün özelliklere sahip olduğu kanısındadırlar. Bu kaniya ulaşmalarına neden olan argümanları ise aşağıdaki gibi ortaya koymaktadırlar.

Düz Oranlı Vergi ve Vergi Adaleti

Düz oranlı vergi savunucuları yüksek gelir grupları ile düşük gelir gruplarının aynı oranda vergilendirilmelerinin vergilendirmede adalet ilkesine ters düşmediğini iddia etmektedirler.²⁶ Aksine bu sistemde hangi kaynaktan ve kim tarafından elde edildiğine bakılmaksızın bütün gelir unsurları ve mükellefler aynı oranda vergilendirileceği için vergilemede adalet ilkesinin bir unsurunu oluşturan kanun önünde eşitlik sağlanmış olacaktır.

Düz oranlı vergi savunucuları vergilemede adalet ilkesinin tarihsel anlamda yatay adalet ilkesini temel aldığını ifade etmektedirler.²⁷ Düz oranlı vergi ile aynı gelir seviyesinde bulunan herkese tek bir vergi oranı uygulanacağından yatay adalet gerçekleştirilmektedir.

Düz oranlı vergilemenin savunucularına göre bu sistem zenginlerin fakirlere göre daha yüksek vergi ödemelerini temin etmektedir. Şöyle ki, 1.000 ve 10.000 ABD Doları seviyelerinde gelire sahip olan A ve B şahıslarının ödeyecekleri vergi, %10 düz vergi oranı uygulamasında, sırasıyla 100 ve 1.000 ABD Doları olacaktır. Dolayısıyla, miktar itibarıyla daha fazla vergi ödeyen yüksek gelir sahiplerinin ayrıca oran olarak da daha fazla bir ödemede

19 Milton Friedman, (Çevirenler: D. Erberk ve N. Himmetoğlu), *Kapitalizm ve Özgürlük, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1988*, s. 283.

20 David Hine and Philip T. Ganderton, "Flat Tax, Equity and Politics", 2000, p.4 – 5, <http://gandini.unm.edu/research/Papers/flat%20tax.pdf>, 07.02.2005.

21 Edgar K. Browning and Jacqueline M. Browning, "Why Not a True Flat Rate Tax?", *Cato Journal*, Vol: 5, No: 2, Fall 1985, p. 629.

22 Emes and et all, age, p. 8.

23 Ercan Türkan, "Düz Oranlı ve Tüketim Tabanlı Vergi Sistemi: ABD' de Yaşanan Tartışmalar ve Bu Tartışmalardan Çıkarılabilecek Dersler", *DPT, Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü Finansman Dairesi Başkanlığı, Haziran 1997*, s. 8.

24 Sheldon D. Pollack, *The Failure of Tax: U.S. Tax Policy, The Pennsylvania State University Press, Pennsylvania, 1996*, p.280.

25 Joseph Bankman and Barbara Fried, "Flatness and Fairness", *Boston Review*, Summer 1996, Vol: XXI, No: 3, p.4.

26 Fazıl Aydın, "Amerika Birleşik Devletleri' nde Tek Oranlı Vergi Uygulaması (Flat Tax) Tartışmaları", *Vergi Sorunları Dergisi*, Sayı: 4, Temmuz 1996, s.16.

27 Robert E. Hall and Alvin Rabushka, *The Flat Tax, Second Edition, Hoover Institution Press Publication 423, 1995*.

bulunması ikinci kez cezalandırılmaları anlamına geldiğinden adaletsizdir.

Diğer taraftan zorunlu olmamakla birlikte düz oranlı vergi sistemine de artan oranlılık özelliği kazandırılmaktadır. Nitekim ABD’de yapılan düz oranlı vergi önerilerinin hemen hemen tamamında genel yada standart indirim mekanizması söz konusudur. Bu şekildeki bir uygulama ile en düşük gelir grubundaki ailelerin vergilendirilmesinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Belli bir seviyenin altında gelirin vergilendirilmemesi düz oranlı vergi sisteminde esasen iki farklı vergi oranının bulunması anlamına gelmektedir. Belli bir seviyenin altındaki gelirler açısından %0; söz konusu seviyenin üzerindeki gelirler açısından düz vergi oranı (yaklaşık %20).

Standart yada genel bir indirim uygulanması sonucunda düz oranlı vergi sistemine gizli bir artan oranlılık kazandırılmaktadır.²⁸

Vergi Adaleti Karşısında Düz ve Artan Oranlı Vergiler

Düz oranlı vergi savunucuları bu vergi sisteminde hangi kaynaktan, ne şekilde ve kim tarafından sağlandığına bakılmaksızın bütün gelir unsurlarına tek bir vergi oranının uygulanması suretiyle vergilemede adalet ilkesinin bir boyutunu oluşturan kanun önünde eşitlik kriterinin gerçekleştirildiğini iddia etmektedirler. Bilindiği gibi adalet eşitlikten daha kapsamlı bir kavramdır. Herkese eşit davranılması herkese adil davranılması anlamına gelmemektedir. Buradan hareketle düz oranlı vergi sistemi ile herkese aynı vergi oranının uygulanmasının adaletin sağlanması için yeterli olmadığı ifade edilebilir. Vergilemede adaletin gerçekleştirilebilmesi için en azından emek ve sermaye gibi gelir unsurları arasında ve şahsi ve ailevi durumlarına göre mükellefler arasında ayırım yapan bir sistemin mevcut olması gerekliliği söz konusudur. Düz oranlı sistemde bu gereklilik göz ardı edilmektedir.

Adalet eşitlikten daha kapsamlı bir kavramdır. Herkese eşit davranılması herkese adil davranılması anlamına gelmemektedir.

Gelir (\$)	Vergilendirilebilir Gelir (\$)	Vergi (\$)	Ort. Vergi Oranı (%)
10.000	0	0	0,0
20.000	10.000	2.000	10,0
50.000	40.000	8.000	16,0
100.000	90.000	18.000	18,0
200.000	190.000	38.000	19,0

Düz Vergi Oranı: %20

Standart İndirim: 10.000 ABD Doları

Tablodan da görüldüğü gibi gelir seviyesindeki yükseliş ortalama vergi oranında artışa neden olmaktadır. Ancak ortalama vergi oranı düz oranı asla aşamaz.

Düz oranlı verginin savunucularına göre serbest piyasa süreci sonucunda oluşan gelir dağılımı adaletli olduğundan, artan oranlı vergilerle bu dağılıma müdahale edilmesi adaletsizliğe yol açmaktadır. Buna göre piyasa çalışkanı tembelden, güçlüyü güçsüzden ayırarak ödüllendirmektedir. Bu nedenle piyasa sürecinde oluşan gelir ve servet marifetin bir tezahürüdür; yoksa bazıları tarafından iddia edildiği gibi iyi şansın bir göstergesi değildir.²⁹

Gerek düz gerekse artan oranlı vergi sisteminde eşit gelir seviyesinde bulunan mükelleflere aynı vergi oranı uygulandığından yatay adalet temin edilmektedir. Yani her iki sistem de vergilemede yatay adaleti gerçekleştirmektedir. Bu anlamda birbirlerine üstünlükleri bulunmamaktadır.

Düz oranlı vergi savunucularına göre bu sistemde de yüksek gelir sahiplerinin düşük gelir sahiplerine göre daha fazla vergi ödemeleri söz konusudur. Böylelikle vergilemede dikey adalet gerçekleştirilmektedir. Ancak literatürde dikey adaletten kastedilen oransal anlamda fazlalık olduğundan bu amaca ulaşılmasında düz oranlı vergi sistemi yetersiz kalmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde artan oranlı vergilemenin daha üstün bir konumda olduğu sonucuna varılabilir.

Vergilemede adalet ilkesine ilişkin olarak yapılan açıklamalarda da ifade edildiği gibi bu konudaki en önemli tartışma vergi politikası ile

²⁸ James A. Fellows, "A Conceptual Analysis of the Flat Tax (Cover Story)", *The CPA Journal*, July 1995, <http://www.nysscpa.org/cpajournal/old/17335510.htm>. 12.12.2004.

²⁹ Michael J. Graetz, *The Decline (and Fall?) of the Income Tax*, W.W. Norton & Company, Inc. New York, 1997, p.223.

gelir dağılımına müdahale edilip edilmemesi noktasındadır. Düz oranlı vergi savunucularına göre piyasa süreci sonucunda oluşan gelir ve servet dağılımı marifetin tezahürüdür. Yani piyasa sistemi çalışkanı tembelden ayırarak ödüllendirmektedir. Bu nedenle de adaletlidir. Dolayısıyla vergi politikasının bu dağılımı koruyacak şekilde olması gerekmektedir. Yani vergi sonrasındaki gelir dağılımı vergi önce-sindeki gelir dağılımı ile aynı olmalıdır. Bunun gerçekleştirilmesi için gelir vergisi sisteminin düz oranlı olması gereklidir. Artan oranlı vergilemenin savunucularına göre ise piyasa süreci sonucunda oluşan gelir dağılımı adaletsizdir. Bu nedenle artan oranlı vergilerle müdahale edilerek söz konusu adaletsizlik ortadan kaldırılmalı yada en azından minimum seviyeye indirilmelidir.

Piyasa sisteminin çalışkanı tembelden ayır-mak suretiyle ödüllendirdiği yani piyasa süreci sonucunda oluşan gelir dağılımının adaletli olduğu inancı gerçeği yansıtmamaktadır. Aşa-ğıdaki şekilde herhangi bir toplum açısından gelir dağılımını belirleyen faktörler gösteril-mektedir.³⁰ Şekilde de görüldüğü gibi gelir dağılımını belirleyen çok sayıda etken bulun-maktadır ve gelir dağılımı oldukça karmaşık bir yapı arz etmektedir.

TESEV tarafından Türkiye için hazırlanan "Vergileri Kimler Ödüyör ve Kamu Harcamalarından Kimler Yararlanıyor?" adlı raporda ulaşılan sonuçlar da piyasa süreci sonucunda oluşan gelir dağılımının adil olmadığı kanısını doğrula-maktadır.³¹

³⁰ Sara Connolly and Alistair Munro, *Economics of the Public Sector*, Financial Times, Printice Hall, London, 1999, p. 245.

³¹ Abuzer Pınar, "Vergileri Kim Ödüyör ve Kamu Harcamalarından Kimler Yararlanıyor?", TESEV, Kasım 2004, s. 57.

	1.%20 Nakdi Gelir	2.%20 Nakdi Gelir	3.%20 Nakdi Gelir	4.%20 Nakdi Gelir	5.%20 Nakdi Gelir	Gini kat-sayısı
Piyasa dağılımı (1994)	0,038	0,066	0,102	0,153	0,641	0,53
Net Mali yansıma (1994)	0,027	0,036	0,041	0,51	(-) 0,155	
M.Yansıma sonrası (1994)	0,065	0,102	0,143	0,204	0,486	0,40
Piyasa Dağılımı (2002)	0,038	0,069	0,114	0,190	0,589	0,56
Net Mali yansıma (2002)	0,029	0,038	0,036	0,020	(-) 0,123	
M.Yansıma sonrası (2002)	0,069	0,107	0,150	0,210	0,466	0,42

Tabloda piyasada herhangi bir devlet müdahalesi olmaksızın oluşan gelir dağılımı gelir vergisi ve toplam transfer harcamaları sonrasındaki gelir dağılımı ile karşılaştırılmaktadır.

Tabloda görüldüğü gibi piyasa koşullarında gerçekleşen dağılım bir hayli eşitsiz bir dağılım özelliği sergilemektedir. Gini katsayısı %50'lerin üzerine çıkarken, en düşük gelirli grubun aldığı pay %4'ün altına düşmekte ve en yüksek gelirli grubun aldığı pay ise %60 civarında olmaktadır.

Tabloda görüldüğü gibi gelir vergisi ve transfer harcamaları sonucu en üst gelir grubundan diğer gelir gruplarına doğru bir dağıtım olmaktadır. Artan oranlı bir tarife yapısına sahip olan Türk Gelir Vergisi'nin piyasa sürecinin oluşturduğu adaletsiz gelir dağılımının düzeltilmesi yönündeki katkısı aşağıdaki tabloda daha açık bir şekilde görülmektedir:³²

Dilim (% 20)	GV Öncesi Gelir	GV Sonrası Gelir
1 (1994)	0,042	0,055
2 (1994)	0,072	0,094
3 (1994)	0,106	0,137
4 (1994)	0,156	0,196
5 (1994)	0,628	0,518
Gini Katsayısı (1994)	0,528	0,426
1 (2004)	0,042	0,046
2 (2004)	0,084	0,090
3 (2004)	0,126	0,132
4 (2004)	0,198	0,203
5 (2004)	0,550	0,530
Gini Katsayısı (2004)	0,477	0,451

Tablodan da anlaşıldığı gibi 1994 ve 2002 yıllarında üst gelir grubundan orta ve alt gelir grubuna doğru bir yeniden dağılım gerçekleşmektedir. Ancak 1994 yılında %2.3 olan bu pay 2002 yılında %1.8'e düşmüştür. Buna rağmen yine de artan oranlı tarife yapısına sahip olan gelir vergisi dağıtıcı etkiye sahiptir.

³² Age, s. 28.

Düz oranlı vergi savunucularına göre piyasa süreci sonucunda oluşan gelir ve servet dağılımı marifetin tezahürüdür. Yani piyasa sistemi çalışkanı tembelden ayırarak ödüllendirmektedir.

Türkiye açısından yukarıda ifade edilen durum artan oranlı tarifeye sahip diğer ülke gelir vergileri açısından da geçerlidir. Örneğin Wallace, Alm ve Lee tarafından 1978 - 1998 döneminde ABD federal gelir vergisinin gelir dağılımını nasıl etkilediğine ilişkin yapılan çalışmada ulaşılan sonuçlar aşağıda gösterilmektedir.³³ Aşağıda öncelikle söz konusu dönemde ABD federal gelir vergisinin tarife yapısı hakkında bilgi verildikten sonra gelir vergisi öncesi ve sonrasındaki Gini katsayılarının karşılaştırılması suretiyle gelir dağılımındaki değişim algılanmaya çalışılmaktadır.

En Yüksek Oran (%)	En Düşük Oran (%)	Dönemler
70,0	0,0	1979-1981
50,0	0,0	1982-1986
38,5	11,0	1987
33,0	15,0	1988-1990
33,0	15,0	1991-1992
39,6	15,0	1993-1998

Tablolardan da açıkça görüldüğü gibi artan oranlı tarife uygulaması sonucunda gelir dağılımı daha adaletli bir yapıda gerçekleşmektedir.

Düz oranlı vergilemeye ilişkin olarak yapılan çalışmalarda bu şekildeki bir uygulama sonucunda yüksek gelir gruplarının vergi yükü azalırken düşük ve orta gelir gruplarının yükü artmaktadır. ABD Hazine Sekreterliğinin yapmış olduğu hesaplamalar bu kanıyı doğrular sonuçlar ortaya koymuştur.³⁴

Düz vergi oranı : %16,8,
Mevcut vergi oranları : %0,0 – 50,0,
Gelir seviyesi : 1983.

Ekonomik Gelir Sınıfı	Gelir Payı(%)	Mevcut Vergi (%)	Düz Oranlı Vergi(%)
\$20.000 Altı	13,7	5,5	9,5
\$20.000-50.000	41,6	34,6	41,6
\$50.000-100.000	30,4	32,7	32,6
\$100.000 Fazla	14,3	27,2	16,3
Toplam	100,0	100,0	100,0

Standart indirim veya muafiyet uygulaması ile birlikte düz oranlı vergiler artan oranlı yapıya kavuşturulmaktadır.

³³ Sally Wallace, James Alm and Fitzroy Lee, "How Fair? Changes in Federal Income Taxation and the Distribution of Income, 1978 to 1998", *Journal of Policy Analysis and Management*, Vol: 24, No: 1, p. 16 – 17.

³⁴ US Department of the Treasury, "Tax Reform for Fairness, Simplicity, and Economic Growth", *The Treasury Department Report to the President*, Washington DC, November 1984, p.22.

Nitekim ABD federal gelir vergisinde reform şeklinde verilen bütün düz oranlı vergi önerilerinde bu uygulamalar öngörülmektedir. Ancak yapılan hesaplamalara göre bu durum dahi yukarıda ifade edilen gerçeği çok değiştirmemektedir. Bu şekildeki bir uygulama ile en düşük gelir grubundakilerin vergilendirilmesinin önüne geçilmektedir. Ancak vergi yükünün en yüksek gelir grubundan orta gelir gruplarına doğru kayması durumu yine devam etmektedir. Bu gerçek Hall ve Rabushka tarafından da kabul edilmektedir. Kitaplarının 1983 baskısında önerdikleri düz oranlı verginin uygulanması durumunda en düşük gelir dilimindeki aileler için vergi yükünde %78 oranında bir artış; en yüksek gelir dilimindekiler için ise %41 seviyesinde bir azalış olacağını hesaplamışlardır.³⁵

Caminda ve Gouswaard tarafından Hollanda'ya ilişkin olarak geliştirilen düz oranlı bir gelir vergisi ile gelir gruplarının vergi yüklerindeki değişiklikler tespit edilmeye çalışılmıştır.³⁶ 1998 yılı için gerçekleştirilen bu çalışmada düz vergi oranı mevcut artan oranlı gelir vergisi ile aynı hasılatı sağlayan %27,7 olarak seçilmiştir. Ancak artan oranlı tarifeye sosyal güvenlik kesintileri de dahil edilerek karşılaştırma yapılmıştır. Vergilendirilebilir gelir çok geniş kapsamlı tutularak sadece standart kişisel indirim uygulaması kabul edilmiştir.

Gelir dilimleri (Euro)	Vergi oranı (%)
İlk 14870	32,4
Sonraki 12139	37,6
Sonraki 19300	42,0
46309 yukarı	52,0

Tablodan görüldüğü gibi düz oranlı vergi

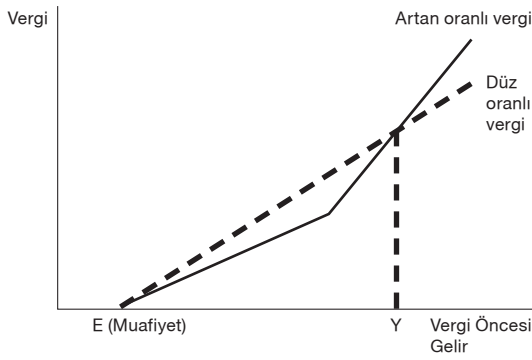
Gelir Grubu (%10)	Düz Vergi Sonrası Gelir Değişimi (%)
1	0,0
2	1,4
3	2,0
4	2,6
5	2,2
6	1,4
7	2,0
8	2,3
9	1,3
10	5,1

³⁵ Bankman and Fried, 1996, p. 4.

³⁶ Koen Caminada and Kees Goudswaard, "Does a Flat Tax Rate Individual Income Tax Reduce Tax Progressivity? A Simulation for the Netherlands", *Public Finance and Management*, Vol: 1, Number : 4, 2001, p. 487 – 488.

uygulaması sonucunda düşük gelir gruplarının sağladığı fayda çok küçüktür. Buna karşın orta gelir sınıfının tamamı kaybeden durumundadır. Gerçekten kazanan ise en yüksek gelir sahipleridir.

Eşit muafiyet seviyesinde düz ve artan oranlı vergilerin dağıtıcı niteliği aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.³⁷

Grafikten görüldüğü gibi;

- 1) Muafiyet (E) seviyesinin altında gelir elde edenler açısından her iki rejimde de vergi ödenmesi söz konusu değildir.
- 2) Muafiyet (E) seviyesi ile her iki rejimde ödenen verginin eşitlendiği (Y) seviye arasında bireyler artan oranlı tarife rejiminde daha az vergi öderler.
- 3) Her iki rejimde ödenen verginin eşitlendiği (Y) seviyenin üzerindeki durumlarda bireyler artan oranlı tarife rejiminde daha fazla vergi öderler.

Yukarıdaki açıklamalardan hareketle, düz oranlı vergilerde muafiyet uygulaması olması durumunda dahi, artan oranlı vergilerin nispi olarak yüksek gelir sahiplerinden orta gelir sınıfına doğru bir yeniden dağıtım yapması dolayısıyla daha dağıtıcı ve adaletli olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Özellikle 1980 sonrası dönemde Neo-liberal iktisat ekolünün hakim unsur olmasıyla birlikte artan oranlı vergilere yönelik eleştiriler yoğunlaşmıştır. Söz konusu eleştirilerin büyük bir çoğunluğunda artan oranlı vergilerin adaletsiz bir yapıda olduğu noktasına vurgu yapılmaktadır. Bu bağlamda vergilemede adalet ilkesinin temin edilmesi için, alternatif olarak düz oranlı

vergi sistemi ön plana çıkarılmaktadır.

Düz oranlı vergi sisteminde bütün gelir unsurları açısından sadece bir vergi oranının uygulanacak olması sebebiyle artan oranlı vergi sistemi uygulamasında söz konusu olan vergi oranlarının belirlenmesindeki keyfiliklerin ortadan kalkacağı inancı mevcuttur. Ayrıca bu şekildeki bir uygulama ile bütün gelir unsurlarının aynı vergileme işlemine tabi tutulacak olması nedeniyle vergilemede adalet ilkesinin sağlanacağı iddia edilmektedir.

Öncelikle belirtilmelidir ki artan oranlı vergilere ilişkin olarak öne sürülen oranların belirlenmesindeki keyfilikler düz oranlı vergiler açısından da söz konusudur. Değişik ülke uygulamalarında birbirinden oldukça farklı düz vergi oranlarının belirlenmesi bu durumun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Düz oranlı vergiye ilişkin olarak geliştirilen farklı öneri ve uygulamalarda, vergilemede adalet hedefine ulaşılabilmesi amacıyla genellikle standart yada genel indirim düzenlemesine yer verilmektedir. Bu şekildeki uygulamalar ile gizli artan oranlı bir yapıya kavuşturulan sözde düz oranlı vergi öneri yada uygulamaları ile aslında artan oranlı vergilerin üstünlüğünü kabul edilmektedir.

Literatürdeki hakim anlayışa göre vergilemede adalet ilkesinin gerçekleştirilmesindeki temel ölçüt gelir dağılımında adaletin sağlanmasıdır. Düz oranlı vergi uygulaması ile bu amaca ulaşılabilmesi söz konusu değildir. Çünkü düz oranlı vergi uygulaması piyasada oluşan gelir dağılımını vergi sonrasında da devam ettirmeyi amaçlamaktadır. Kamu ekonomisi literatüründe piyasada oluşan gelir dağılımının adaletsiz olduğu (piyasa başarısızlığı) kabulü söz konusudur. Bu bağlamda gelir dağılımında adaletle ulaşılabilmesi için gelirin artan oranlı vergilerle yüksek gelir sahiplerinden düşük gelir sahiplerine doğru yeniden dağıtılması (sosyal adalet) gerekmektedir. Artan oranlı vergi uygulaması ile mutlak anlamda adaletin sağlanması hedefi gerçekçi olmasa da 20. yüzyılın en büyük maliyecilerinden Edwin R. A. Seligman³⁸'in; "Her ne kadar artan oranlılığın uygun derecesini matematiksel incellemeyle saptamağa olanak yoksa da, adaletle yaklaşmak, (düz oranlı vergiler gibi) açıkça adaletsizlik yapmaktan daha iyidir" şeklindeki ifadesinde de ortaya konulduğu gibi bu hedefe yaklaşılabilmesi de bir başarıdır.

³⁷ Louis Kaplow, "Taxation and Redistribution: Some Clarifications", Harvard Law School, John M. Olin Center for Law, Economics, and Business, Discussion Paper No: 424, June 2003, p.7.

³⁸ Abdurrahman Akdoğan, Gelir Vergisi Açısından Vergi Adaletine Teknik Bir Yaklaşım, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Ankara, 1980, s. 23.

KAYNAKLAR

Akdoğan Abdurrahman, Gelir Vergisi Açısından Vergi Adaletine Teknik Bir Yaklaşım, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Ankara, 1980.

Aydın Fazıl, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Tek Oranlı Vergi Uygulaması (Flat Tax) Tartışmaları", Vergi Sorunları Dergisi, Sayı: 4, Temmuz 1996, ss. 1 – 19.

Bankman Joseph and Barbara Fried, "Flatness and Fairness", Boston Review, Summer 1996, Vol: XXI, No: 3.

Browning Edgar K. and Jacqueline M. Browning, "Why Not a True Flat Rate Tax?", Cato Journal, Vol: 5, No: 2, Fall 1985, pp. 629 – 656.

Caminada Koen and Kees Goudswaard, "Does a Flat Tax Rate Individual Income Tax Reduce Tax Progressivity? A Simulation for the Netherlands", Public Finance and Management, Vol: 1, Number : 4, 2001, pp. 471 - 491.

Connolly Sara and Alistair Munro, Economics of the Public Sector, Financial Times, Prentice Hall, London, 1999.

Devrim Fevzi, Kamu Maliyesine Giriş, Anadolu Matbaası, İzmir, 1996.

Due John F., (Çevirenler: Sevim Görgin ve İzzettin Önder), Maliye - Bir İktisadi Analiz, 3. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1967.

Eckstein Otto, Public Finance, Prentice-Hall, Foundations of Modern Economics Series, 1964.

Emes Joel, Jason Clemens, Patrick Basham and Dexter Samida, "Flat Tax Principles and Issues", Fraser Institute Critical Issues Bulletin, 2001.

Fellows James A., "A Conceptual Analysis of the Flat Tax (Cover Story)", The CPA Journal, July 1995, <http://www.nysscpa.org/cpajournal/old/17335510.htm>. 12.12.2004.

Friedman Milton, (Çevirenler: D. Erberk ve N. Himmetoğlu), Kapitalizm ve Özgürlük, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1988.

Graetz Michael J., The Decline (and Fall?) of the Income Tax, W.W. Norton & Company, Inc. New York, 1997.

Gwartney James and James Lang, "Is The Flat Tax is a Radical Idea?", Cato Journal, Vol: 5, No: 2, Fall 1985, pp.407 - 436.

Hall Robert E. and Alvin Rabushka, The Flat Tax, Second Edition, Hoover Institution Press Publication 423, 1995.

Hineline David and Philip T. Ganderton, "Flat Tax, Equity and Politics", 2000, <http://gandini.unm.edu/research/Papers/flat%20tax.pdf>, 07.02.2005.

Hines James R., "What is Benefit Taxation?", Journal of Public Economics, Vol:75, 2000, pp.483 - 492.

Kaplow Louis, "Taxation and Redistribution: Some Clarifications", Harvard Law School, John M. Olin Center for Law, Economics, and Business, Discussion Paper No: 424, June 2003.

Karayılmazlar Ekrem, "Artan Oranlı Gelir Vergisine Karşı Düz Oranlı Gelir Vergisi", Piyasa, Cilt: 3, Sayı: 12, Güz 2004, ss.89 - 120.

Kay John A., "Tax Policy: A Survey", The Economic Journal, Vol: 100, Issue: 399, pp. 17 - 69.

Livingston Michael A., "From Milan to Mumbai, Changing in Tel Aviv: Progressive Taxation in Italy, Israel, India and US", <http://www.law.nyu.edu/colloquia/taxpolicy/020305.pdf>. 20.07.2005.

Musgrave Richard A. and Peggy B. Musgrave, (Çevirenler: Ömer Faruk Batirel ve Adnan Tezel), Kamu Maliyesinde Seçme Yazılar, İstanbul Üniversitesi İTİA Yayın No: 68, Ze Matbaası, İstanbul, 1976.

Musgrave Richard A., (Çevirenler: Orhan Şener ve Yaşar Methibay), Kamu Maliyesi Teorisi – Kamu Ekonomisi Alanında Bir İnceleme, Asil Kitabevi, İstanbul, 2004.

Neumark Fritz, (Çeviren: Orhan Dikmen), Gelir Vergileri - Teori ve Pratik, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 256, İktisat Fakültesi No: 29, Milli Mecmua Basımevi, İstanbul, 1945.

Özer İlhan, Türk Vergi Sisteminin Geliştirilmesi, Maliye Tetkik Kurulu Yayınları, Ankara, 1972.

Pınar Abuzer, "Vergileri Kim Ödüyor ve Kamu Harcamalarından Kimler Yararlanıyor?", TESEV, Kasım 2004.

Pollack Sheldon D., The Failure of Tax: U.S. Tax Policy, The Pennsylvania State University Press, Pennsylvania, 1996.

Steuerle Gene, "An Equal (Tax) Justice for All?", Tax Justice : The Ongoing Debate, Editors: Joseph J. Thorndike and Dennis Ventry, Urban Institute Press, January 2002, pp.253 - 284.

Turhan Salih, Vergi Teorisi, İstanbul, 1982.

Türkan Ercan, "Düz Oranlı ve Tüketim Tabanlı Vergi Sistemi: ABD' de Yaşanan Tartışmalar

ve Bu Tartışmalardan Çıkanlabilecek Dersler", DPT, Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürlüğü Finansman Dairesi Başkanlığı, Haziran 1997.

Wallace Sally, James Alm and Fitzroy Lee, "How Fair? Changes in Federal Income Taxation and the Distribution of Income. 1978 to 1998", Journal of Policy Analysis and Management, Vol: 24, No: 1, pp. 5 - 22.

US Department of the Treasury, "Tax Reform for Fairness, Simplicity, and Economic Growth", The Treasury Department Report to the President, Washington DC, November 1984.

İşveren Sendikaları

Çimento işverenlerinin yayın organı olan Çimento İşveren Dergisi, Ocak sayısında endüstriyel ilişkiler konusunda uzman üç değerli bilim adamının işveren sendikaları ile ilgili değerlendirmelerini yayınladı. **Prof. Dr. Can Tuncay, Prof. Dr. Tankut Centel ve Prof. Dr. Yusuf Alper** son yıllarda çok ihtimal edilmiş olan işveren sendikaları gibi önemli bir konuda görüşlerini belirttiler ve bu sendikaların yeni sorumluluklarına işaret ettiler.

5018, 274 ve 2821 sayılı yasalar işçi ve işveren sendikalarının hukuki yapısını aynı yasa içinde düzenlemiş olsalar bile işçi sendikaları, güçsüz olanı koruma savından hareket ettiğinden, sürekli ve öncelikli olarak kamuoyunun gündeminde oldu. Daha çok bir savunma örgütü olarak algılanan işveren sendikaları ise silik kaldı ve önemsenmedi.

Değişen dünya koşulları toplumların sosyo-ekonomik yapısını da değiştirdiğinden, sendikaların önemi bir aşınma sürecine girdi. Küreselleşmenin doğal sonucu olarak güçlenen çok uluslu şirketlerin etkisi toplumlarda sendikaların önemini azaltırken, buna koşut olarak azalan üyeleri nedeniyle güçlerinden de çok şey yitirdiler. Buna karşın tüm dünyada küreselleşme nedeniyle daha da güçlenen işveren sendikaları ivme kazanmaya ve ülkeleri yönetenleri daha çok etkilemeye başladı.

Küreselleşme olgusunun, bunun yanında uluslararası kurumların, uluslararası ilişkilerin belirlenmesinde daha önemli bir konuma gelmesi, doğal olarak sendikaların temel görüşlerinde de önemli değişiklikler yaratmaya başladı. Sendikalar artık sınıfsal ideolojilerin saldırı ve savunma kurumları değil, değişen dünya koşullarının sonucu, uzlaşmak zorunda olan kuruluşlar kimliğine bürünmeye başladılar. İşçi ve işveren sendikaları artık ulusal ve uluslararası ortamlarda, ortak çıkarları için birlikte çalışmak zorunda olacakları bir dünyanın içindedirler. 19. ve 20. yüzyıl sendikacılık anlayışı çok gerilerde kalmıştır.

Örneğin tekstil işkolunda Çin tehlikesine karşı işçi ve işveren sendikalarının sektörün çıkarlarını korumak amacı ile birlikte davranmak ve çözüm üretmek zorunluluğu vardır. Ülke ekonomisinin en büyük sorunu olan kayıtdışı çalışma konusunda birlikte davranmak her iki kuruluşun varlığı ve geleceğini doğrudan etkileyecektir (**Yusuf Alper, Çimento İşveren Dergisi, Ocak 06, s.10**). Aynı yazara göre işsizliğin önlenmesi, gelir dağılımında adaletin sağlanması, yoksulluğun önlenmesi, eğitim hizmetleri, özellikle mesleki eğitimin yaygınlaştırılması tarafların işbirliğini zorunlu kılmıştır. Tüm bunlar taraflar arasında sosyal diyalogun her zamankinden daha çok önem kazandığına işaret etmektedir.

İşveren sendikaları bilimsel yayın ve uluslararası ilişkiler alanında çok önemli atılımlar gerçekleştirmişlerdir. Türkiye

İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), buna bağlı Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası (MESS), Çimento İşverenleri Sendikası ve Tekstil İşveren Sendikaları düzenli yayımladıkları dergilerinde bilimsel yazılara, yargı kararları incelemelerine geniş yer vererek endüstriyel ilişkiler düzenimize bilimin yol göstericiliğini yansıtmaktadırlar. Bu sendikalar mesleki eğitim konusunu çok önemseyerek bu yoldaki çabalarını yaygınlaştırmakta ve nitelikli işgücü yetiştirilmesine çok önemli katkılarda bulunmaktadır. İşçi sendikalarının bu konularda ciddi bir çabalarının olmadığını not etmekte yarar var. Yayımladıkları dergiler ise sadece yöneticilerin övgüsünü yapmaktan öteye gidemiyor ve işçinin parasını boşa harcıyorlar.

İşveren sendikaları ve özellikle TİSK, ILO, AB ve OECD, Uluslararası İşverenler Örgütü (IOE) ve Avrupa Sanayi ve İşveren Konfederasyonları Birliği (UNICE) nezdinde önemli çalışmalar yapmakta ve Türkiye'nin AB'ye girmesi konusunda büyük çaba harcamaktadır (**A. Can Tuncay, Çimento İşveren Dergisi, Ocak 06, s.8**). **Prof. Dr. Tankut Centel**'in yazısında belirttiği gibi işveren sendikaları, konularında uzman kişilere kadrolarında yer vererek önemli araştırmalara imza atmaktadırlar.

İşçi sendikaları yöneticilerinin gerek uzman kişileri işe almak, bilimsel ve aydınlatıcı yayınlar yapmak konusundaki tembelliği ve gerekse üniversitelerle ortak çalışmalar yapmak konusundaki önemli eksiği, üye kaybı yanında ülkede etkilerinin yok olma noktasına gelmesine neden olmuştur. İşçi sendikaları, işveren sendikalarından örnek alarak çalışmalarını yeniden biçimlendirmelidir.

İşveren sendikalarının çalışmaları ve etkilerinin her alanda artmasını çok olumlu olarak karşıladığımızı belirtirken, bir konudaki ısrarlarını anlamakta güçlük çektiğimi ifade etmek isterim. Cumhuriyet Gazetesi 10 Ocak günlü sayısında, **"Örgütlenmenin Bedeli İşsizlik"** başlığı altında 2003-2005 yılları arasında Türk-İş'e bağlı sendikalara üye oldukları gerekçesiyle toplam 15 bin 531 işçinin işten atıldığını ve 3 bin 977 işçinin de istifa etmek zorunda bırakıldığı yazıyordu. DİSK ve Hak-İş üyesi sendikalar için de geçerlidir.

Bu kadar değişik konularda başarılı çalışmalar yapan işveren sendikalarının, anayasadan ve uluslararası sözleşmelerden doğan temel bir hakkını kullanan işçilere karşı çağdışı bir tutum sergileyen işverenler konusunda suskun kalması anlaşılır gibi değildir. İşveren sendikalarının, sendikalı işçi düşmanlığı tutumlarından vazgeçerek sorunları birlikte çözmek zorunda oldukları işçilerin sendikalaşmasını içlerine sindirmeleri gerekir. Bu konu işveren sendikalarının önünde, çözmek zorunda oldukları bir sorun olarak durmaktadır. Bu çözülmedikçe işveren sendikalarına yöneltilen övgüler yarım kalacaktır.

Güngör Uras

27.12.2005 / Salı

Olayların İçinden

Milliyet

İşveren 645 YTL ödüyor 265'ini devlet, 380'ini işçi alıyor

Bir işveren bordrolu bir işçi çalıştırdığında "asgari ücret" ödemek zorunda. Asgari ücret rakamı çok önemli. Çünkü: (1) Bordrolu işçi çalıştıran ciddi işletmelerin çoğundaki işçilerin çoğunluğu asgari ücretle çalıştırılıyor. (2) Asgari ücretin işverene maliyetinin yüksek olması nedeniyle işletmelerin çoğunda işçiler bordro dışı (kaçak) çalıştırılıyor. (3) Asgari ücret artışı işçi kesimi ümitle bekliyor. Çünkü asgari ücretteki artış bordrolu çalışanlara dolaylı olarak yansıyor. Bordrosuz (kaçak) işçi çalıştıranlar da asgari ücret artışı az-çok ücrete yansıtıyor.

Yılbaşından sonra işçinin eline geçecek asgari ücret 380.46 YTL olarak belirlendi.

İstihdam vergisi

İşçinin cebine 360.46 YTL net girebilmesi için, bordrolu işçi çalıştıran ciddi işverenin cebinden 645.17 YTL çıkıyor. İşverenin cebinden çıkan ile işçinin cebine giren arasında 264.71 YTL fark var. İşveren, asgari ücretli bir işçi çalıştırmak için devlete toplam 264.71 YTL ödeme yapmak zorunda. Bunun 177.89 YTL'si SSK primi, 15.93 YTL'si işsizlik primi, 70.89 YTL'si vergi... İşte halk dilinde "istihdam vergisi" deniliyor.

İşte bu nedenle (1) İşverenler imkân ölçüsünde az işçi çalıştırıyor. (2) İmkân ölçüsünde bütün işçilere asgari ücret ödüyor. (3) Gözü kara olanlar da bordrosuz (kaçak) işçi kullanıyor. İşverenin işçi için ödemeleri sadece ücret değil. (1) İşçi bordrolu olsun, kaçak olsun işveren çalıştırdığı işçiye en az bir öğün yemek parası ödüyor. (2) Bordrolu olsun, kaçak olsun ulaşım ücreti ödüyor. Bordrolu işçiler için de "kıdem tazminatı" parası ayırıyor.

100'ün 41'i devlete

Bizim ülkemizde üretim yapısında işçiliğin ağırlığı büyük. Üreticimiz "ucuz işçilik" ile rekabet şansı yakalıyor. İşçinin eline geçen ücret üzerindeki yükün ağırlığı işvereni kaçak çalıştırmaya yöneltiyor. İşveren işçiye diyor ki, "Asgari ücret ile cebine girecek 380.46 YTL değil mi? Ben sana her ay 380 YTL net ederim. Ama seni bordroya almam. İstersen çalış!" Yılbaşından itibaren uygulanacak yeni asgari ücrette işverenin cebinden çıkacak para yüzde 8.65 oranında (51.35 YTL) artırıldı. İşçinin cebine girecek para ise sadece 30.29 YTL arttı. İşverenin cebinden çıkacak paranın yüzde 41'i gene devlete gidecek.

**Asgari ücrette işverenin ödediği 645 YTL,
devletin aldığı 265 YTL,
işçinin cebine giren 380 YTL**

İşverenin cebinden çıkan	645,17
SSK işveren payı	-103,55
İşsizlik sigorta primi	-10,62
Asgari ücret	531,00

Asgari ücrette kesilen

SSK işçi payı	74,34
İşsizlik sigorta payı	5,31
Gelir vergisi	67,70
Damga vergisi	3,19

İşçinin cebine giren 380,46

Fark nereye gidiyor?

İşverenin ödediği	645,17
İşçinin eline geçen	380,46
İşsizlik sigorta primi	-264,71
SSK'ya giden	-177,89
İşsizlik primi	-15,93
Vergi	-70,89

Derleyen: Av. Ertan İren

Yargıtay Kararları

T.C.
YARGITAY
9.Hukuk Dairesi

ESAS NO: 2005/39126
KARAR NO: 2006/940
KARAR TARİHİ: 23.01.2006

KARAR ÖZETİ: İŞE İADE

Emsal davalarda işyerinde inceleme yapan bilirkişi kurulu tarafından düzenlenen raporda; yeni teknoloji ürünlerini kullanan davalı kurumun, bakım ve onarım gibi asli işleri için nitelikli teknisyene ihtiyacı olduğu, davacı gibi ortaokul mezunu olan yardımcı teknik ve hizmet elemanlarına ihtiyacı kalmadığı belirtilmiştir. Bilirkişi heyetince yapılan saptama işletmenin ve işyerinin gereklerine dayalı geçerli bir nedendir.

DAVA: Davacı, feshin geçersizliği ve işe iadesine karar verilmesini istemiştir. Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır. Hüküm süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

İş sözleşmesinin geçerli bir neden olmadan feshedildiğini belirten davacı, 4857 sayılı İş Kanununun 18 ve devamı maddeleri uyarınca feshin geçersizliğine işe iadesine, işe başlatmama tazminatı ile boşta geçen süre için ücret alacağına karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece, davacının uzun yıllar davalı kurumda çalıştığı, belirli bir iş tecrübesi olduğu, tecrübesine uygun bir bölümde çalıştırılmasının

mümkün olduğu, iş sözleşmesinin feshinin son çare olması gerektiği, feshin geçerli nedene dayanmadığı gerekçesi ile istek kabul edilmiştir.

Dosya içeriğine göre davalı kurum sektörde oluşan yoğun rekabet, yönetsel ve yapısal değişiklikler, teknolojik gelişmeler ve nitelikli, ileri teknoloji kullanan personele gereksinimi gibi nedenler ileri sürmektedir. Emsal davalarda işyerinde inceleme yapan bilirkişi kurulu tarafından düzenlenen raporda; yeni teknoloji ürünlerini kullanan davalı kurumun, bakım ve onarım gibi asli işleri için nitelikli teknisyene ihtiyacı olduğu, davacı gibi ortaokul mezunu olan yardımcı teknik ve hizmet elemanlarına ihtiyacı kalmadığı belirtilmiştir. Bilirkişi heyetince yapılan saptama işletmenin ve işyerinin gereklerine dayalı geçerli bir nedendir. Mahkemece işe iade isteğinin reddine karar verilmemesi hatalı olmuştur.

4857 sayılı İş Yasasının 20/3 maddesi uyarınca Dairemizce aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan gerekçe ile;

1. Mahkemenin kararının bozularak ortadan kaldırılmasına,
2. Davanın reddine,
3. Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,
4. Davacının yapmış olduğu yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, davalının yaptığı (20.00)-YTL. yargılama giderinin davacıdan tahsili ile davalıya ödenmesine,
5. Karar tarihinde yürürlükte bulunan tarifeye göre 400-YTL ücreti vekaletin davacıdan alınarak davalıya verilmesine,
6. Peşin alınan temyiz harcının isteği halinde davalıya iadesine, 23.01.2006 gününde oybirliği ile karar verildi.

ESAS NO: 2005/9470
KARAR NO: 2005/37139
KARAR TARİHİ: 24.11.2005

**KARAR ÖZETİ: FAZLA MESAI ALACAĞI-
NIN HESABI**

Bilirkişi raporunda günde kaç saat ve haftada kaç gün çalışma esasına göre hesaplama yapıldığı, zorunlu ihtiyaçlar için kaç saat ara verildiği yazılı olmadığı gibi genel tatiller ve yıllık izinde olunan süreler için de hesaplama yapıldığı görülmüştür. Denetlenebilir açık ve makul bir rapor ve hesaplama yapılmadan fazla mesai alacağının kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

DAVA: Davacı, ihbar ve kıdem tazminatı, fazla çalışma parası ile ücret alacağının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

1. Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2. Davalı işyerinde bekçi olarak çalışan davalının tüm çalışma süresinde haftada 53 saat fazla mesai yaptığı kabul edilerek yapılan hesaplama takdiri indirim yapılarak söz konusu alacak hüküm altına alınmıştır. Bilirkişi raporunda günde kaç saat ve haftada kaç gün çalışma esasına göre hesaplama yapıldığı, zorunlu ihtiyaçlar için kaç saat ara verildiği yazılı olmadığı gibi genel tatiller ve yıllık izinde olduğu süreler için de hesaplama yapıldığı görülmüştür. Öte yandan haftalık yasal çalışma süresi 45 saat olduğu halde ayrıca 53 saatte fazla mesai yapıldığının kabulü hayatın olağan akışına aykırıdır. Denetlenebilir açık ve makul bir rapor ve hesaplama yapılmadan fazla mesai alacağının kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 24.11.2005 gününde oybirliği ile karar verildi.

T.C.
YARGITAY
9.Hukuk Dairesi

ESAS NO: 2005/37855
KARAR NO: 2006/979
KARAR TARİHİ: 24.01.2006

KARAR ÖZETİ: CEZAI ŞART

İşçi ücretinin 1.500.000.000 TL.olarak belirlendiği bir sözleşmede 20.000.000.000 TL. olarak kararlaştırılan cezai şart oldukça fahiştir. Öğretmen olan davalı işçi yönünden fahiş olan cezai şartın Borçlar Kanununun 161/son maddesi uyarınca indirim tabi tutulması gerekir.

DAVA: Taraflar arasındaki icra takibine yapılan itirazın iptali ile icra inkar tazminatının ödetilmesi davasının yapılan yargılaması sonunda; ilamda yazılı nedenlerle gerçekleşen miktarın faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine ilişkin hüküm süresi içinde duruşmalı olarak temyizden incelenmesi davacı avukatınca istenilmesi üzerine dosya ince lenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmiş ve duruşma için 25.10.2005 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalı adına Avukat ile karşı taraf adına Avukat geldiler. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

1. Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.
2. Mahkemece, iş sözleşmesinde iki taraflı olarak kararlaştırılan cezai şart yönünden davalı işçi aleyhine yapılan icra takibinde itirazın iptaline karar verilmiştir. İş sözleşmesinde belirlenen cezai şart tutarı 20.000.000.000 TL. olup icra takibine tamamı konu edilmiş ve mahkemece herhangi bir indirimle gidilmeksizin karar verilmiştir. İşçi ücretinin 1.500.000.000 TL.olarak belirlendiği bir sözleşmede 20.000.000.000 TL.olarak kararlaştırılan cezai şart oldukça fahiştir. Öğretmen olan davalı işçi yönünden fahiş olan cezai şartın Borçlar Kanununun 161/son maddesi uyarınca indirim tabi tutulması gerekir. Mahkemece indirim dair bir karar verilmemiş oluşu hatalı olup kararın bu yönden bozulması gerekmektedir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, davalı yararına takdir edilen 400 YTL.duruşma avukatlık parasının karşı tarafa yükletilmesine, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 24.01.2006 gününde oybirliği ile karar verildi.

T.C.
YARGITAY
9.Hukuk Dairesi

ESAS NO: 2005/17358
KARAR NO: 2006/392
KARAR TARİHİ: 18.01.2006

KARAR ÖZETİ: FAZLA MESAI, ULUSAL BAYRAM, GENEL TATİL ÜCRETİNİN HESABI

Fazla mesai, ulusal bayram, genel tatil ücretlerinin, çalışılan döneme göre o dönemdeki hak edilen ücret esas alınarak devre devre hesaplanması gereklidir. Çalışılan süre itibarıyla son ücretten hesaplanmış olması hatalıdır.

DAVA: Davacı, ihbar tazminatı, fazla çalışma parası ile bayram ve genel tatil gündeliklerinin ödetilmesine karar verilmesini istemiştir. Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır. Hüküm süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

1. Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2. Mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda fazla mesai ve genel tatil ücreti davacının fesih tarihinde aldığı son ücretten hesaplanmıştır. Ancak fazla mesai, ulusal bayram, genel tatil ücretleri çalışılan döneme göre o dönemdeki hak edilen ücret esas alınarak devre devre hesaplanması gereklidir. Çalışılan süre itibarıyla son ücretten hesaplanmış olması hatalıdır. Mahkemece yapılacak iş bilirkişiden bu yönde ek rapor alıp sonuca gitmekten ibarettir. Yazılı gerekçe ile fazla mesai ve genel tatil ücretlerinin kabulü hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 18.01.2006 gününde oybirliği ile karar verildi.

Çimento
İşveren

İSG
İş Sağlığı ve Güvenliği

Türkiye’yi Enkaz Altında Bırakmamak İçin

ÇMİS-AKUT İşbirliği

17 Ağustos Depremini unutmayan Sendikamız 1000 kişi ile Türkiye’nin en büyük arama-kurtarma eğitimini başlattı. Türkiye’yi enkaz altında bırakmamak için AKUT işbirliği ile başlatılan ve tüm Türkiye’yi kapsayan proje ÇMİS tarafından finanse edilecek.

Türkiye’nin en büyük arama-kurtarma timi kuruluyor...17 Ağustos depremini unutmayan ve “Herkes hayatında en az bir kez, hayat kurtarabileceği bir durum ile karşılaşabilir” ilkesi ile hareket eden Sendikamız, üye fabrika çalışanlarından oluşan ve tam 1000 kişiyle Türkiye’de bugüne kadar gerçekleştirilecek en büyük arama kurtarma eğitimine başlamıştır. Proje, belirli periyotlar içerisinde geliştirilerek ileri seviyelere taşınacaktır.

Projenin ayrıntılarının açıklandığı 20 Ocak 2006 tarihinde düzenlenen basın toplantısında konuşan Sendikamız Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Eren ve AKUT Arama Kurtarma Derneği Başkanı Nasuh Mahruki, Türkiye genelinde 44 çimento fabrikasından yaklaşık 1000 kişiye “Enkaza İlk Müdahale ve Tahkimat” eğitimi verileceğini

ÇMİS - AKUT

İL DURUM YÖNETİM SİSTEMİ EĞİTİM PROJİ

belirtmişlerdir. Türkiye'nin "Afet ve Kriz" yönetiminde gelişmiş ülkelerin neredeyse 50 yıl gerisinde kaldığının vurgulandığı toplantıda, bu nedenle de arama kurtarma ekip sayısının da son derece yetersiz olduğuna dikkat çekilmiştir. Hayati önem taşıyan bu konuya yeterince destek verilmemesinin geleceğe güvenle bakılmasına da engel olduğunun ifade edildiği toplantıda, Sendikamızın başlattığı sosyal sorumluluğu yüksek bu projenin diğer özel sektör kuruluşlarına da örnek olması temenni edilmiştir.

ENKAZ ALTINDA KALMAK İSTEMİYORSAK...

Kapsamı ve içeriği ile hayati önem taşıyan ve bir sektörü kapsamı açısından Türkiye'de bir ilke imza atacak projenin tamamı ÇMİS tarafından finanse edilecektir. Eğitim sonunda katılımcılara uluslararası alanda geçerliliği olan N.A.R.I (North American Rescue Institute) ve Best Safety INC ortak çalışmasını temsil eden katılım sertifikası verilecektir.

Eğitim; depremin yanı sıra, doğal ve doğal olmayan afet sonrası oluşan enkaz formasyonları, enkaz türleri, enkaz alanı bilgilendirmesi, acil müdahale,

enkaza yaklaşımda dikkat edilmesi gereken unsurlar ve baş üstü seviyesi riskleri gibi önem taşıyan konuları kapsayacaktır.

'DOĞAL AFETLERE HAZIRLIKLIL OLMALIYIZ'

Kimsenin engel olamayacağı doğal afetlere karşı en büyük yatırımın insana olacağı noktasının altını çizen Sendikamız Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Eren, ÇMİS'in finanse ederek hayata geçirdiği "Acil Durum Yönetim Sistemi" eğitim projesinin bu gerçekten yola çıkılarak başlatıldığını ifade etmiştir. Projeyi geliştirmekteki amacımızın "Türkiye'yi enkaz altında bırakmamak" olduğunu vurgulayan Ahmet Eren, deprem kuşağı üzerinde bulunan Türkiye için depremin de asla unutulmaması gerektiğini belirtirken "Hepimiz biliyoruz ki hiçbirimizin depremden kaçma imkanı yok. Öyleyse depremle birlikte yaşamayı öğrenmemiz gerekiyor. Bunun en önemli ayaklarından biri de depreme ve sonrasına hazırlıklı olmaktır" diye konuşmuştur.

Türkiye'de yaşanan büyük felaketlere karşın sivil örgütlenmede halen büyük boşluklar bulunduğunu

ifade eden Eren, “Amacımız, olası bir felakette doğabilecek kayıpları en aza indirmek. Bunun için de eğitilmiş insanların yapacakları müdahaleler büyük önem taşıyor. AKUT’un Gölçük Depremi’ndeki performansı bize örgütlü ve bilinçli bir çalışmanın ne kadar insanın hayatını kurtarabileceğini net olarak gösterdi. Bu çalışmayla biz de bir yıl içerisinde 1000 kişilik bir timi eğiterek bu yolda önemli bir adım atıyoruz” demiştir.

Eğitim kampanyasının, Sendikamızın çalışanlarına verdiği değer önemli bir göstergesi olduğunu belirten Eren, yapılan eğitim çalışmasının kağıt üzerinde kalmaması için işyerlerinde sürekli eğitim çalışması yapan kurullar oluşturulacağını vurgulamıştır. Eren, projenin belirli periyotlar içerisinde geliştirilerek ileri seviyelere taşınacağı noktasının da altını çizmiştir.

AKUT’un, vereceği eğitimle Türkiye’nin ilk etapta 1000 kişilik bilinçli bir arama kurtarma ekibine sahip olacağını altını çizen Ahmet Eren, ÇMİS’in bu çalışmasının diğer sivil toplum örgütlerine de örnek olmasını arzu ettiklerini kaydederek AKUT’a da bu çalışmada kendilerine sağladığı destekten dolayı teşekkür etmiştir.

TÜRKİYE’NİN KURTARILMAYA İHTİYACI VAR

Basın toplantısında, Afet ve kriz yönetiminde gelişmiş ülkelerin eğitim sorununu en az 50 yıl önce çözdüğüne değinen AKUT Yönetim Kurulu Başkanı Nasuh Mahruki, “Üzülerek söylüyorum ki Türkiye bu konuda az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında yer alıyor. Türkiye’de bu alanda ciddi bir bilgi ve eğitim eksikliğinin yanı sıra afet ve kriz yönetiminde Türkiye’nin kurtarılmaya ihtiyacı var. Maalesef bu da büyük ölçüde bilinçsiz yöneticilerden kaynaklanıyor” diye konuşmuştur.

ÇMİS’in başlattığı eğitim çalışmasının bu kurumun yöneticilerinin vizyonunu ortaya koyduğunu ve bu alanda birçok kuruma da örnek teşkil edecek bir çalışma olduğunu anlatan Mahruki, “Türkiye gibi az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler bu eğitim boşluğunun acısını çok yakından biliyorlar. Bu nedenle, İran, Cezayir ve Pakistan gibi ülkelerle aynı kaderi paylaşıyoruz. 17 Ağustos depremi bize bunu gösterdi. Ancak ÇMİS’in başlattığı bu çalışma Türkiye için çok önemli bir adım ve rol modeli. Bu çalışmanın birçok kurum ve kuruluşta da örnek teşkil edeceğini umuyoruz” demiştir.

ÇMİS çalışanları için 10 yıllık deneyimlerinin sonucu oluşan 2 farklı kurs programı hazırladıklarının da altını çizen Mahruki, eğitim çalışması bittiğinde kendi işyerlerinde, çevrelerinde devreye girecek bilinçli insanların olacağını belirtmiş, Türkiye’nin dört bir yanında ÇMİS üyelerine eğitim verecek olmalarının kendilerine gelecek için umut verdiğini de sözlerine eklemiştir.

ÇMİS OHSAS 18001 Projesi Başarıyla Tamamlanmıştır

2003 yılı Eylül ayından beri Sendikamız ve 26 üyemiz fabrika ile birlikte yürütülmekte olan “**ÇMİS OHSAS 18001 Projesi**”, başarılı bir şekilde planlandığı gibi 2005 yılı sonu itibarıyla

tamamlanmıştır. Proje sonunda Üyemiz 26 çimento fabrikası ile daha önce bu belgeyi almaya hak kazanmış olan Üyemiz 7 çimento fabrikası ile toplam 33 Üyemiz çimento fabrikası ve Sendikamız OHSAS 18001 Belgesine sahip olmuştur.

Dünya çapında örnek olarak gösterilen projede son belge Üyemiz Baştaş Çimento Fabrikası'nda düzenlenen bir törenle Sendikamız Genel Sekreteri Av. Sancar BAYAZIT tarafından Baştaş Çimento Fabrikası Genel Müdürü ve Sendikamız Denetleme Kurulu Üyesi Lütfi BAŞ'a takdim edilmiştir.

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası olarak projenin başarıya ulaştırılması için Üyemiz Çimento Fabrikalarının tüm kademelerinde görev yapan çalışanlara proje konusunda gösterdikleri hassasiyet ve çabalarından dolayı teşekkür ederiz.

ÇMİS İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu 4. Toplantısını Gerçekleştirdi

ÇMİS İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu, 17.09.2005 tarihinde yaptığı üçüncü toplantısında almış olduğu karar uyarınca dördüncü toplantısını 24.12.2005 tarihinde Kızılcahamam Patalya Thermal Resort Oteli, Mavi Toplantı Salonunda gerçekleştirmiştir.

Kurul Başkanı Yusuf Ziya Bekiroğlu ve Özer Erman'ın mazeretleri nedeniyle iştirak edemediği toplantıya kurul üyelerinden;

- İsmail GÜMÜŞDERE
- Ömür ŞENSÖZ
- Süleyman ENGİZ
- Uğur SUR
- Nurdan ÖNEY
- Arif ÇINAR
- Mehmet Akif ERMAN
- Günseli KAYA

İle katılmayan iki üyenin yerine iştirak eden Gürdal ÖZLER ve Doğan CANGER'in katılımları ile kurul çalışmasına başlanmış ve özellikle 2006 yılı içerisinde tüm üyelerimizde yapılması planlanan İş Sağlığı ve Güvenliği faaliyetleri konusunda kararlar alınmıştır.

Toplantının son bölümünde “İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik”le ilgili olarak İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Ömer EKMEKÇİ Kurul Üyelerine bilgiler vermiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Konusundaki Teknik Eğitimlerimiz Sürüyor

Sendikamız tarafından Üyelerimizin İSG Mevzuatından kaynaklanan eğitim yükümlülüğünü yerine getirmek için 2005 yılı Eylül ayında başlatılan İSG Teknik Eğitimlerimiz devam etmektedir.

Toplam 11 konudan (Kapalı Alanlarda Emniyetli Çalışma, Yüksekte Emniyetli Çalışma / Güvenli İskele Kullanımı, El Aletlerinin Güvenli Kullanımı, Makine ve Ekipman Kullanımı, Kişisel Koruyucu Ekipman

Kullanımı, Kimyasal Kullanımı, Ergonomi, İşyerinde Hijyen ve Düzen, İş Makinası Kullanımı, Basıncılı Kaplar ve Sistemler ile Emniyetli Çalışma / Kilitleme ve Kart Asma, Kaza Araştırması) oluşan ve her fabrikada 6 gün süren eğitimlerin 2006 yılı Haziran ayında tamamlanması planlanmaktadır.

Şubat 2006 ayı sonu itibariyle; Kars Çimento Fabrikası, Çimko Çimento Fabrikası, Bursa Çimento Fabrikası, Mardin Çimento

Fabrikası, Göltaş Çimento Fabrikası, Aşkale Çimento Fabrikası, Elazığ Çimento Fabrikası, Denizli Çimento Fabrikası, Batisöke Çimento Fabrikası, Sivas Çimento Fabrikası, Çorum Çimento Fabrikası, Hasanoğlan Öğütme Tesisi, Yozgat Çimento Fabrikası, Lafarge Aslan Çimento Fabrikası, Baştaş Çimento Fabrikası, Batıçim Çimento Fabrikası, Nuh Çimento Fabrikası, OYSA Niğde Çimento Fabrikası ve İskenderun Öğütme Tesisi'nde gerçekleştirilmiştir.

Bir Daha Yaşanmaması Dileğiyle...

Üyemiz Aşkale Çimento Sanayii T.A.Ş.'de yaşanan ve iki kişinin ölümüyle sonuçlanan iş kazası çimento sektöründe büyük üzüntü yaratmıştır. BSI'nın OHSAS 18001 Takip Tetkikinde Sendikamız Genel Sekreteri Av.

Sancar Bayazıt, Füsun Gökçen ve Serdar Şardan ile iyi örnekleriyle uluslararası platformda ödül kazanmış olan üyemiz Yibitaş Lafarge Çorum Çimento Fabrikası Genel Müdürü ve ÇMIS İSG Kurulu Başkanvekili İsmail Gümüştöre, Aşkale Çimento Fabrikası çalışanlarını yalnız bırakmamış, destek olmaya çalışmışlardır. Fabrikada yapılan iyi uygulamalar tetkikçiler tarafından takdirle karşılanmıştır.

Çimento
İşveren

Güncel

ÇMİS'in Yeni Üyeleri Aramıza Hoş Geldiniz...

■ Limak Madencilik Yapı Çimento Sanayi ve Tic. A.Ş. (Ergani Çimento), Türkerler İnş. Tur. Mad. Tic. San. A.Ş. (Ladik Çimento ve Şanlıurfa Çimento) ve OCI Çimento A.Ş. (Van Çimento) Sendikamıza üye olmuşlardır.

Gaziantep Çimento San. T.A.Ş. bir başka yeni üyemiz olurken; Üyelerimiz, Çimko Çimento ve Beton San. T.A.Ş., Bartın Çimento'yu; Çimsa Çimento San. T.A.Ş., Eskişehir Çimento'yu; Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş., Lalapaşa Çimento'yu ve Aşkale Çimento San. T.A.Ş. ise Trabzon Çimento'yu bünyelerine katmışlardır.

Böylece toplam üye sayımız 29'a, Üyelerimizin toplam fabrika sayısı ise 44'e çıkmıştır.

Yeni Üyelerimize, Çimento İşveren olarak, birlikte nice faaliyetlerde bulunmak üzere "aramıza hoş geldiniz" diyoruz...

CEMTINET Ortakları Toplandı...

■ "Çimento Sektörü Eğitim Kurumları Ağı (CEMTINET)" projemiz kapsamında, proje ortakları 30 Ocak 2006 tarihinde İstanbul-Dedeman Otel'i'nde toplanmıştır.

Sendikamız Genel Sekreter Yardımcısı Burçak Çubukçu'nun yaptığı açılış sunumunun ardından, ortaklar kendilerini ve temsil ettikleri kurumları tanıtmışlardır. Samimi bir ortamda gerçekleşen toplantıda daha sonra, EDUSER'den Aişe Akpınar'ın moderatörlüğünde projede yapılacak işlerin tanımı ve dağılımı, proje sürecinde izlenecek yol haritası ile bu bağlamda oluşturulmuş iş paketleri için ortakların ihtiyaç duyacağı bütçe belirlenmiş; Avrupa Komisyonu'na sunulacak olan CEMENTINET projesi teklifine son şekli verilmiştir.

**30.01.2006 Pazartesi Günü Dedeman Otel'i'nde Gerçekleştirilen
CEMNET Ortaklar Toplantısı Katılımcı Listesi**

İSİM	KURUM	ÇALIŞMA ALANI	GÖREV	ÜLKE
Ole Bech Kristensen	ODENSE	Teknik Kolej	BCom, MBAInnovation & Internationalisation Bölümü Başkanı	DANIMARKA
Bernd Garstka	BZ-Hamm	Eğitim Merkezi	Yönetici	ALMANYA
Gerhard Geske	ABZ-Hamm	Eğitim Merkezi	Yönetici	ALMANYA
Margarita Lecha Taitot	AIDICO	Yapı Teknolojisi Enstitüsü	Teknoloji Transferi Bölümü Sorumlusu ARGE	İSPANYA
Ana Barella Val	AIDICO	Yapı Teknolojisi Enstitüsü	Eğitim Bölümü Sorumlusu	İSPANYA
Gabriella Antezza	CENTRO SERVIZI	Eğitim Merkezi-İş Geliştirme Uzmanlığı	Avrupa Projesi Müdürü	İTALYA
Bahri Topçu	T. ÇİMSE İŞ SENDİKASI	İşçi Sendikası	Eğitim Müdürü	TÜRKİYE
Aişe Akpınar	EDUSER	Eğitim Danışmanlık ve Uzmanlık Hizmetleri	Müdür	TÜRKİYE
Bengi Uğuz	EDUSER	Eğitim Danışmanlık ve Uzmanlık Hizmetleri	Proje Asistanı	TÜRKİYE
Burçak Çubukçu	ÇMİS	İşveren Sendikası	Genel Sekreter Yardımcısı	TÜRKİYE
Özgür Acar	ÇMİS	İşveren Sendikası	Araştırma Uzmanı	TÜRKİYE

soldan sağa: Bahri Topçu, Gerhard Geske, Ole Bech Kristensen, Gabriella Antezza, Margarita Jecha Taitot, Bernd Garstka, Ana Barella Val, Bengi Uğuz, Aişe Akpınar, Özgür Acar, Burçak Çubukçu

Toplu İş Sözleşmesi Görüşmeleri Başladı

Sendikamızla Türkiye Çimento, Seramik, Toprak ve Cam Sanayi İşçileri Sendikası (T. Çimse-İş) arasında 01.01.2006 başlangıç tarihli grup toplu iş sözleşmesi için görüşmeler 27.01.2006 tarihinde Ankara'da T. Çimse-İş Genel Merkezinde başlamıştır.

Toplu iş sözleşmesi müzakereleri 06.02.2006 aynı yerde yapılan ikinci toplantı Sendikamızın Toplu İş Sözleşmesi Komitesi, Sendikamız personeli ile T. Çimse-İş Genel Merkezi yöneticileri ve işçi temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Toplu iş sözleşmesinin 3. toplantısı ise Sendikamız merkezinde 13.02.2006 tarihinde, aynı katılımcılarla birlikte yenilen öğle yemeğinin ardından gerçekleşmiştir.

AKÇANSA, 5. Kez En Beğenilen Şirket Seçildi

Türk çimento sektörünün 5. kez en beğenilen şirketi olarak seçilen Akçansa, Türk ekonomisine olan katkılarının yanı sıra çevre ve kültürel miraslarımıza sahip çıkma bilinciyle de beğeni topluyor.

Türkiye çimento sektöründeki lider konumunu bir kez daha vurgulayan **Akçansa**, Capital Dergisi tarafından **5. kez** en beğenilen çimento şirketi olarak seçildi.

Capital Dergisi, 2005 yılında 30 sektörden 500 farklı şirkette çalışan 1350 üst düzey yöneticinin görüşleri doğrultusunda gerçekleştirdiği araştırmasıyla "**Türkiye'nin En Beğenilen Şirketleri**"ni belirledi. 5 yıldır başarıyla sürdürülen ve sektörler bazında önemli kriterleri gözler önüne seren araştırmaya göre; "**müşteri memnuniyeti**", "**hizmet/ürün kalitesi**" ve "**yönetim kalitesi**" gibi kriterler, bir firmayı saygın kılan özelliklerin başında geliyor. Bunun yanı sıra "**finansal sağlamlık**", "**yenilikçilik**", "**pazarlama ve satış stratejileri**" ile firmaların üstlendikleri "**toplumsal sorumluluk ve uygulama biçimleri**" de firmaların beğeni toplamasını sağlıyor.

1996 yılından bu yana üstün hizmet anlayışı ve yüksek teknoloji donanımlı tesislerinde ürettiği çimento ile Türkiye'nin geleceğini sağlam temeller üzerine kurmayı hedefleyen **Akçansa**'nın başarısı günden güne artıyor. Yaptığı akılcı ve önemli yatırımlarla, hem sektörde çığır açan hem de ülke ekonomisine büyük katma değer sağlayan **Akçansa**, büyümesini her geçen gün daha da artırıyor. Sorumluluk bilinci ile faaliyetlerini aralıksız sürdüren **Akçansa**, önem arz eden çabaları sayesinde de en beğenilen şirket olarak taçlandırılıyor.

Konu ile ilgili olarak görüşlerini aktaran **Akçansa Genel Müdürü Mehmet Göçmen**; “Kurumsal yönetim ilkelerinin en yoğun uygulandığı ve kurumsal itibara önem veren bir şirket olarak ortaklarımıza, çalışanlarımıza, müşterilerimize, çevremize, topluma değer yaratarak büyüyüyoruz.

Ortaklarımıza karşı son derece şeffafız, finansal piyasalara sürekli bilgi aktarıyor, analistlerle, yatırımcılarla düzenli toplantılar yapıyor, her türlü soruya cevap veriyoruz. Artan pazar değerimizi ve hisse senedi performansımızı sürekli takip ederek ortaklarımıza yarattığımız değeri ölçümlüyoruz.

Kültürel değerlerimize ve çevreye karşı olan duyarlılığımız ile hem ülke ekonomisine hem de paydaşlarımıza önemli ölçüde bir katma değer sağlıyoruz. Doğal kaynaklarımızın korunması, bugün bizler için; gelecekte de bu coğrafyada yaşayacak diğer nesiller için gerçekten çok önemlidir. Biz Akçansa olarak, çevre ve ekonomi için değer yaratarak büyüyüyoruz. Yıllardır çevremize yaptığımız yatırımlar sonucunda, fabrikalarımızın emisyon değerleri Avrupa standartlarının oldukça altındadır, yani üretimimize hemen hemen tüm Avrupa’da devam edebilecek konumdayız.

Ürün ve hizmet kalitemize önem veriyor, araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütüyor, sektörde öncü

yeni ürünler geliştiriyoruz, müşterilerimizin memnuniyetini ölçümlemek için düzenli aralıklarla anketler yapıyoruz.

Çalışanlarımıza değer yaratıyoruz, yoğun eğitim programları uyguluyor, şirket içi rotasyonlar yapıyor, çalışanlarımızın performanslarını değerlendiriyor ve memnuniyetlerini ölçümlüyoruz.

Her zaman yaptığımız tüm işlerde performansımızı geliştirmeyi sürdürmeyi hedefliyoruz. Sektörde, yaptığımız projeler ile öncü ve en beğenilen olarak konumlandırılmak 10. yılımızda bizim için ayrıca bir övünç kaynağıdır.” dedi.

Akçansa Çalışanları, Birlik ve Beraberliklerini Futbol Turnuvasıyla Pekiştiriyor

Akçansa’nın düzenlediği, şirket çalışanlarından oluşan 21 takımın katıldığı 2005 Akçansa Halı Saha Futbol Turnuvası uzun süren bir maratonun ardından şampiyonunu buldu.

Sabancı Holding ve **HeidelbergCement** ortaklığı ile faaliyet gösteren Akçansa, düzenlediği bir futbol turnuvasıyla çalışanlarının spora olan ilgisini ve şirket içi birlik ve beraberliği artırıyor.

9 Temmuz 2005 tarihinde başlayan 2005 Akçansa Halı Saha Futbol Turnuvası, 13 Kasım 2005 Pazar günü düzenlenen final ile şampiyonunu belirledi. Büyükçekmece – Tunkaya Spor Tesisleri’nde düzenlenen final organizasyonuna soğuk havaya rağmen yüksek katılım oldu.

Akçansa Genel Müdürü Mehmet Göçmen, turnuvaya katılan tüm takımlara, seyircilere ve organizasyonda emeği geçen herkese teşekkür etti ve şunları söyledi: “Turnuva Akçansa’nın birlik ve beraberliğini pekiştirdi.” Mehmet Göçmen’in konuşmasının ardından başlayan ödül töreninde birincilik kupasını ve ödülleri verildi.

Aşkale Çimento Şeref Kürsüsünde

Dünya Gazetesi'nin "2005 Yılı Ekonominin Şeref Kürsüsü" araştırmasında Aşkale Çimento, Türkiye'de Yılın 'Çok Ortaklı Şirketi' seçildi.

Dünya Gazetesi'nin geleneksel hale getirdiği "Ekonominin Şeref Kürsüsü" araştırması açıklandı. Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş., iş dünyası temsilcileri ile okurlar ve bürolar nezdinde yapılan değerlendirmeler sonucu 2005 yılı Ekonominin Şeref Kürsüsü'nde 'Türkiye'de Yılın En İyi Çok Ortaklı Şirketi' olarak yerini aldı.

Türkiye'deki yüzlerce dev şirket içinde 'Türkiye'de Yılın En İyi Çok Ortaklı Şirketi' seçilen Aşkale Çimento'ya bu ödülün verilme gerekçesi şöyle açıklandı; 1993'te özelleştirilen Aşkale Çimento bu alanda Türkiye'deki örnek modellerden biri oldu. ISO'nun 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde 478. sırada yer aldı. Trabzon Çimento'yu aldı. 900 ortaklı şirket ile yaklaşık 200 milyon dolarlık bir şirket haline geldi. 2006 yılında Aşkale'de 30 milyon euroluk yatırıma start verilecek. Ayrıca Aşkale Çimento T.A.Ş., OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Belgesini de aldı.

Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Lütfü Yücelik 10 yılı aşan başarılı özelleştirme uygulamasının, benzeri ödüllerle bir kez daha pekiştiğini belirterek, "Türkiye'deki onlarca çimento fabrikası ve dev şirketler içinde Aşkale Çimento'nun ön plana çıkmasının gururunu yaşıyoruz. Bu başarı elbette Aşkale Çimento'ya destek veren ve bizi yüreklendiren insanların ortak ürünüdür. Aşkale Çimento, yılda 2 milyon ton çimento satışı ve binlerce insanın istihdamını hedeflemektedir. Bunları yaparken; kaliteden ve çağdaş yönetim sistemlerinden asla ödün vermiyoruz" dedi.

1993 yılında bölge insanının kolektif ruh bilinciyle satın alınan Aşkale Çimento, mevcut 250 bin ton çimento üretimini 650 bin tona çıkardı. Şirkette ISO 9001 Toplam Kalite Sistemini yerleştiren şirket, çalışanlarının güvenliğini ve sağlık koşullarını Avrupa standartlarına getirmek için OHSAS 18001 sistemini uygulamaya başladı. İç piyasada belirli bir trend yakalayan şirket, çimento ihracatı yapmaya başladı. Erzurum ve Ağrı'da hazır beton tesisleri açarak, gerek ülke ekonomisine gerekse bölge ekonomisine ciddi katkılarda bulunmaya başladı. Trabzon Çimento'nun satın alınması ve 2006'da yapacağı 30 milyon euroluk yatırımla kendisine güvenenleri utandırmayan şirketin en temel hedefleri, daha fazla istihdam, daha fazla katma değer, daha fazla yatırım ve daha fazla katkı olarak sıralanmaktadır.

Denizli Çimento Kapalı Klinker Stok Silosu

Denizli Çimento Fabrikası'nın, 90.000 tonluk klinker stok silosu inşaatı hızla devam etmekte olup; Aralık ayı sonu itibariyle beton işçiliği tamamlanmış ve mekanik montaja başlanmıştır. 2006 Mart ayı içerisinde mekanik montajın bitirilmesinden sonra devreye alma çalışmalarının başlaması planlanmaktadır.

Oyak Adana Çimento "Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması"nda Türkiye Birincisi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)'nin himayesinde; Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİE) Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen ve çeşitli sektörlerin önde gelen firmalarının katıldığı "2005 Yılı Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışmasında" Birincilik Ödülünü Oyak Adana Çimento, ikincilik ve üçüncülük ödülünü de artık birer OYAK iştiraki olan Erdemir ve İsdemir kazanmıştır.

Birincilik Ödülü, 23 Şubat 2006 günü TOBB Merkezinde yapılan ödül töreninde, Sanayi Bakanı Ali Çoşkun tarafından Oyak Adana Çimento Genel Müdürü ve Sendikamız Yönetim Kurulu Üyesi İsmail Erkovan'a verilmiştir.

Birinci olan proje için ayrıca; proje yöneticisine 1.500 YTL para ödülü verilmiş, EİE'nin düzenleyeceği "Enerji Yöneticisi" kursuna ücretsiz olarak bir kişilik katılım hakkı tanınmıştır.

24 Şubat 2006 tarihinde ise Hacettepe Üniversitesi Beytepe kampüsünde projelerin sunumları yapılmıştır. Toplam 5 proje ile yarışmaya katılan Adana Çimento'nun sunumunu Proje Yöneticisi olarak Teknik Hizmet Müdürü Mahmut Selekoğlu yapmış, sunumdan sonra izleyicilerin sorularını cevaplamıştır.

Yarışmaya katılan Adana Çimento projeleri ve bu projelerin rakamsal değerleri aşağıda verilmiştir.

Projeler:

- Mevcut Kompresörlerde Frekans Konvertör Uygulaması,
- Reküperatör Uygulaması,
- Katkılı Çimentoda Katkı Oranının Artırılması,
- Verimli Fan Uygulaması,
- Demiryolu Taşımacılığı

Rakamsal değerler:

- Projelerin toplam yatırım tutarı : 16.618.371 \$
- Toplam Enerji Tasarrufu : 17.399 Ton Eşdeğer Petrol (TEP)/Yıl
- Toplam Elektrik Tasarrufu : 9.815.118 kWh/Yıl
- Toplam Kömür Tasarrufu : 21.896 Ton /Yıl
- Toplam Motorin Tasarrufu : 821.063 Lt /Yıl
- Tasarrufların Parasal Değeri : 7.742.697 \$/Yıl

Oyak Çimento Grubu Akademi Ödülü

2005 yılı içerisinde OYAK Çimento Grubu şirketlerine yönelik e-learning bazlı OYAK Akademi eğitimleri verilmiştir. Adana Çimento, Bolu Çimento, Ünye Çimento, Mardin Çimento, Elazığ Çimento, OYKA Kağıt Ambalaj, OYAK Beton, OYAK İnşaat ve OYTAŞ çalışanları yıl içerisinde OYAK Akademi LMS'i üzerinden kişisel gelişime yönelik

- Temel Muhasebe
- Finans Dışı Yöneticiler İçin Finans:
 - Temel Finansman Bilgisi
 - Temel Finansal Analiz
 - Temel Finansman Teknikleri
 - Finansal Piyasalar
- Değişim Yönetimi
- Motivasyon Yönetimi
- Problem Çözme Teknikleri
- Proje Yönetimi
- Stratejik Pazarlama
- Stres Yönetimi
- Zaman Yönetimi
- XP, Excel, Word
- Satranç

eğitimleri almışlardır.

Bu eğitimlerde amaç, zaman ve mekan farkı gözetmeksizin çalışanların yetkinliklerini artırmalarına olanak tanıyan, günümüz çalışma ortamında hayatlarını kolaylaştıracak eğitimler almalarını sağlamak olmuştur.

2005 yılı içerisinde OYAK Akademi tarafından uygulanan II. Dönem eğitim programında en çok dersi alıp sınavlarına giren ve bu sınavlarda da en çok dersten % 70 üstü başarı gösteren ilk 30 çalışan başarılarından ötürü OYAK Çimento Grubu

Yönetim Kurulu Başkanı Celal Çağlar tarafından ödüllendirilmişlerdir.

2006 yılı boyunca da OYAK Akademi kanalı ile e-learning bazlı eğitimler devam edecek olup; Adana Çimento ve Elazığ Çimento fabrikalarında da çalışanlara internet üzerinden Executive MBA eğitimi aldırılacaktır.

Başarılı olup ödül almaya hak kazanan personel listesi aşağıdaki tabloda yer almıştır.

	İsim Soyad	Başarılı Ders Sayısı	Şirket
1	Ceyhun Karakelle	7	ADANA ÇİMENTO
2	Enis Oymak	6	ADANA ÇİMENTO
3	Güven Temren	5	ADANA ÇİMENTO
4	Halil Durmuş	8	ADANA ÇİMENTO
5	İbrahim Keretli	6	ADANA ÇİMENTO
6	İnan Ekici	5	ADANA ÇİMENTO
7	Mahmut Selekoğlu	8	ADANA ÇİMENTO
8	Nurettin Çiçek	5	ADANA ÇİMENTO
9	Orhan Özer	6	ADANA ÇİMENTO
10	Recep Karaköse	7	ADANA ÇİMENTO
11	Soner Gökdağ	6	ADANA ÇİMENTO
12	Turgut Arslan	6	ADANA ÇİMENTO
13	Vedat Kanmaz	5	ADANA ÇİMENTO
14	Hasan Doğruel	5	BOLU ÇİMENTO
15	Durmuş Çelik	5	MARDİN ÇİMENTO
16	Sevinç Güney	5	OYAK BETON
17	Mete Arslan	8	OYAK BETON
18	Pelin Özkan	5	OYAK BETON
19	Omur Tezcan	5	OYAK İNŞAAT
20	Ercan Köse	5	OYKA
21	Gökhan Akkaya	7	OYKA
22	Hakan Tolgay	5	OYKA
23	Harun Gülşen	5	OYKA
24	Hayri Ataç	7	OYKA
25	Hüseyin Seren	5	OYKA
26	Şükrü Cufalı	5	OYKA
27	Tuğrul Koç	5	OYKA
28	Oktay Yeter	8	ÜNYE ÇİMENTO

Eğitim ve İstihdamda Etkinlik Artırma Projesi

TISK ve TÜRК-İŞ'in birlikte yürüttükleri Eğitim ve İstihdamda Etkinlik Artırma Projesi Eğitim Semineri 17-19 Şubat 2006 tarihlerinde Nevşehir'de gerçekleştirilmiştir.

Bu proje ülkemizde işçi ve işveren konfederasyonlarının ortaklaşa uyguladıkları ilk projedir. Projenin konusu TISK ve TÜRК-İŞ Temsilcilerinin görev yaptığı 81 ilde faaliyet gösteren İstihdam Kurulları ile Mesleki Eğitim Kurullarının daha etkin hale getirilmesidir.

Projenin gerçekleştirilen bu etkinliği ile TISK ve TÜRК-İŞ'in kurullarda görev yapan Temsilcilerinin; görev amaçları, işbirliği imkanları, kullanılacak araç ve yöntemler, yararlanılacak bilgi kaynakları gibi konularda bilgilendirilerek etkinliklerinin artırılması amaçlanmıştır. Aynı zamanda, işçi ve işveren temsilcilerinin ortaya koyacakları işbirliği yaklaşımının da kurulların faaliyetlerine yansması ve diğer kurul üyelerini aktive etmesi beklenmiştir.

Üyemiz fabrikaların temsilcileri, diğer işçi ve işveren temsilcileri ile konu ile ilgili öğretim üyeleri ve bürokratlarla birlikte geniş çaplı katılımın gerçekleştiği ve son derece verimli geçen seminerde katılımcılara oldukça yoğun ve zengin içerikli bir eğitim programı uygulanmıştır.

Vefat ve Başsağlığı

Sendikamız Yönetim Kurulu Üyeliği ve Başkan Vekilliği görevlerini geçtiğimiz dönemlerde yapmış olan

Cafer Fındıkoğlu'nun Annesi Zeliha Ayşe Fındıkoğlu
26.01.2006 Perşembe günü vefat etmiştir.

Cenazesi 27.01.2006 Cuma günü Muğla'da defnedilmiştir.
Merhumeye Allah'tan rahmet, ailesi ve sevenlerine başsağlığı dileriz.

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası

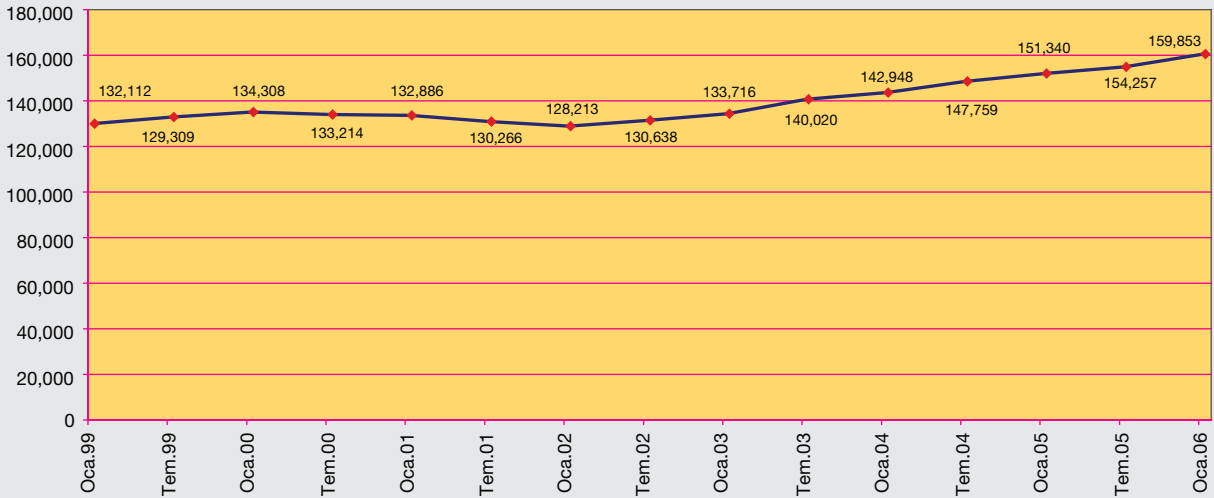
Çimento, Toprak ve Cam İşkolundaki İşçi Sayılarına İlişkin İstatistikler

Hazırlayan: **Özgür Acar**

Her yıl Ocak ve Temmuz aylarında açıklanan 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu gereğince, işkollarındaki işçi sayıları ve sendikaların üye sayılarına ilişkin istatistiklerin 2006 Ocak ayı bölümü Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

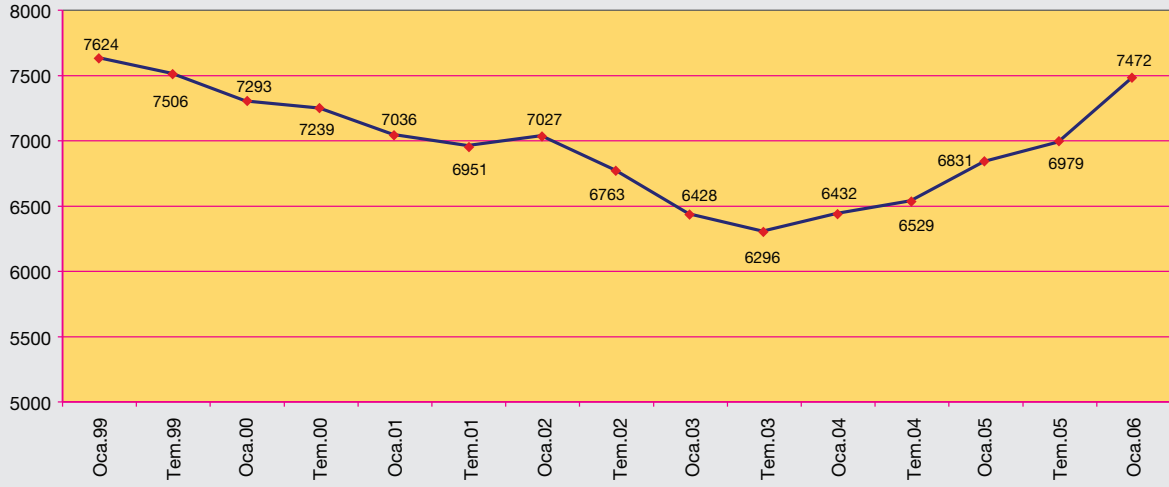
Buna göre Çimento, Toprak ve Cam İşkolu'nda çalışan işçi sayısı Ocak ayı itibariyle 159.853 olurken, Temmuz ayına göre %3,63'lük bir artış gözlenmiş; bu işçilerin %52'sini sendikali işçiler oluşturmuştur. Sendikamıza üye işyerlerinde çalışan işçi sayısı Aralık ayı sonu itibariyle 7472 olmuş, bunun 4341'ini sendikali işçiler oluşturmuştur.

Tablo 1: Altı Aylık Dilimler İtibariyle Yıllara Göre Çimento, Toprak ve Cam İşkolunda Çalışan Toplam İşçi Sayısı

Kaynak: Resmi Gazete'nin her yıl Ocak ve Temmuz aylarında yayınlanan sayılarında açıklanan istatistikler.

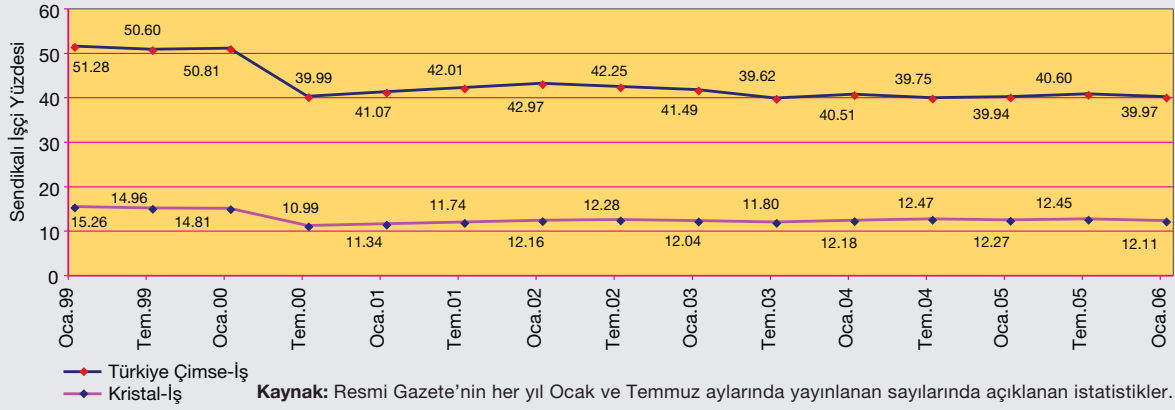
Tablo 2: Altı Aylık Dilimler İtibariyle Yıllara Göre Sendikamıza Üye İşyerlerinde Çalışan Toplam İşçi Sayısı

Kaynak: ÇMİS Araştırma Servisince hazırlanan üye fabrikalardaki aylık personel mevcudu istatistikleri.

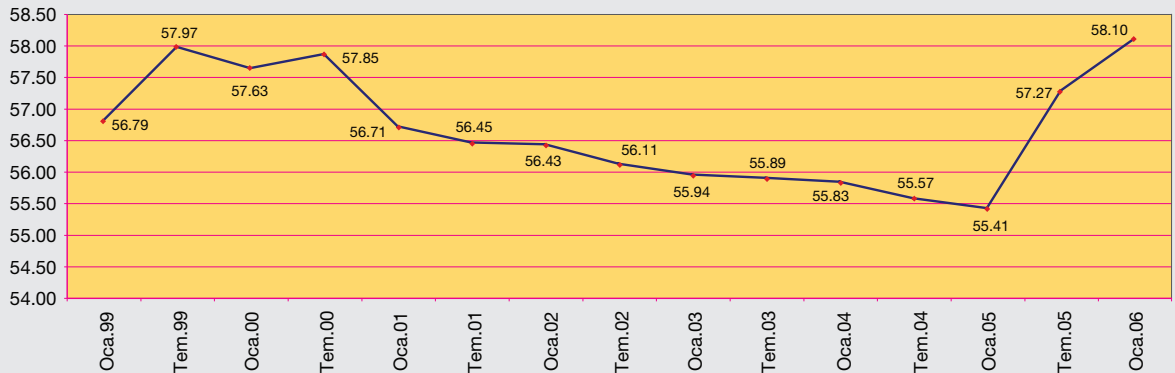
Ocak ayı itibariyle Çimento, Toprak ve Cam İşkolunda çalışan sendikali işçilerin %76,7'si T. Çimse-İş Sendikasına üyeyken; bu sendikaya üye işçilerin işkolunda çalışan tüm işçiler içindeki payı %39,97'dir. Kristal-İş Sendikasına üye işçiler, işkolunda çalışan sendikali işçilerin %23,33'ünü oluştururken; bu işçilerin işkolundaki tüm işçiler içerisindeki payı %12,11 olmuştur. Sendikamıza üye fabrikalarda çalışan sendikali işçilerin tamamı T. Çimse-İş Sendikasına üye olup, Aralık ayı sonu itibariyle sendikalaşma oranı %58,1 olarak gerçekleşmiştir. Sendikamıza üye işyerlerinde çalışan sendikali işçi sayısında bir önceki döneme göre (Temmuz 2005) %8,61, bir önceki senenin aynı dönemine göre (Ocak 2005) ise %14,69 artış gözlenmiştir.

Tablo 3: Altı Aylık Dilimler İtibariyle Yıllara Göre Çimento, Toprak ve Cam Sektöründe Çalışan İşçilerin Sendikalaşma Oranları

Kaynak: Resmi Gazete'nin her yıl Ocak ve Temmuz aylarında yayınlanan sayılarında açıklanan istatistikler.

Tablo 4: Altı Aylık Dilimler İtibariyle Yıllara Göre Sendikamıza Üye İşyerlerinde Çalışan İşçilerin Sendikalaşma Oranları

Kaynak: ÇMİS Araştırma Servisince hazırlanan üye fabrikalardaki aylık personel mevcudu istatistikleri.

Aslan Çimento

Ç İ M E N T O
ASLAN VE ESKİHİSAR ÇİMENTO
ŞİRKETİNDEN

1. DARICA fabrikasında 15 mart 1966 ya kadar toplam ve özel sektöre fiilen teslim edilmiş olan tonaj 40.517 ton-
dur.
Bu tonaj geçen sene aynı devreye nispeten 7.097 ton faz-
ladır.
2. Son günlerde MUTAD senelik teslimat yabından günlük
sevkiyatında yapılmış olan kısarı tamamen geçmiştir.
21 Mart sabahından itibaren günlük teslimat tekrar normal
seviyeye ulaşmıştır.
3. Mart ayını fiil teslimat tonajımız 53.600 tona ulaşmış-
tır.
Bu tonaj geçen sene aynı devreye nispeten 8.200 ton faz-
ladır.
4. Gelecek aylarda da üretim ve teslimatımızda herhangi bir
kesinti söz konusu değildir.
5. HAKIKİ İHTİVAÇ SAHİPLERİNİN tabii fiat taleplerine ili-
fet ettirmeleri ve bunları kendi menfaatleri namına etketti-
kince intikal ettirmeleri önemle rica ve tavsiye olunur.

HÂSİNE, 9334 - 9335

16 Mart 1966 / Hürriyet

Sosyal Politika Boyutunda Federal Almanya'da Esnek Çalışma Modelleri-Avrupa Birliği ve Federal Almanya Mevzuatı Işığında Türkiye İçin Perspektifler

Istanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi Bölümü öğretim üyelerinden Dr. Alpay Hekimler tarafından kaleme alınan, "Sosyal Politika Boyutunda Federal Almanya'da Esnek Çalışma Modelleri - Avrupa Birliği ve Federal Almanya Mevzuatı Işığında Türkiye için Perspektifler" adlı çalışma Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) tarafından yayınlanmıştır.

Çalışma dört bölümden oluşmakta olup; birinci bölümde politika ile çalışma sürelerinin esnekleştirilmesi yönündeki ilişki irdelenmekte, Avrupa Birliği ve Almanya'da çalışma sürelerinin gelişimi ve güncel durumu ortaya konmaktadır. İkinci bölümde ise ilkin çalışma sürelerine ilişkin Avrupa mevzuatı detaylı olarak incelendikten sonra ilgili belgelerin Alman yasa koyucusu tarafından nasıl ulusal mevzuata dönüştürüldüğü, ülkenin spesifik koşullarında ve güncel tartışmalarda dikkate alınarak incelenmektedir. Uygulamada Çalışma Sürelerinin Esnekleştirilmesi ve Belli Başlı Esnek İstihdam Modelleri başlığını taşıyan dördüncü bölümde, yaygın olarak görülen modeller farklı işletmelerdeki uygulama örnekleri ile kapsamlı bir biçimde tanıtılmaktadır. Ayrıca bu bölümde gerek kısa, gerekse uzun vadeli sigorta kolları açısından esnek istihdamın sosyal güvenlik boyutu, Almanya'daki en son sosyal güvenlik reformları ile birlikte analiz edilmektedir.

Yazar esas itibarıyla Almanya'daki esnek istihdam uygulamalarını incelemek ile birlikte, 4857 sayılı yasa ile çalışma sürelerinin esnekleştirilmesi imkanının sağlandığına değinmekte, ancak uygulamayı henüz yeterli olmadığı yönünde eleştirmekte ve bu yönde Almanya'daki uygulamaların Türkiye'ye ışık tutabileceği sonucuna varmaktadır.

Avrupa Birliği ve Birlik Üyesi Ülkelerde Yönetime Katılım-Birlik Adayı Türkiye İçin Perspektifler

"Avrupa Birliği ve Birlik Üyesi Ülkelerde Yönetime Katılım - Birlik Adayı Türkiye için Perspektifler" isimli kitap Legal Yayınevi tarafından yayınlanmıştır.

Dr. Alpay Hekimler tarafından hazırlanan çalışmanın ilk bölümünde yönetime katılım kavramının teorik çerçevesi, ortaya çıkışı ve gelişim süreci üzerinde durulmaktadır. Yine yönetime katılıma ilişkin ileri sürülen olumlu ve olumsuz argümanlar birinci bölüm içinde analiz edilmektedir. Avrupa Birliği'nde yönetime katılımın gelişimi ve uluslararasılaşma stratejisi değerlendirildikten sonra, çalışmanın ayrıntılı bölümünü oluşturan ikinci bölümde Avrupa Birliği'nde yönetime katılıma ilişkin mevzuat ayrıntılı olarak ele alınmakta ve uygulamadan örnekler sunulmaktadır. Çalışmanın üçüncü bölümünde Avrupa Birliği'nde yıllar içerisinde gerek işletme, gerekse işyeri seviyesinde hangi modellerin oluştuğu ve bu modellerin temel özellikleri, uygulama alanları ile birlikte değerlendirildikten sonra, spesifik özellikler taşıyan dokuz farklı üye ülkede Avrupa mevzuatının nasıl ulusal mevzuata yansımaya imkanı bulduğu ortaya koyulmaktadır. Genişleme süreci ile birlikte Avrupa Birliği'ne yeni katılan on ülkedeki konu bağlamındaki dönüşüm süreci analiz edilmektedir. Avrupa Birliği adayı Türkiye'de çalışanlara tanınmış olan katılım haklarının gelişimi tarihsel bir perspektif ile değerlendirildikten sonra, mevcut durum ortaya konmakta ve konu bağlamında yasa koyucunun yapması gerektiği değişiklikler üzerinde durulmaktadır.

Alanında hazırlanan ilk kitap olma özelliğini taşıyan çalışma özellikle Avrupa Birliği konularında çalışan akademisyenler, araştırmacılar, uygulayıcılar ve konunun ilgilileri için bir başvuru kitabı niteliğindedir.

İş Güvenliği Kültürü

İşletmeler günümüzde güvenlik düzeyini yükseltmek, amacıyla işletmede iş güvenliği yönetimi sistemini kurmaya ve iş güvenliği kültürünü oluşturmaya yönelmiştir. Doç. Dr. Sevdâ Demirbilek, “İş Güvenliği Kültürü” isimli çalışmasında iş kazalarına yönelik psikolojik araştırmalarda özellikle son 25 yıl içerisinde önemli bir yere sahip olan iş güvenliği kültürü konusunu teorik ve uygulama yönüyle bir bütün olarak incelemekte, böylece iş güvenliği psikolojisine katkı sağlamaktadır. Kitapta, “iş güvenliği kavramı”, “İş güvenliği programı”, “iş kazası nedeni ve modelleri”, “güvenli davranış ve analizi”, “İş güvenliği kültürü faktörleri” konuları kitapta yer almıştır.

4857 Sayılı İş Kanununda İdari Para Cezaları

Prof. Dr. Ercan AKYİĞİT, “4857 Sayılı İş Kanununda İdari Para Cezaları” isimli çalışmasında, İş Kanununun “İdari Ceza Hükümleri” başlıklı sekizinci bölümde yer alan hükümleri, Kabahatler Kanunu hükümlerini de dikkate alarak incelemiştir.

Kitapta, işyerini bildirme yükümüne, genel hükümlere, belge verme yükümü ile çağrı üzerine çalışma kurallarına, çalışma belgesi verme yükümüne, toplu işçi çıkarma kurallarına, özürle ve eski hükümlü çalıştırma yükümüne, ücret ile ilgili hükümlere, yıllık ücretli izin hükümlerine, işin düzenlenmesiyle ilgili kurallara, iş sağlığı ve güvenliği hükümlerine, iş hayatının denetim ve teftişiyle ilgili hükümlere aykırılık hallerinde uygulanacak cezalar ile idari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar yer almıştır.

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun

Rekabet Kurulu Eski üyesi Av. Kublay ATASAYAR'ın, **“4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun”** isimli kitabı Seçkin Yayıncılık tarafından yayınlanmıştır. Kitapta ilgili Danıştay Kararları, Rekabet Kurulu Kararlarıyla bir arada neşredilmektedir, böylece okuyucu Rekabet Kurulu Kararlarını, Danıştay Kararlarıyla birlikte yorumlama imkanına sahip olmaktadır.

Rekabet Hukuku ile ilgilenenler için önemli bir kaynak olan kitap, iki ayrı kitabın birleştirilmesi suretiyle oluşmaktadır. Birinci kitap, 4054 sayılı Kanunun madde sırasına göre ve her maddenin altında gerekçesi ile ilgili kararların yayımlandığı bir sistem içinde hazırlanmış, her maddenin altında kararın ilgili olduğu Danıştay Kararlarına yer verilmiştir. İkinci kitapta, yürürlükteki Rekabet Hukuku mevzuatı toplu halde sunulmaktadır.

Sosyal Güvenlik Sosyolojisi

Doç. Dr. Sevdâ Demirebilek, **“Sosyal Güvenlik Sosyolojisi”** isimli eserinde, sosyal güvenliği sosyolojik bir bakış açısıyla incelemiştir. Legal Yayıncılık tarafından yayınlanan kitapta, **“çeşitli yönleriyle sosyal güvenlik”, “sosyal sorun kavramı”** **“sosyal sorun alanları ve sosyal güvenlik”, “sağlık”, “aile”, “yaşlılık”, “yoksulluk”** konuları incelenmiştir.

Çimento İşveren

Mevzuat

Çimento İşveren Dergisi Mevzuat Eki /// No 39

Hazırlayan
Av. Füsün Gökçen

15 Aralık 2005 - 15 Şubat 2006 tarihleri arası
Resmi Gazete'de yayınlanmış bulunan

Endüstri İlişkileri

Konularına İlişkin Mevzuat

1	R.G. 21 Aralık 2005 - Sayı: 26030 YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ	Gemiyadamları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
1	R.G. 23 Aralık 2005 - Sayı: 26032 YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ	Asgari Ücret Tespit Komisyonu Kararı Karar No: 2005/1
4	R.G. 23 Aralık 2005 - Sayı: 26032 YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ	4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 4822 sayılı Kanun ile Değişik 25 inci Maddesine, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü ve 17/7 nci Maddelerine Göre 2006 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2005/03)
4	R.G. 30 Aralık 2005 - Sayı: 26039 YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ	04/12/1984 Tarihli ve 3095 Sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun 1 inci Maddesinde Öngörülen Kanuni Faiz Oranının 01/01/2006 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere Yıllık %12'den %9'a İndirilmesi Hakkında Karar
4	R.G. 04 Ocak 2006 - Sayı: 26043 YASAMA BÖLÜMÜ	Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun
5	R.G. 17 Ocak 2006 - Sayı: 26052 YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ	2821 Sayılı Sendikalar Kanunu Gereğince; İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2006 Ocak Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ
6	R.G. 26 Ocak 2006 - Sayı: 26061 YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ	İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
6	R.G. 04 Şubat 2006 - Sayı: 26070 YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ	Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası
Yayın Organı Eki

Cilt 20 /// Sayı 2 /// Mart 2006
Mevzuat Eki /// No 39
İki Ayda Bir Yayınlanır

Sahibi

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası
Adına **Ahmet Eren**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Av. **Sancar Bayazıt**

Hazırlayan

Füsun Gökçen

Yayın İlkeleri

Çimento İşveren Dergisi, Temmuz 1997'den beri
Hakemli Dergidir. Yerel Süreli Yayındır.

Tasarım

Öykü Reklam Hiz. Ltd. Şti.
Tel +90 (312) 425 0090

Baskı

Ünal Ofset
Tel +90 (312) 229 8247

İdare Yeri

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası

Adres

Kuleli Sokak No: 14
06700 Gaziosmanpaşa / Ankara
Tel +90 (312) 447 2025
Gsm +90 (532) 318 1122
Faks +90 (312) 447 8517
e-mail genel@cmis.org.tr
http://dergi.cmis.org.tr

ÜCRETSİZDİR

15 Aralık 2005 - 15 Şubat 2006 tarihleri arası
Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan

Endüstri İlişkileri

Konularına İlişkin Mevzuat

R.G. 21 Aralık 2005 - Sayı: 26030

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Yönetmelikler

Gemiadamları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Ulaştırma Bakanlığından:

MADDE 1- 31/07/2002 tarihli ve 24832 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gemiadamları Yönetmeliğinin 74 üncü maddesine aşağıdaki (g) bendi ilave edilmiştir.

“g) Askerlik durum belgesi,”

Yürürlük

MADDE 2- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 3- Bu Yönetmelik hükümlerini Denizcilik Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

R.G. 23 Aralık 2005 - Sayı: 26032

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Tebliğler

Asgari Ücret Tespit Komisyonu Kararı Karar No: 2005/1

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

Karar Tarihi: 21/12/2005

22/05/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu’nun 39’uncu maddesi gereğince, iş sözleşmesi ile çalışan

ve bu Kanunun kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin asgari ücretini tespit etmekle görevli Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 29/11/2005 tarihinde başladığı çalışmalarını 21/12/2005 tarihine kadar sürdürmüş ve yaptığı dört toplantı sonucunda;

- 1) Milli seviyede tek asgari ücret tespitine oybirliğiyle,
- 2) 16 yaşını doldurmuş işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin 01/01/2006- 31/12/2006 tarihleri arasında 17,70 (onyediyetmiş) Yeni Türk Lirası olarak tespitine, işçi temsilcilerinin muhalefetine karşılık oyçokluğuyla,
- 3) 16 yaşını doldurmamış işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin 01/01/2006- 31/12/2006 tarihleri arasında 15.00 (onbeş) Yeni Türk Lirası olarak tespitine, işçi temsilcilerinin muhalefetine karşılık oyçokluğuyla,
- 4) İş bu Kararın, 4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine dayanılarak hazırlanan Asgari Ücret Yönetmeliği’nin 11 inci maddesi gereğince Resmi Gazete’de yayımlanmasına oybirliğiyle,

karar verilmiştir.

GEREKÇE

Asgari ücret, bilindiği gibi ödenmesi zorunlu olan en az ücrettir.

Asgari ücretin belirlenmesini düzenleyen Asgari Ücret Yönetmeliği uyarınca, asgari ücret, pazarlık ücreti değildir.

Asgari ücretin belirlenmesi sırasında, Komisyonumuz, bu çerçevede bir karar alınması için çalışmış, işçilerin geçim şartları ve 2006 yılı enflasyon hedefi gibi faktörleri değerlendirmiştir.

İşte bu çerçevede hareket eden Komisyonumuz; 16 yaşını doldurmuş işçiler için, 01/01/2006-31/12/2006 tarihleri arasında uygulanmak üzere günlük asgari ücreti 17,70 (onyediyetmiş) Yeni Türk Lirası olarak belirlemiştir.

16 yaşını doldurmamış işçiler için, 01/01/2006-31/12/2006 tarihleri arasında uygulanmak üzere günlük asgari ücretin 15,00 (onbeş) Yeni Türk Lirası olarak belirlenmesi Komisyonca kabul edilmiştir.

Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 11 inci maddesi gereğince, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nca belirlenen asgari ücretler, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihi izleyen ayın ilk gününden itibaren yürürlüğe girecektir.

İŞÇİ TEMSİLCİLERİNİN KARŞI OY GEREKÇESİ

Ücretlerin asgari sınırının belirlenmesinin temelinde, iş sözleşmesi ile çalışan ve iş yasasının kapsamında olan veya olmayan, her türlü işçinin ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesi gereği bulunmaktadır.

Ücret geliri elde edenler toplumun büyük bir çoğunluğunu oluşturmaktadır. Ücret, her toplumun ekonomik ve sosyal yaşamında önem taşıyan bir unsurdur. Ancak asgari ücret, üretim faktörü olarak emeğin karşılığı olmanın ötesinde, insanın yaşaması, varlığını sürdürmesi, insan onurunun gerektirdiği yaşama düzeyini sağlaması gereken gelirdir.

Temel insan haklarının güvencesi altında bir "sosyal hak" niteliğinde kabul edilen asgari ücret, sosyal açıdan taşıdığı anlam ve önem göz önünde bulundurularak, belirlenmesi salt piyasa kurallarına bırakılmayacak değerdedir. Asgari ücret uygulamasının temel nedeni, emek sömürsünü önlemektir. Düşük ücret temelinde sürdürülecek bir haksız rekabet ortamını ortadan kaldırmaktır.

Yaygın işsizlik ortamında, belirlenen asgari ücretin altında çalışmaya hazır insanların bulunması ve çalıştırılması, çaresiz durumda olanların durumundan yararlanarak tek taraflı çalışma koşullarının dayatılması kabul edilemez bir davranıştır. İnsani değildir, gayri ahlakidir. Sosyal hukuk devleti ilkesinin ayaklar altına alınmasıdır.

Asgari ücretin "sosyal ücret" kavramına yaraşır, insanca yaşama düzeyini sağlayacak, gelir dağılımındaki adaletsizliği ve yoksulluğu bir ölçüde azaltacak, işsizliğin sürekli etkilediği işgücü arz ve talebi arasındaki dengesizlik nedeniyle çalışanların istismarını önleyecek düzeyde belirlenebilmesi asgari ücret belirleme çalışmalarının temeli olmalıdır.

Türkiye'de bazı kesimlerin, demokrasinin, işçi hak ve özgürlüklerinin, sosyal koruma uygulamalarının olmadığı, tartışma konusu edildiği ülkelerde uygulanan ücret politikalarını, asgari ücret düzeyini ve uygulamalarını örnek ve temel alan yaklaşımlarını benimsemek mümkün değildir.

Türkiye'nin, rekabet şartlarını düşük ücret politikasıyla

sağlamak doğrultusunda bir anlayışı egemen kılarak Avrupa Birliği'ne üye olması mümkün değildir. Bugün ülkemizdeki asgari ücret düzeyi çoğu AB üyesi ülkelerden geçerli olanın çok gerisindedir.

İşsizlik, ülkemizin ekonomik ve sosyal gündeminde ağırlıklı olarak yer alan yakıcı bir sorundur. İşsizlik, yoksulluğun ve gelir dağılımındaki adaletsizliğin temel sebeplerinden birisidir. Hükümetler, insan onuruna yaraşır iş olanaklarının yaratılması için çaba göstermek durumundadır. Özel sektörün yaratacağı iş imkanları da bu nitelikte, yani Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın "insana yaraşır iş" kapsamında olması gerekmektedir.

Türkiye'de bazı kesimlerin, yatırımların, istihdamı artırmanın önündeki engel olarak işgücü maliyetinin yüksekliğini ileri sürmesi ve bu kapsamda asgari ücret artışını sınırlandırmak istemesi yönündeki talepleri, ülke gerçekleriyle, geçmişte yaşanan deneyimle, bilimsel doğrularla bağdaşmamaktadır.

Ülkede yeni yatırım ve iş imkanlarının önündeki engel, ücretler ve işgücü maliyeti değildir. Asgari ücret ise hiç değildir. Merkez Bankası İktisadi Yönelim Anketi'nin sonucuna göre; yatırım harcamalarını kısıtlayan faktörler arasında işgücü maliyeti, neredeyse ihmal edilir orandadır.

Asgari Ücret Yönetmeliği, asgari ücreti "İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret" biçiminde tanımlamaktadır.

Anayasanın 55'inci maddesinde yapılan değişiklik sonucu, asgari ücretin tespitinde "ülkenin ekonomik durumunun yanında çalışanların geçim şartlarının da" göz önünde bulundurulması gereğine işaret edilmiştir. TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin hesapladığı açlık ve yoksulluk sınırı verileri, ülkemizdeki geçim şartlarını ortaya koyan önemli bir göstergedir.

Bilimsel, objektif ve güvenilir veriler esas alınarak tespit yapılması yerine, asgari ücret pazarlık konusu edilmiş ve Türkiye İstatistik Kurumu'nun, perakende fiyatları kullanarak, üstelik sadece tek işçi için belirlediği ve net olarak işçinin eline geçmesi gereken tutar bile, kabul edilmek bir yana, daha da aşağıya çekilmiş ve brüt olarak açıklanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin tek işçi için hesapladığı tutar Aralık 2005 itibarıyla net 508,19 YTL'dir. Ancak işveren-hükümet kesimi asgari ücreti net 380,46 YTL olarak kabul ve ilan etmiştir.

2006 yılında brüt 531.- YTL olarak uygulanacak asgari ücretten sosyal sigorta işçi primi, gelir vergisi, işsizlik sigortası gibi ödemeler için yüzde 28,4 oranında kesinti yapılacaktır. Asgari ücretli bir çalışan 2006 yılında ayda 67,70 ve yılda yaklaşık 812,40 YTL gelir vergisi ödemek durumunda kalmaktadır. Asgari ücretli bir işçinin SSK primi için ödeyeceği tutar ise ayda 78,34 YTL olmuştur.

Asgari ücret seviyesinde gelir elde eden işçiden yapılan kesintilerin makul bir oranda olmasını işçi kesimi olarak yıllardır savunuyoruz. Türkiye, ücretten yapılan kesintilerin yüksekliği bakımından OECD üyesi ülkeler arasında başta gelmektedir. Bugün ücretliler üzerinde taşınmaz boyutlarda vergi yükü bulunmaktadır. Aynı şekilde, sosyal güvenlik için kesilen prim asgari ücretli için yüksektir ve mutlaka devletin, sosyal devlet olma gereğinin bir sonucu olarak, katkısı gerekmektedir.

Ülkemizde, istihdam vergisine dönüşen ücretler üzerindeki ilave yükler düşürülmeli ve AB ülkeleri düzeyine getirilmelidir. Hükümet, asgari ücretten vergi alınmaması yönünde sosyal kesimler arasında oluşan görüş birliğini dikkate alarak bu konuda yeni bir düzenlemeyi yapmak yerine, sermaye kesiminin vergi yükünü daha da düşüren düzenlemeler yapmaktadır.

Türkiye’de kayıtdışı ekonomi ve ona bağlı olarak yaygınlık kazanan kayıtdışı istihdam önemli bir sorun olarak gündemdedir. Kayıtdışı istihdamın yaygınlığı, sosyal hukuk devleti uygulamalarının ve sendikal örgütlenmenin önündeki en önemli engellerden birisidir. Kayıtdışı istihdamla mücadele tüm sosyal taraflar ile kamu kurum ve kuruluşlarının başta gelen görev ve sorumluluğudur.

Kurallara dayalı ekonomik yapının egemen kılınması ve geliştirilmiş olan kuralların, kurumlar tarafından özenle uygulanması yerine kayıtdışı istihdam yaygınlaştırılmakta ve bu durum, kurallara uygun davrananlar aleyhine, haksız rekabete yol açmaktadır.

Türkiye’de kayıtdışı istihdamın ülke ekonomisine maliyeti fazladır. Asgari ücret temel alınarak yaptığımız bir hesaplama, kayıtdışı istihdam nedeniyle alınamayan sosyal sigorta ve vergi kaybının boyutunu ortaya koymaktadır. İşçi kesimi, kaçak ve kayıtdışı istihdamla mücadeleye büyük önem vermektedir. Bu konuda tüm sosyal tarafların katılımıyla bir “ulusal eylem planı” hazırlanmasını ve kayıtdışı istihdama yönelik mücadelenin çok yönlü bir bütünsellik içinde sürekli olması gereğini savunmaktadır.

Kayıtdışı istihdamla bütünsel bir yaklaşım içinde mücadele etmek yerine, kayıtdışı istihdama neden olmasının yaklaşımıyla asgari ücreti düşük belirlemek, sorunu temelden çözecek politikaların uygulanması yerine durumu meşrulaştırmak anlamındadır.

Asgari ücret tespitinde, işçilerin ailesiyle birlikte değerlendirilmesi gereğini dikkate almayan yaklaşım hatalı olmuştur. Ülkemizdeki işçi ailelerinin çoğunda, bakıma muhtaç yaşlılar ile küçük yaşta çocuklar bulunmakta ve çok sayıda işçinin ücreti, iktisaden faal olmayan bu nüfus tarafından paylaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, ülkemizde aile bağımlılığı, sosyolojik bir olgudur. Bu bakımdan, asgari ücretin tespitinde, sadece işçinin göz önünde bulundurulması ülke gerçeklerine aykırı düşmektedir.

İşçinin ailesinin hesaplamalarda dikkate alınmaması sonucu asgari ücret eksik ve yetersiz olarak belirle-

nirken, bu tutardan ayrıca kesinti yapılması nedeniyle asgari ücret “sefalet ücreti”ne dönüşmektedir. Sosyal dışlanmanın ortadan kaldırılması çalışmaları kapsamında “aile yardımı” uygulaması artık ülkemizde de gündeme gelmelidir.

Asgari ücret ile en düşük kamu çalışanı maaşı arasında yapılacak kıyaslama, bu alanda yıllardır sürdürülen haksız ve yanlış uygulamaları ortaya koymaktadır. En düşük kamu çalışanı maaşı Ocak 2006’da 611.- YTL ve Temmuz 2006’da 665.-YTL olmaktadır. Hükümetin, “düşük ücrete yüksek zam ilkesi” çerçevesinde en düşük kamu çalışanına 2006 yılı için uygulayacağı zam oranı yüzde 19,5 oranında olmuştur.

Asgari ücretin düzeyi dikkate alındığında yapılan artış fazla bir anlam taşımamaktadır. Asgari ücretin tespiti çalışmalarında sunulan raporlarla, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durumun olumlu olduğu, Devletin resmi verileri ve raporlarıyla ifade edilmiştir. Ancak, ekonominin kriz döneminde asgari ücretle çalışanlardan istenen fedakarlığın devam etmesi istenmektedir.

Çalışanlar, ya işsiz kalmak ya da düşük ücrete razı olmak ikilemi ile karşı karşıya bırakılmaktadır.

İşçi kesimi temsilcileri olarak Komisyon çalışmalarında asgari ücretin;

İşçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir düzeyde;

. Belirlenen tutarın işçinin eline net geçecek biçimde;

. Ulusal düzeyde, sanayi/tarım ve yaş, cinsiyet ayırımı yapılmadan;

. İşçinin satın alma gücünün ileriye dönük olarak korunabilmesi için gerekli bir iyileştirmenin ayrıca ilave edilerek;

. Adil gelir dağılımını sağlamaya yönelik olarak refahtan pay içerecek;

Biçimde hesaplanması gereğini savunduk, savunmaya devam ediyoruz.

Savunduğumuz bu görüşlerin büyük bir bölümü Komisyon çalışmalarında dikkate alınmamıştır. Bunun sonucu, belirlenen asgari ücret düzeyi yetersiz ve ülkenin bugünkü koşullarında “insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi” sağlamaktan uzak kalmıştır.

Asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında Komisyon iradesi belirleyici olmamıştır. Bir başka ifadeyle, Hükümet tarafından önceden belirlenmiş asgari ücret düzeyi ilan edilmiştir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun işveren-hükümet kesimi temsilcilerinin oy çoğunluğuyla belirlenen asgari ücrete, gerek miktar ve gerek belirleme yöntemi açısından katılmadığımızdan, işçi kesimi olarak muhalif kalıyoruz.

R.G. 23 Aralık 2005 - Sayı: 26032

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Tebliğler

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 4822 sayılı Kanun ile Değişik 25 inci Maddesine, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü ve 17/7 nci Maddelerine Göre 2006 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2005/03)

Sanayi ve Ticaret Bakanlığından:

Madde 1- 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 4822 sayılı Kanun ile değişik 25 inci maddesinde düzenlenmiş olan idari para cezaları, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesi hükmü uyarınca ve 17/7 nci maddesindeki usule göre 18/11/2005 tarih ve 25997 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 353 Sıra No'lu 213 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde tespit edilen 2005 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan %9,8 (dokuz virgül sekiz) artış esas alınarak, 01/01/2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere aşağıdaki şekilde artırılmıştır:

4077 sayılı Kanun'un 25 inci Maddesinin	01.01.2005-31.12.2005 tarihleri arasında	01.01.2006-31.12.2006 tarihleri arasında
Birinci fıkrasındaki ceza miktarı:	71,45 YTL	78 YTL
İkinci fıkrasındaki ceza miktarı:	142,89 YTL	156 YTL
Üçüncü fıkrasındaki ceza miktarı:	357,23 YTL	392 YTL
Dördüncü fıkrasındaki ceza miktarı:	714,46 YTL 7.144,60 YTL	784 YTL 7.844 YTL
Beşinci fıkrasındaki ceza miktarı:	1.428,92 YTL 285,78 YTL	1.568 YTL 313 YTL
Altıncı fıkrasındaki ceza miktarı:	2.857,84 YTL	3.137 YTL
Yedinci fıkrasındaki ceza miktarı:	7.144,60 YTL 142.892,00 YTL 142.892,00 YTL	7.844 YTL 156.895 YTL 156.895 YTL
Sekizinci fıkrasındaki ceza miktarı:	5.001,22 YTL 50.012,20 YTL	5.491 YTL 54.913 YTL
Onuncu fıkrasındaki ceza miktarı:	71.446,00 YTL	78.447 YTL

Madde 2- Bu Tebliğ 01/01/2006 tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Tebliğ hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

R.G. 30 Aralık 2005 - Sayı: 26039

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Bakanlar Kurulu Kararı

04/12/1984 Tarihli ve 3095 Sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanununun 1 inci Maddesinde Öngörülen Kanuni Faiz Oranının 01/01/2006 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere Yıllık %12'den %9'a İndirilmesi Hakkında Karar

Karar Sayısı: 2005/9831

Bakanlar Kurulundan:

04/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanununun 1 inci maddesinde öngörülen kanuni faiz oranının 01/01/2006 tarihinden geçerli olmak üzere yıllık %12'den %9'a indirilmesi; Maliye Bakanlığı'nın 16/12/2005 tarihli ve 43953 sayılı yazısı üzerine, adı geçen Kanunun anılan maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 19/12/2005 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

R.G. 04 Ocak 2006 - Sayı: 26043

YASAMA BÖLÜMÜ

Kanunlar

Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

Kanun No. 5446

Kabul Tarihi: 29.12.2005

MADDE 1- 04/06/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. "Bu hüküm I. Grup madenler ve mıcır ile kaba inşaat, baraj, gölet, liman, yol gibi yapılarda kullanılan her türlü yapı hammaddesi için uygulanmaz."

MADDE 2- 3213 sayılı Maden Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 6.- Bor Tuzları için, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun değişik mükerrer 97 nci maddesinin (b) bendine göre hesaplanacak belediye payı, belediye sınırları ve mücavir alanlardan çıkartılan madenlerden elde edilecek işletme brüt karının % 2'sinden az olamaz.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Tebliğ

**2821 Sayılı Sendikalar Kanunu Gereğince;
İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların
Üye Sayılarına İlişkin 2006 Ocak Ayı
İstatistikleri Hakkında Tebliğ**

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

NO	İŞKOLU ADI	TOPLAM İŞÇİ	SENDİKANIN ADI	DSY NO	ÜYE	
					SAYISI	%
01	Tarım ve orman, Avcılık ve balık.	89.974	ORMAN İŞ	009	57841	
			TARIM İŞ	017	42915	
			Ö. TARIM İŞ	029	669	
			E. TARIM İŞ	137	3142	
			T.ORMAN İŞ	315	18936	
02	Madencilik	127.423	T. MADEN İŞ	004	53056	41,63
			G. MADEN İŞ	014	30511	23,94
			D. MADEN S.	251	1431	1,12
03	Petrol, kimya ve lastik	232.293	PETROL İŞ	040	79185	34,08
			LASTİK İŞ	043	41103	17,69
			İLKİM İŞ	094	133	0,05
			ÖZ PETROL	317	680	0,29
04	Gıda sanayi	349.661	Ö.GIDA İŞ	039	63405	18,13
			T.GIDA İŞ	097	181850	52,00
			GIDA İŞ	234	26598	7,60
			GIDA İŞ	297	154	0,04
			FINDIK İŞ	298	1243	0,35
05	Şeker	26.670	ŞEKER İŞ	001	26304	98,62
06	Dokuma	586.378	ÖZ İPLİK İŞ	010	82253	14,02
			TEKSİF	015	325651	55,53
			GIYIM İŞ	125	479	0,08
			DOKU ÖRİŞ	173	1177	0,20
			TÖBGİS	205	599	0,10
			TEKSTİL	242	75048	12,79
			BATIS	302	3778	0,64
			DOKUMA İŞ	307	573	0,09
			TEKSTİL SE.	314	216	0,03
			07	Deri	82.954	DERİ İŞ
08	Ağaç	82.759	AĞAÇ İŞ	019	13060	15,78
			Ö AĞAÇ İŞ	084	11219	13,55
			YAPSAN İŞ	127	327	0,39
			ASIS	260	463	0,55
09	Kağıt	31.059	SELÜLOZ İŞ	022	16405	52,81
			TÜMKA İŞ	235	3377	10,87
			ÖZ KAĞIT	318	861	2,77
10	Basın ve yayın	42.286	BASIN İŞ	023	4579	10,82
			BASIN İŞ	265	3925	9,38
11	Banka ve sigorta	148.713	BASS	031	16277	10,94
			BANKSİS	035	25786	17,33
			BASISEN	044	64667	43,48
			BANKSİSEN	095	12076	8,12
			BANKSEN	244	13961	9,38
12	Çimento, toprak ve cam	159.853	T. ÇİMSE İŞ	007	63895	39,97
			KRİSTAL İŞ	076	19372	12,11
			C. KERAMİK	258	14	0,01
13	Metal	638.762	T. METAL	011	281705	44,10
			CELİK İŞ	038	91391	14,30
			B. METAL İŞ	081	67593	10,58
			METSAN İŞ	087	506	0,07
			KALIP İŞ	098	288	0,04
			ÇESAN	124	168	0,02
T. METAL İŞ	291	1405	0,21			
14	Gemi	11873	DOK GEMİ İŞ	026	4452	37,49
			LİMTER İŞ	259	1193	10,07

15	İnşaat	733.709	YOL İŞ	006	161560	22,01
			EVİRİM İŞ	100	605	0,08
			İNSAN İŞ	129	21145	2,88
			YAPI İŞ	168	102	0,01
D. YAPI İŞ	261	17	0,01			
16	Enerji	143.483	TES İŞ	020	115134	80,1342
			Y.BES İŞ	166	3234	2,25
			ENSAN İŞ	243	3707	2,58
17	Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	436.794	KOOP İŞ	024	46157	10,56
			T. KOOP İŞ	036	62377	14,28
			BL İŞ	113	459	0,10
			SİNE SEN	236	31	0,01
SOSYAL İŞ	238	43914	10,05			
18	Kara taşımacılığı	125.195	TÜMTİS	123	14073	11,24
			NAKLİYAT İŞ	249	15499	12,37
			KARSAN İŞ	316	2587	2,06
19	Demiryolu taşımacılığı	24.213	DEMİRYOL İ.	012	21796	90,01
20	Deniz taşımacılığı	43.219	T. DENİZ İŞ	052	13518	31,27
21	Hava taşımacılığı	28.668	HAVA İŞ	037	14818	51,68
			U. EMEK İŞ	292	15	0,05
			ULAŞSAN İŞ	305	155	0,54
22	Ardıye ve antrepo-culuk	24.900	LİMAN İŞ	008	7268	29,18
			DENİZ İŞ	058	134	0,53
23	Haberleşme	53.844	T. HABER İŞ	021	52482	97,47
24	Sağlık	75.507	SAĞLIK İŞ	018	15602	20,66
			D. SAĞLIK İŞ	240	1322	1,75
			SIHHAT İŞ	268	1603	2,12
25	Konaklama ve eğlence yerleri	309.678	TOLEYİS	089	43300	13,98
			MÜZİK SEN	224	1484	0,47
			OLEYİS	246	32685	10,55
			TURKON İŞ	268	22178	7,16
26	Mili savunma	31.225	T. HARB İŞ	013	30673	98,23
27	Gazetecilik	14.439	TGS	073	3847	26,64
			MEDYA SEN	296	370	2,56
28	Genel işler	432.983	BELEDİYE İŞ	030	191313	44,18
			HİZMET İŞ	041	110222	25,45
			GENEL İŞ	252	75500	17,43
			KAPI SEN	271	79	0,01
			KONUT İŞ	276	725	0,16
			TEK GENEL	289	749	0,17
			Y. EMEK İŞ	299	18	0,01
			TEM İŞ S.	312	25	0,01
TOPLAM İŞÇİ		5.088.515	TOPLAM SENDİKALI İŞÇİ	2.987.431	58,70	

1) Üyesi olmayan veya üye bildiriminde bulunmayan sendikalara bu istatistikte yer verilmemiştir.

2) 2822 Sayılı Kanununun 12. maddesi uyarınca 01 nolu "Tarım ve Ormanlık, Avcılık ve Balıkçılık" işkolunda baraj şartı aranmadığından bu iş kolundaki yüzdelerin ilanında hukuki bir yarar görülmemiştir.

3) Bu tebliğde yargı kararları dikkate alınmak suretiyle dönem içinde gelen bildirimler esas alınmıştır.

4) Temmuz-2003 İstatistiğine itiraz davası açan 238 No'lu SOSYAL-İŞ Sendikası ile bu işkolunda örgüt- lü diğer sendikaların üye sayıları ve işkolundaki işçi sayısı; T.C. Ankara 10.ncu İş Mahkemesince verilen 2003/1646 Esas sayılı İhtiyati Tedbir Kararı gereğince, Ocak 2003 İstatistiğindeki değerler yayımlanmıştır.

R.G. 26 Ocak 2006 - Sayı: 26061

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Yönetmelikler

İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

MADDE 1- 20/01/2004 tarihli ve 25352 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesindeki "20/01/2006" ibaresi "20/09/2006" olarak değiştirilmiştir.

Yürürlük

MADDE 2- Bu Yönetmelik 20/01/2006 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 3- Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

R.G. 04 Şubat 2006 - Sayı: 26070

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Yönetmelik

Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Telekomünikasyon Kurumundan:

MADDE 1- 06/01/2005 tarihli ve 25692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 10- ESHS, nitelikli elektronik sertifika başvurusundan sonra sertifikayı oluşturur ve sertifika sahibine teslim eder. Nitelikli elektronik sertifikanın geçerlilik süresi sözleşme ve/veya taahhütnameler ile belirlenir."

MADDE 2- Aynı Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"f) Sözleşmenin ve/veya taahhütnamelerin hüküm ve şartlarında meydana gelecek değişikliklere,"

MADDE 3- Aynı Yönetmeliğin Ekinde yer alan Ek-1 in (8) numaralı paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"8) Sözleşme ve/veya Taahhütnameler Örneği: Taahhütnamelerin ve/veya nitelikli elektronik sertifika sahipleri ile yapacağı sözleşmenin birer örneği,"

Yürürlük

MADDE 4- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5- Bu Yönetmelik hükümlerini Telekomünikasyon Kurulu Başkanı yürütür.

Mevzuat Mevzuat Mevzuat

Mevzuat Mevzuat Mevzuat

**Çimento
İşveren**

Çimento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası Yayın Organı